

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE VE DEPRESYON
DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER
(KKTC ÖRNEĞİ)

PSK
BİRSEN ŞANLI AYYILDIZ.
LEFKOŞA-2003

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Birsen Şanlı Ayyıldız 'a ait "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Üniversite eğitimi almak için gelen öğrencilerin Anksiyete ve Depresyon düzeylerini etkileyen faktörler"adlı çalışma jürimiz tarafından Psikolojik Rehberlik ve Danışmanlık Ana Bilim dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

BAŞKAN:Doç.Dr. Halil Aytekin.

ÜYE: Doç.Dr. Aydın aAnkay

ÜYE: Doç.Dr. Ebru Çakıcı

ÖNSÖZ

Üniversite yaşamı, genelde kaygı ve stres üretecek bir ortamın niteliğini taşımaktadır. Üniversite öğrencisi 17-22 yaş aralığında oldukları için, kendi gelişim sorunları olan bireylerdir. Üniversite öğrencisi ne yetişkin nede çocuktur, bu yüzden Çocukluktan yetişkinliğe geçme döneminin sıkıntılarını taşımaktadır. Kendi kimliğini bulma, toplumsal yönden yerel ve çocukluk döneminin değerlerini daha geniş toplumun ulusal ve evrensel değerlerini benimseme ve uzlaştırma, toplum değerlerine uyum sağlama, sosyal Bağımsızlık, kişinin otonom hale gelebilmesi, toplumun genel ve evrensel değerlerine, kişisel niteliklerine uygun kendi kendine bağımsız olarak gerçekçi olgunluğa erişme durumundadır

Çalışmalarımnda yardımcı olan, değerli hocalarım, Doç.Dr. H. Aydın'a ,Doç. Dr. A. Anay'a, Doç.Dr. Ebru Çakıcı'ya teşekkür ederim.

Bu araştırmanın anketlerini yapmam için yardımcı olan, Yakın Doğu Üniversitesi İngilizce hazırlık sınıfı öğretim görevlilerine ve öğrenci arkadaşlara teşekkür ederim.

Ayrıca her zaman bana destek olan kızlarım Özlem,Sinem,Aysen' e Arkadaşlarım, Münevver aktolgalı. ve candan Bardakçioğlu'na teşekkür ederim.

ÖZET

Bu çalışma 200 -2003 yüksek öğrenim yılının güz dönemi olan ekim ayında, K.K.T.C'de Yakın Doğu Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, Türkiye'den Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Üniversite eğitimi okumak için gelen gençlerin, Anksiyete ve depresyon seviyelerine etki eden faktörleri araştırmak amacıyla yapılmıştır. Ada dışından Kuzey Kıbrıs'a ilk kez gelen öğrencilerin KKTC toplumunda ve Üniversite yaşamında zorlandıkları problemlerin neler olduğu ve bu zorlanmaların anksiyete ve depresyon seviyelerini nasıl etkilediği araştırılmıştır.

Araştırmaya K.K.T.C'ye ilk defa gelmiş, üniversitede hazırlık sınıfı okuyan 124 Türkiye'li öğrenci ile, kontrol grubunu oluşturan aynı sınıflarda okuyan 124 KKTC'li üniversite öğrencisi alınmıştır.

Araştırmada kullanılan anketler, araştırmacı tarafından oluşturulan, sosyo demografik bilgi formu, Beck Anksiyete (BAE), Kısa Semptom Envanteri (KSE), Beck Depresyon Envanteri (BAE) oluşturmaktadır.

Anket formları, gerekli birimlerden izin alınarak Yakın Doğu Üniversitesi'nin hazırlık sınıflarından rastgele seçilmiş sınıflarda ve ders saatleri içinde araştırmacının gözetimi altında yapılmıştır. Anketler, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra araştırmacı tarafından dağıtılmış, yine araştırmacı tarafından toplanmıştır.

KKTC'ye gelen öğrencilerin uyum sürecini etkileyen önemli bir faktör ergenlik problemleridir.. Araştırmaya katılan her iki grup öğrencilerinin %86.3 (208) 23 yaş öncesi olduğu tesbit edilmiştir. Dolayısıyla da gençlerin büyük bir çoğunluğu henüz ergenlik problemleri devam ederken üniversiteye gelmektedirler. Öğrencilerin, hem ergenlik problemleriyle, hem üniversite okumanın stresiyle, hemde yeni bir topluma ve çevreye ailesinin desteği olmadan, uyum sağlamaya

alışmasının sonucu oluşan zorlanmalar nedeniyle, anksiyete ve depresyon yaşamaktadırlar.

Araştırmamızdan elde ettiğimiz sonuçlara göre, ailesinden ilk defa ayrılan öğrencilerin, ailesinden daha önce ayrılmış olanlar ve halen ailesi ile yaşayanlara göre, bölümünü istemeyerek seçen öğrencilerin, bölümünü isteyerek seçen öğrencilere göre, ailesi ile yaşayan öğrencilerin, yurttta yada arkadaşları ile ev tutarak yaşayan öğrencilere göre, kaldığı yerden memnun olmayan öğrencilerin, kaldıkları yerden memnun olan öğrencilere göre, arkadaşları ile bazen yada hiç bir zaman gezip eğlenemeyen öğrencilerin, arkadaşları ile her zaman gezip eğlenen öğrencilere göre, her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin, nadiren ulaşım sorunu yaşayan öğrencilere göre, maddi sorun yaşayan öğrencilerin ,harcamalarına dikkat eden veya maddi sorun yaşamayan öğrencilere göre, KKTC halkı ile iyi ilkişi kuramayan ğrencilerin KKTC halkı ile iyi ilikişi kuran öğrencilere göre,BAE, KSE, BDE ve KSE Alt-lek puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Lise bitirme başarı puanının ise BAE,KSE, BDE puanlarını etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Üniversite ğrencilerine, niversitelerin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Merkezlerinin vereceği danışmanlık hizmetlerinin özellikle ergen psikolojisi, sosyalleşme, uyum ve problem çözümü sorunlarıyla başa çıkabilme becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Merkezlerinde, niversite öğrencilerine, geleceği ile ilgili kaygılarını paylařabilecekėi,stresle nasıl baředebilecekėi konularında, güvenle yardım alabilecekėi bilgili,aktif,insanlarla iyi iletişim kurabilen uzman ekipler alışmalıdır.

Summary

This research was held in T.R.N.C at Near East University in October during the first term of 2002-2003 academic year . The aim of this research was to find out the anxiety and depression levels and the factors influencing the Turkish students who came to T.R.N.C for higher education. The data obtained from this research includes the problems the foreign students who come to T.R.N.C for the first time face in society and in university life and how these difficulties affect their anxiety and depression levels.

According to the research there are 124 Turkish students in the prep classes, who have come to the T.R.N.C for the first time and there are 124 Turkish Cypriot University students who form the control groups in the same classes.

The result of the research has shown that the socio-demographic and social relations have prepared and carried out an information form to bring out the anxiety and depression by doing a BAE -BDE-KSE bottom level psychological measurement form.

These questionnaires have been carried out with the permission of the Near East University under the supervision of the researcher in classes and lessons in the prep school which were chosen randomly. The questionnaires were given out after the explanations required and interview were made and collected by the researcher.

The fact that problems arising from adolescence still continue in university, students directly affects the adaptation period. It has been verified that 86.3% (208) of both groups of students in the study are younger than 23 years of age. Therefore a majority of students start university before puberty is over. As a result of pressure arising from adolescence problems, academic stress and an effort to adapt to a new society environment without any support from their family, students experience psychological problems followed by anxiety and depression.

The results of the study show that those students separated from their families twice have higher BAE, KSE and BDE scores than those students who were separated from their families earlier and are currently living with them.

It has also been found that the school grades of these students have not affected the BAE, KSE and BDE scores.

Students who did not voluntarily choose their field of study statistically show higher average BAE, KSE and BDE scores compared to those students who choose their field of study by their own free will.

Those students living with their families have lower BAE, KSE, BDE score than those students who live in dormitories or share residence with their friends.

Students who are not happy with their residence have meaningfully higher BAE, KSE and BDE scores than those students pleased with their dwellings.

Students who socialize with their friends regularly on average have lower BAE, KSE and BDE scores than those who do not have a regular social life with their friends.

Those students who live a transportation problem have on average a lower BAE, KSE, BDE score than those who seldom have transportation problems.

Students who have financial problems have higher BAE, KSE, BDE score than those students who have fewer financial problems.

Those students who couldn't form good relations with the people of TRNC have higher BAE, KSE, BDE scores than those who have good relations with the TRNC people.

Universities should understand the importance of the services of the psychological consultancy. The consultancy services of the guidance centers should be aimed for the puberty and the adaptation problems of the students. Therefore, the people who work in these centers must be trustworthy professionals who are able to share the student's future fears and are ready to provide solutions for them.

İÇİNDEKİLER

Sayfa no:

JÜRİ ÜYELERİNİN ONAYI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar DİZİMİ.....	IV
ÖZET	V
SUMMARY.....	VI

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Araştırmanın Amacı ve Önemi	4
Problem.....	4
Alt Problemler.....	5
Sınırlılıklar.....	6
Sayıtlar	6
Tanımlar.....	7
Kısaltmalar	8

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER

Uyum.....	9
Sosyalleşme (toplumsallaşma).....	11

Kişilik.....	14
Ergenlik.....	18
..	
Anksiyete.....	20
Depresyon.....	23

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE YAYINLAR

Yurt İçinde yapılan Araştırmalar	27
Yurt Dışında yapılan Araştırmalar	32

BÖLÜM IV

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Evreni.....	34
Araştırmanın Örneklemi.....	34
Veri Toplama Araçları.....	35
Verilerin Toplanması	39
Verilerin İşlenmesi.....	39

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bulgular	40
Yorum.....	91

BÖLÜM VI.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç	100.
Öneriler.....	102
Kaynakça.....	105

Ekler.....	114
Demografik Bilgi Formu.....	115
Back anksiyete envanteri	118
Kısa SemptoEnvanteri	119
.Back debresyon Envanteri	122
Anket uygulamak için alınan belge.....	124

TABLOLAR DİZİMİ

Tablo-1 Öğrencilerin uyruklarına göre cinsiyet dağılımları.....	40
Tablo- 2 Öğrencilerin uyruklarına göre yaş dağılımları	40
Tablo-3 Öğrencilerin uyruklarına göre sınıf dağılımları	41
Tablo-4 Öğrencilerin uyruklarına göre lise bitirme puan dağılımları.....	41
Tablo-5 Öğrencilerin uyruklarına göre üniversiteye başlamadan önce kaldıkları Yer dağılımları.....	42
Tablo--6 Öğrencilerin uyruklarına göre aileden ilk ayrılma dağılımları	42
Tablo-7 Öğrencilerin uyruklarına göre aile ile yüz yüze görüşme sıklığı.....	43
Tablo- 8 Öğrencilerin uyruklarına göre KKTC’de okuma nedeni dağılımları.....	44
Tablo-9 Öğrencilerin uyruklarına göre bölümünü seçme dağılımları.....	45
Tablo-10 Öğrencilerin uyruklarına göre kaldıkları yer dağılımları	45
Tablo-11 Öğrencilerin uyruklarına göre kaldıkları yerden memnun olma dağılımları	46
Tablo-12 Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile gezip eğlenme Dağılımları	47
Tablo-13 Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile okulda birlikte olma Dağılımları.....	47

Tablo-14 Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile özel sorunlarını	
Paylaşma dağılımları	48
Tablo-15 Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile ders çalışma	
Dağılımları.....	48
Tablo-16 Öğrencilerin uyruklarına göre ulaşım şekli dağılımları.....	49
Tablo-17 Öğrencilerin uyruklarına göre yaşanan ulaşım sorunu sıklık	
dağılımları	50
Tablo-18 Öğrencilerin uyruklarına göre maddi sıkıntı çekme dağılımları	50
Tablo-19 Öğrencilerin uyruklarına göre KKTC halkına uyum sağlama	
dağılımları	51
Tablo-20 Öğrencilerin cinsiyete göre, BAE,KSE,BDE puan karşılaştırması.....	51
Tablo-21 Öğrencilerin cinsiyete göre, KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması.....	52
Tablo-22 Öğrencilerin 23 yaş öncesi ve sonrasına göre BAE,KSE,BDE veKSE	
Alt-ölçek puan karşılaştırmaları.....	54
Tablo-23 Öğrencilerin 23 yaş öncesi ve sonrasına göre KSE Alt-ölçek puan	
Karşılaştırması.....	55
Tablo-24 Öğrencilerin lise bitirme puanına göre BAE,KSE,BDE puan	
Karşılaştırması.....	57
Tablo-25 Öğrencilerin lise bitirme puannının KSE Alt-ölçek puan	
Karşılaştırması.....	57
Tablo-26 Öğrencilerin Aileden ilk ayrılmaya göre BAE,KSE, BDE puan	
Karşılaştırması.....	59
Tablo-27 Öğrencilerin aileden ilk ayrılmaya göre KSEAlt-ölçek puan	
Karşılaştırması.....	60

Tablo-28 Öğrencilerin bölümünü isteyerek seçip seçmemeye göre BAE, KSE BDE puan karşılaştırması.....	63.
Tablo-29 Öğrencilerin bölümünü isteyerek seçip seçmemeye göre KSE Alt-ölçek Puan karşılaştırması.....	64
Tablo-30 Öğrencilerin kaldıkları yere göre BAE,KSE,BDE puan Karşılaştırması.....	66
Tablo-31 Öğrencilerin kaldıkları yere göre KSE Alt-ölçek puan Karşılaştırması.....	67
Tablo-32 Öğrencilerin kaldıkları yerden memnuniyet derecesine göre BAE,KSE,BDE puan karşılaştırması.....	70.
Tablo-33 Öğrencilerin kaldıkları yerden memnuniyet derecesine göre KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması.....	71
Tablo-34 Öğrencilerin arkadaşları ile gezip eğlenme derecesine göre BAE,KSE,BDE puan karşılaştırması.....	73
Tablo-35 Öğrencilerin arkadaşları ile gezip eğlenme derecesine göre .KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması.....	75
Tablo-36 Öğrencilerin arkadaşları ile özel sorunları paylaşmasına göre BAE, KSE, BDE puan karşılaştırması.....	77
Tablo-37 Öğrencilerin arkadaşları ile özel sorunları paylaşmasına göre KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması.....	78
Tablo-38 Öğrencilerin ulaşım sorunlarının sıklık derecesine göre BAE,KSE, BDE puan karşılaştırması.....	80
Tablo-39 Öğrencilerin ulaşım sorunlarının sıklık derecesine göre KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması.....	81

Tablo-40 Öğrencilerin maddi sorun yaşamalarına göre BAE,KSE BDE

Puan karşılaştırması.....83

Tablo-41 Öğrencilerin maddi sorun yaşamalarına göre KSEAlt-ölçek

Puan karşılaştırması.....84

Tablo-42 Öğrencilerin KKTC halkı ile ilişkilerine göre BAE,KSE,BDE

Puan karşılaştırması.....88

Tablo-43 öğrencilerin KKTC halkı ile ilişkilerine göre kse Alt-Ölçek

Puan karşılaştırması.....88

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çağımızın gençliği sosyo-ekonomik kültürel yapısı, sorunsal yönleri, geleceğe yönelik kaygı ve beklentileri ile üzerinde en çok durulan toplum kesimini oluşturmaktadır. Bu kesim içinde ise hiç kuşkusuz en kritik dönem üniversite dönemidir.

Üniversite öğrencilerinin önemli bir sorunu, kendi “benliğine” ilişkin kimliğini kazanmasıdır. Benlik, kişinin “ben ne neyim?”, “ben kimim?” gibi sorulara verdiği cevaptır. Bireyin bir cinsiyet gurubunun içinde bir kişi, bir meslek gurubunun ve bir toplumun üyesi olarak, bu sorulara verdiği cevaplar, yeterli veya yetersiz olduğu, grup ve toplum içindeki yeri hakkındaki algıları, bireyin kimliğinin temellerini oluşturur. Bireyin kimliğini bulma süreci hemen her gencin yaşadığı bir mücadeledir. Bu süre içinde bireyin ailesine bağımlılığı azalır, birey bağımsız bir kişi olarak toplumsal değerleri yeni baştan gözden geçirir ve ne olduğu hakkında kendisine bir yol bulmaya çalışır.

Gençler, bazen kendi kişilik çatışmalarından, bazen sosyal çatışmalardan, bazende ailenin yetiştirme tarzından kaynaklanan olumsuzluklardan dolayı disiplinli çalışmamakta, yaşadığı sosyal ortamda sorumluluklarını yerine getirememekte bu yüzden de çevresiyle uyum problemleri yaşamaktadır. Uyum problemleri kişide psikolojik bunalımlara, sosyal çatışmalara, anksiyete ve depresyona neden olmaktadır.

Üniversite eğitimi okumak için ada dışından, göç ederek ilk defa KKTC’ye gelerek, bu yeni ve yabancı ortamda, alışık oldukları aile düzeninin ve desteğinin olmaması, dolayısı ile de üniversite yaşamıyla ilgili, barınma, ulaşım, yeme, içme temizlik, gibi yeni yaşam düzenini oluşturmayı başarabilecekmiyim düşüncesi kaygılanmasına neden olabilir.

Üniversite öğrencisinin yaş aralığı 18-25 olduğu için henüz ergenlik çağında olduğu için, kimlik oluşumu tamamlanmamıştır ve benlik çatışmaları, duygu karmaşası devam etmektedir. Ailenin manevi desteğine, ailesi tarafından sevmeye, anlayışa, hoşgörüyeye içinde huzurla yaşayacağı yuvaya ihtiyacı vardır. Bütün bu psikolojik olgulara en çok ihtiyaç duyduğu ergenlik döneminde, böyle bir ortamdan ayrılarak tanımadığı bir yerde yalnız başına yaşamaya başlamak sıkıntı ve endişe duymasına neden olabilir.

KKTC'ye gelmeden önce ekonomik ve duygusal yönden hep ailesine bağlı olarak ailesinin yanında yaşayan gencin kendine güveni gelişmemiş olabilir. Bu nedenle genç, ailesiz, yalnız başına kaldığı zaman, nerde nasıl hareket edeceğini bilemez, bocalamalar ve uyumsuzluklar yaşayabilir.

Uyum, insanın bulunduğu ortamın kurallarını, gerekliliklerini benimseyerek, o ortama psikolojik olarak entegre olup üzerine düşen sorumlulukları yerine getirerek, mutlu olmasını becerebilmesidir. Kişinin yaşadığı topluma kendini kabul ettirmesi, kendisinin o topluma bakış açısıyla bağlantılıdır. Bulunduğu toplumun kendisini mutlu edecek yönlerini göremez, hep olumsuz yönlerini ön plana çıkarırsa, uyum problemleri yaşar.

Sosyalleşme bebeklikten itibaren, ilk önce ailede başlar. Ailenin, çocuğu bulunduğu topluma alıştırması, o toplumun kurallarına uyma gerekliliğini benimsetmesi, başka topluluklara uyumu, başka kültürlerle entegre olmayı kolaylaştırır.

Hayatımızın her alanında, evde, okulda, iş hayatında kurallar vardır. Bu kurallar hayatın düzeni için şarttır. Büyükler kuralların nedenini hayatın içinde yaşayarak öğrenmişlerdir. Oysa çocuklar yaşamadıkları için gerekliliklerin nedenlerini anlayamazlar ve çoğu zamanda kabul etmezler. Kurallara uyumu kolaylaştırmak için önce anne ve baba, kuralların hayat içindeki gerekliliklerini açıklamalı, ev içinde aile fertlerinin ortaklaşa kararlarıyla kurallar konulmalı, uyum sağlamada anne ve baba öncelikle bu kurallara uyarak çocuklara örnek olmalıdır. Böylelikle çocuk düzenin kurallarına uymayı “model alarak” öğrenip, kurallara, uyma gerekliliğini özümsemiş olacaktır. Daha çocuklukta bu eğitimi alan bir genç

ailesinin olmadığı yerde de aynı disiplinle hareket eder. Çünkü kişi bilinçli bir şekilde kendisinin isteği ve katkılarıyla sosyalleştirilmiş, çevresiyle kendini özdeşleştirme yeteneğini geliştirmiştir. Böyle bir kişi yeni katıldığı ortamlarda karşılaşacağı sosyal ve duygusal problemlerin üstesinden gelebilir.

Üniversite ortamı çok kozmopolit bir topluluk olduğu ve bir çok kültürden insanı barındırdığı için uyum süreci uzun olabilir. Çünkü kişinin kendisine, ait olabileceği, içinde kendini rahat hissedeceği bir grup bulması ve o grupta kendine yer edinebilmesi, güven duyması bir süreci gerektirir. Bu süreçte olumsuz duygular sıkıntılar yaşanabilir. Bu olumsuz psikoloji öğrencinin çevreyle ilişkilerini bozarak, derslere konsantrasyonunu olumsuz etkileyebilir, dolayısı ile akademik başarısını da engelleyebilir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, diploması Türkiye’ de ve başka Dünya ülkeleri tarafından kabul edilen, yabancı dilde eğitim veren üniversitelere sahiptir. Bu üniversitelerin bazıları vakıf üniversiteleri, bazılarıda özel üniversitelerdir.

Türkiye’ de ÖSS sınavını kazanmış ancak çeşitli nedenlerle Türkiye’deki Üniversitelere kayıt yaptıramamış, bir çok öğrenci Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni Üniversitelerine müracaat etmektedirler.

Bu araştırmada, ada dışından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne üniversite eğitimi okumak için gelen öğrenciler ne gibi kişisel ve sosyal problemler yaşıyorlar?, yaşadıkları problemler anksiyete ve depresyon seviyelerine olumsuz etki ediyormu?. Kuzey Kıbrıs’ ta aileleri ile yaşayan ve aileleri ile aynı ortamda, üniversite eğitimi alan Kuzey Kıbrıs’lı öğrencilerin anksiyete, kaygı, ve depresyon seviyeleri, adaya dışardan gelen öğrencilerin anksiyete ve depresyon seviyeleri arasında fark varmı ?Araştırma ve kontrol grubu olarak ele aldığımız iki grup öğrencinin anksiyete ve depresyon puanlarını karşılaştırmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmada; Türkiye’den Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne üniversite okumak için gelen Türkiye’li öğrencilerle, Kuzey Kıbrıs’ ta üniversite eğitimi okuyan Kıbrıs’lı Türk öğrencilerin Anksiyete ve depresyon düzeylerini etkileyen faktörler nelerdir, araştırarak iki grubun anksiyete ve depresyon seviyelerini karşılaştırmak amaçlanmıştır.

Üniversite öğrencileri ergenlik çağında oldukları için,ergenliğe has ruhsal bunalımları devam etmektedir. Ergenlik, ailenin psikolojik ve sosyolojik desteğine en çok ihtiyaç olduğu bir dönemdir. Bu kritik dönemde ailesinden ilk defa ayrılarak,üniversite eğitimi almak için, hiç tanımadığı bir yere giderek, öğrencinin alışık olduğu aile desteğinden yoksun olarak, kişisel, sosyal ve okul hayatını devam ettirebilmesi kişide zorlanmalara sebep olmakta ve bu zorlanmalar anksiyete ve depresyon seviyelerini olumsuz etkilemektedir. Aksi olarakta halen aileleriyle beraber yaşayan öğrencilerin depresyon ve anksiyete seviyeleri ise daha düşük olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda KKTC Üniversitelerinin Rehberlik Merkezlerine önemli görevler düşmektedir.Öğrencinin daha KKTC’ye adımını atmadan öğrenciyle kontak kurularak, ona Üniversite, yiyecek, sağlık, barınak, KKTC’nin sosyo ekonomik ve kültürel yaşamı hakkında bilgi verilmesi, öğrencinin “Başarabilecekmiyim” anksiyetesini hafifletmiş olacaktır. Diğer önemli konuda, ilk defa gittiği KKTC’de başı sıkıştığında, kendisine yardım edecek güvenilir birilerinin bulunması düşüncesi, öğrencinin yeni bir hayata tek başına başlamak için güven ve cesaret hissetmesine sebep olacaktır.

Problem

Türkiye Cumhuriyeti’nden ailesinden ilk defa ayrılarak Üniversite eğitimi okumak için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne gelen öğrencilerin, ailelerinin desteği olmadan ilk defa geldikleri yabancı bir ülkede, yeni yaşam ve sosyal çevrelerini oluşturmada karşılaştıkları sorunlarla baş ederken, anksiyete ve depresyon seviyelerini etkileyen faktörler nelerdir?

Ada dışından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerine, üniversite okumak için, ailelerinden ve alışık oldukları, sosyal çevresinden ayrılarak gelen, üniversite öğrencilerinin anksiyete ve depresyon seviyeleri ile KKTC’de aileleri ile yaşayan, dolayısı ile bütün yaşamsal ihtiyaçları, maddi ve manevi desteği alışık olduğu şekilde devam eden Kuzey Kıbrıslı Üniversite öğrencilerinin anksiyete ve depresyon seviyeleri arasında fark var mıdır ?

Alt Problemler

- Araştırmaya katılan öğrencilerin, cinsiyetleri arasında, anksiyete ve depresyon puanlarında fark var mı?
- Üniversite öğrencisinin yaşının anksiyete ve depresyon puanlarına etkisi var mı?
- Öğrencilerin okudukları sınıfın anksiyete ve depresyon puanlarına etkisi var mı?
- Lise başarı puanının anksiyete ve depresyon puanlarına etkisi var mı?
- Üniversiteye başlamadan önce, kiminle ve nerede kaldığı anksiyete ve depresyon puanlarına etkisi varmı?
- Alesinden ilk defa ayrılması ve ailesinin desteğini alamamasının anksiyete ve depresyon puanlarına etkisi varmı?
- Okuyacağı bölümü kendisinin seçip, seçmemesi anksiyete ve depresyon puanlarını nasıl etkiler?
- Yaşadıkları yerden ve yaşadıkları kişilerden memnun olup olmamaları anksiyete ve depresyon puanlarını nasıl etkiler?
- Arkadaşlarıyla ilişkileri anksiyete ve depresyon puanlarını etkiler mi?
- Ulaşım sorununun yaşanması anksiyete ve depresyon puanlarını nasıl etkiler?
- Sosyo-ekonomik problemler anksiyete ve depresyon puanlarını nasıl etkiler?

-İlk defa gelinen yörenin halkı ile sosyal uyumsuzluk yaşamak anksiyete ve depresyon puanlarını nasıl etkiler.?

Sınırlılıklar

1-Araştırma örneklemi sadece Yakın Doğu Üniversitesi'nin öğrencileri ile sınırlıdır.

2-Araştırma 248 öğrenci ile sınırlıdır.

3- Araştırma grubu, başka uyruk ve ülkelerden gelen öğrencilerin dahil edilemeden TC'li öğrencilerle sınırlıdır.

4- Araştırmanın bağımsız değişkenleri olan kişisel bilgi ve uyum ile ilgili bilgiler öğrencilerin kendilerinden toplanan bilgilerle sınırlıdır.

5- Sosyo-demografik sorularının genişletilememiştir.

Sayıtlar

1- Araştırmaya katılan kişilerin anket formlarını kimseden etkilenmeden gerçeği yansıtacak biçimde cevapladıkları kabul edilmektedir.

2- Örneklem sayısının evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.

3- Veri analizlerinin problemi açıklayıcı nitelikte olduğu kabul edilmektedir.

4-Araştırma sonuçlarının hesaplanmasında SPSS programı, x, t ve p test hesaplama yöntemleri kullanılmış olup, elde edilen verilerin araştırılan olgunun doğru sonucunu açıkladığı kabul edilmiştir.

5- Bilgi toplamak için kullanılan Beck Anksiyete Envanteri (BAE), Kısa Semptom Envanteri (KSE), Beck Depresyon Envanteri (BDE) nin geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Tanımlar

Uyum

Uyum bireyin sahip olduğu, özelliklerinin kendi benliğiyle içinde bulunduğu çevre arasında dengeli bir ilişki kurabilmesi ve bu ilişkiyi sürdürebilmesidir (Yavuzer, 2001:228).

Sosyalleşme (sosyalleşme)

Sosyalleşme, insanın kendisiyle ve başkalarıyla bir arada ve gitgide insanlarla daha iyi geçinme yeteneğini kazanmasıdır. (Sorenson, 1975:57).

Kişilik

Bir insanın, toplum içinde konuşma, tavır ve hareketleri ile beliren, oldukça sürekli davranış biçimidir (Cebiroğlu, 1994:107).

Ergenlik

Ergenlik dönemi, kızlarda 11-20 yaş, erkeklerde 13-20 yaş aralarında, biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı, çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir (Yavuzer, 2001:26).

Depresyon

Depresyon, insanın yaşama istek ve zevkinin kaybolduğu, kişinin kendisini derin bir keder içinde hissettiği, geleceğe ilişkin karamsar, kötümser, geçmişe ilişkin yoğun bir pişmanlık, suçluluk duygu ve düşüncelerinin taşındığı, bazen ölüm düşüncesi, bazen de ölüm ve sonucunda ölümün olabildiği; uyku, iştah, cinsel istek gibi fizyolojik bozuklukların olduğu bir hastalıktır (Alper, 1999:19).

Anksiyete

Bir şey hakkındaki belirsizlik ve nesne eksikliği durumunun kişide yarattığı duygusal baskıdır (Freud, 1999:299).

Kısaltmalar

BAE :	Back Aksiyete Envanteri.
BDE :	Back Depresyon Envanteri
KSE :	Kısa Semptom Envanteri
N :	Üye sayısı
OKB:	Obsesif Kompulsiv Bozukluklar
P :	Pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı
SS :	Standart Sapma
T :	İki ortalama arasındaki farkın önemlilik derecesi
X^2 :	Katogorik değişkenler için ki-kare

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER

Uyum

Uyum, bireyin içinde bulunduğu grupta ya da toplumun değerlerini öğrenerek, kendi kişiliği ile bütünleştirmesi, o çevreye uyum sağlaması demektir (Tezcan,1996:45).

Uyum, kendini ve çevresini gerçekçi bir biçimde algılama, kişilik bütünlüğüne ve duygusal olgunluğa sahip olma, kendine güvenme, hoşgörülü olma ve çevreden bağımsız davranabilme gibi özelliklerdir (Yörükoğlu,1981:83)

Uyum, dengeli ve sağlıklı olmak, bir anlamda kişinin kendisiyle barışık ve çevresiyle uyumlu olması ve kişinin kendi gereksinimleri ile çevresi arasında ahenkli ilişkiler kurması ve sürdürmesi ise sağlıklı bir benlik kavramı ve kişinin kendini kabulü ile gerçekleşir (Kılıççı,1981:56).

Uyum kavramı, ruh sağlığı ve “normallik” ölçüt alınarak düşünüldüğünde bireyin çevresiyle ve özellikle sosyal çevreyle etkileşimi, gereksinmelerini doyurmada ve ondan beklenenleri karşılamada nasıl davrandığı da göz önüne alınır. Buna göre, ruh sağlığı veya “normallik”, belli bir kültürde yaşayan bireyin kendisi ve çevresindeki kişilerle ve toplumla barış içinde olması, sürekli ve dinamik bir denge, düzen ve uyum sağlayabilmesi, olarak tanımlanır (Yavuzer,1995:89).

Bir çoğumuz bizi tehdit eden veya stres yüklü durumlarla yüz yüze geldiğimizde endişeli ve gergin oluruz. Bu endişe dolu kaygı ve gerginlik hisleri ile her gün karşılaşır ve bu hisleri değişik derecelerde taşırız. Önemli olan kaygının türü ve derecesidir. Günlük yaşamın merkezi haline girer ve kişide bu kaygı üzerinde yoğunlaşırsa o zaman bu kişi en küçük bir güçlükte bile baş edemez duruma girer, uyumu bozulur ve değişik davranış bozuklukları geliştirir (Arkonaç,1993:264).

Uyum dinamik bir süreçtir ve bireyin çevresinde yer alan değişikliklere karşı geliştirdiği tepkilerle sağlanır. Uyum düzeyi iki temel etmen etrafında belirlenir. Bireyin kişisel özellikleri ve etrafında karşılaştığı durumlar. Diğer canlı varlıklarda önemli farklılıklar gösteren insanın uyum düzeyinin değerlendirilmesi oldukça güçtür. Çünkü insanın başarı ve yenilgisi, yalnızca temel biyolojik varlığını sürdürebilmiş olmasıyla ölçülemez. Dünya içindeki kendine özgü yeri ile değerlendirilir (Gençtan,1998:14).

Uyumlu çocuklar yetiştirmek için, öncelikle aile içinde uyum olma sı gerekir. Anne babanın duygusal olarak kendi ailesinden bağımsız olması, anne ve babanın öz güven düzeylerinin yüksekliği,eşlerin uyumlu bir ilişki içinde olması,nasıl mutlu bir aile yaratıcılığının bilincinde olmak, uygun sosyal ortam ve geniş maddi olanakların olması çocuğu uyumlu kılabilir etkenlerdir (Humphreys,1994:26).

Biyolojik temelden başlayarak, zenginleşen anne sevgisinin yetersiz oluşu, çocuğun duygusal besinden yoksun büyümesine neden olur ki bu da beraberinde çeşitli uyum ve davranış bozuklukları getirir.Çünkü,sevgi yoksunu olan çocuk kendini dışlanmış olarak düşünür.Ayrıca anne-babasının aşırı baskısı ile karşılaşan, ya da sürekli aşağılanan, başka kardeş ya da arkadaşlarıyla kıyaslanan çocuk, ya da gençlik çağına geldiği halde kendi başına tırnağını kesme, ayakkabılarını bağlama, banyo yapma, giyinme fırsatını bulamayan çocukta kendine güvensizlik hissetmesi uyum bozukluklarının temelini oluşturur (Yavuzer,1995:38,87).

Kişide uyum aksamaları, bebeklik,okul öncesi,okul çocukluğuna ve ergenliğe geçişte görülebilir.Çocuk sürekli değişmekte ve gelişmekte olduğundan gösterdiği ruhsal bozukluk ciddi de görülse çocuğun olgunlaşması ile düzelebilir (Cebiroğlu,1994:98)

Ayrıca gençlik,orta yaşlılık,ihtiyarlık gibi yaşamın değişik çağlarında değişik sosyal konum içine girilebilir ve bu sosyal konumlar bireyin farklı biçimlerde davranmasını gerektirebilir (Cüceloğlu1991:395).

Uyumsuzluklara neden olan çevresel etkenlerden en önemlisi aileden kaynaklanan etkenlerdir.Bazı çocuklar evde melek gibi iken dışarda ya da okulda tamamen farklı olabilirler. Bunun nedeni, ana-babaların çocuklarına davranış ve

tepkilerinden ev içindeki tutumlarından kaynaklanır. Bunlar ana-babanın zayıf özgüveni, ana-baba arasındaki zayıf ilişki, ana-baba ve çocuklar arasındaki zayıf ilişkiler, ana-babadan birinin ölüm, ayrılık, terk etme ya da boşanma, nedeniyle kaybı, ana-babanın istenmeyen davranışları, yaşamın ilk üç yılında ana-babadan biri ile sürekli ilişkinin eksikliği, toplumda kabul edilemez olan davranışlara ana-babanın örneklik etmesi, (aylaklık, alıngalık, edilgenlik, sarhoşluk, bağımlılık yapan madde alışkanlığı, vb), ana-babalık becerilerinin zayıflığı, değerleri, ahlaki ölçütleri ve standartları, çocukların büyüdülerinde uymak durumunda oldukları daha geniş kültürden farklı olan alt kültürel birikim, kardeşler arasında rekabet ve düşmanlık durumu, çocukta toplum içinde ya da okulda disiplin problemlerine ve çevresiyle uyumsuzluğuna neden oluyor (Humphreys, 1998:37).

Maslow'a (1954) göre psikolojik bakımdan sağlıklı olabilmek bireyin önce biyolojik ve temel gereksinimlerinin, daha sonra güven içinde olma, sevmek, sevilme, ait olma, kabul görme, kendisine saygı ve kendini gerçekleştirme gibi psikolojik gereksinimlerinin doyurulması gerekir (Akt. Tanyıldız-Alberten, 1993).

Sosyalleşme (Toplumsallaşma)

Bireyselleşme yani toplumsallaşma, çevrenin sağladığı öğrenme, eğitim ve yaşam deneyimlerinin, bireysel davranışların biçimlenerek, toplumsal davranış örüntülerinin oluşmasıdır (Öztürk, 2001:15).

Sosyalleşme, sosyal gelişme, kişinin içinde yaşadığı, toplum tarafından kabul edilebilir biçimde davranmayı öğrenme sürecidir. Sosyal çevrenin sağladığı eğitim yoluyla bireysel özelliklerin ve davranışların şekillenmesidir (Atkinson, 1995:853).

Bir başka deyişle sosyalleşme, insanın kendisiyle ve başkalarıyla bir arada ve gitgide insanlarla daha iyi geçinme yeteneğini kazanmasıdır. Sosyalleşme kişisel özelliklerden ayrı ve bağımsız değildir. Sosyal büyüme, bedeni büyüme ve zihni gelişmeyle heyecanlarla, kişilikle, ruh sağlığı ile yakından bağlantılıdır (Sorenson, 1975:57).

Sosyalleşme ilk aile kurumunda, İnsanın daha bebekken başka insanlara tepkiler vermesi ile başlar. Çocuğun diğer insanlarla olan sosyal ilişkilerinin nasıl

olacağı hayatının ilk yıllarındaki öğrenmelerine bağlıdır. Bu bakımdan ana-baba ve diğer yetişkinlerin sosyal davranışları çok önemlidir (Kulaksızoğlu,1998:73).

Çocuk okul çağına geldiği zaman, içinde bulunduğu arkadaş gurubu onun sosyal tavırlarını etkiler. Bu sosyal tavırlar, çocuğun genellikle diğer bireylere ve sosyal yaşama karşı tüm tavırlarını içerir. Bir dereceye kadar ailede kazanılan bu tavırlar çocuğun arkadaş gurubuyla olan deneyimleri sonucu değişebilir. Çocuk daha bencil ve saldırgan olur. Buna karşılıkdaha fazla gurup bilincine sahip, yardım sever olur (Yavuzer,1995:178).

Wunt(1832-1902) bireysel davranışla, sosyal davranışı birbirinden tamamen ayırmaktadır. Bilinçlilik; bireyselliği, kültürde kolektifliği ifade etmektedir. Bu üç kavramdan, bireysellik; bir insanın diğerinden bireysel olarak izalasyonudur. Kültür bireyle diğer insanlar arasındaki ayrımı karıştırır ve bireyi yok sayarak hepsini içine alır, bilinçlilikse ; o anda tapılanların,yaşananların, olup bitenin nedenini farkına varmaktır (Arkonaç,1999:10).

Piaget ve Kohlberg'in savunuları, sosyal uyum, bireyin ahlaki gelişimine bağlıdır. Çocuk bir çok deneyim dizisinden geçerek bilişsel gelişmesini sağlar. Kültürleştirme kuramı da uyumu şöyle açıklamaktadır: Birey içinde bulunduğu kültürü öğrenirse, davranışlarına bu kültürü yansıtır. Tabi kalıtsal etmenler de önemlidir (Köknel,1999:37).

Bireyde belli nitelikte davranış değişmesi meydana getirmesi için planlı yürütülen Eğitimlerde önemlidir. Öğrenme niteliğindeki davranışların değişimleri hem yaşantı ürünü hemde nispeten kalıcı, izli davranış değişimleridir.Planlı eğitim faaliyetleri, istendik davranış değişmesini, yani geçerli öğrenmeyi sağlayıcı yaşantıların meydana getirilmesine dönük olmalıdır (Bilen,1993:15).

İnsanlar yaşadıkları kültür ve alt kültür ortamında,yaşlarına,cinsiyetlerine göre,ahlak, gelenek, görenek,töre,alışla gelen davranış,eğitim, meshep,tarikat,etnik köken, milliyet, hukukdüzeni, parti ulusal ve uluslararası değerlerden oluşan, toplumsal kurumlar, kuruluşlar ve sistemler içinde kimliklerini ararlar. Çocuk ve gençler,toplumsallaşma sürecinde yaşadıkları toplumun bu oluşumlarından ve kurumsal yapılarından gelen davranış kalıplarını benimserler.Bu kalıplar insanın

yaşamında bireysel ilkeleri, idealleri, kuralları, inançları oluşturur. (Köknel,1999:199).

Toplumsallaşma ya da sosyalleşme; insanın tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Bu süreç, Nesnel bakımdan toplumsallaşma.Öznel bakımdan toplumsallaşma,diye iki kısımda incelenebilir.

Nesnel bakımdan toplumsallaşma; toplumun ortaklaşa olarak benimsediği beklenti, ve isteklerini, değer sistemlerini ve ideallerini bireye aşlar ve bireye toplumsal rolünü öğretir.

Öznel bakımdan toplumsallaşma;bireyin içinde bulunduğu çevreye uyulanması, kültürel değerleri ve normları benimseyip içselleştirmesidir

Her iki toplumsallaşmada da bireyin benlik ve kişilik kazandığını, ancak bu süreçler her bireyde aynı işlemeyebilir (Kulaksızoğlu, 1998:74).

Kişinin yaşantısı boyunca geliştirmiş olduğu değerleri, beklentileri ve algısal kalıpların tümü kişinin içinde yetişmiş olduğu kültürden kaynaklanır (Cüceloğlu,1998.84).

Hiç bir çocuk sosyal veya antisosyal olarak dünyaya gelmez, sosyal uyumu etkileyen nedenleri, Yavuzer şöyle açıklamaktadır:

-Sosyal davranış biçimlerinin zayıf olduğu ailelerde çocuklar ev dışında çok iyi motive edilseler bile, iyi bir sosyal uyum gösteremezler.

-Eğer ailelerde çocukların kendilerini özdeş tutacakları modeller zayıfsa,ev dışındaki sosyal uyumları ciddi biçimde engellenir.

-Sosyal uyum için motivasyon azlığı,çoğunlukla ev içinde ve dışında edinilen ilk sosyal deneyimlerin azlığından doğar (Yavuzer,1995:43).

Kişilik

Kişilik, bir kimsenin kendine göre belirgin bir özelliği olması durumu olup, bir kişiyi, diğerinden farklı kılan ayırıcı sosyal ve psikolojik tepkilerinin tümüdür (Yavuzer,1995:69).

İnsanda evrimsel (filojenetik) gelişmeye bağlı,olgunlaşma (maturation), öğrenmeye bağlı bireyselleşme ve toplumsallaşma süreçleri bir birini etkilemesi sonucu kişilik gelişir (Öztürk,2001:75).

Gençlik aşaması ilk kişilik kavramını kararlaştıracak yargılara varmak üzere yeterli özerkliği sağlamak için, kişinin kendi düşünce ve duyumsamalarını inceleme ve çözümleme,gerekli sınama-yanıtlmaları yapma dönemidir (Buscaklia,1987:54).

Kişiliğimizi oluşturan özellikler genetik ve biyolojik,bireyin içinde yaşadığı kültürel etkenler,Bireyin içinde yaşadığı sosyal sınıfa bağlı etkenler ve içinde yaşanan psikolojik ortama bağlı etmenler diye gruplandırılır (Köknel,1998:126).

Freud, bireyin kişilik oluşumunu,duygusal ve güdüsel bir süreç olarak ele almıştır.Bireydeki,Alt ben[id], Ben[ego] ve üst ben[süper ego] ilişkilerindeki denge kavramına ahlak gelişimine bağlamıştır. Bu durum çocuğun kalıtsal niteliğinden doğar Daha sonra çocuğun anne baba ve ailedeki diğer kişilerin etkisiyle biçimlenir.Çevresel etkenlerde vardır (Tezcan,1996:36).

Bebeğin anne ile kurduğu her etkileşim biriminden bebeğin içinde bir “anı izi“ (memory trace) kalır. Bu izin içinde üç öge vardır: ben (bebek), anne (obje/nesne).Bunları birleştiren duygu durumu “affect” kendini mutlu ve güvende hisseden bebeklerde “iyi nesne” “iyi ben’e “, iyi duygu durumu ile bağlıdır. Anne nin öfkeli,ve kızgın görünmesinden dolayı, bebek de kendini mutsuz, endişeli, ve güvensiz hisseder, kendini kötü olarak görür. Bu durumda “kötü nesne” ile “kötü ben”i bağlayan kötü duygu durumu şiddet, öfke ve endişedir. Bebeğinde bütün bu izler üst üste binerek birikir ve benlik şemasını “self schema” ile “object schema” nesne şeması oluşur.Bu temel izlenim gurupları ilerde benlik yapısını temsil eder. Bebeğin annesiyle ahenkli ve sağlıklı bir iletişim içinde olduğu devreler ne kadar çoksa bebek o kadar mutlu ve sağlıklı gelişir. Aksi halde endişe hissi yayılıp, ego

gelişmesi zarar görebilir, güçsüz kalabilir.Bu durum henüz kurulmakta olan kişilik ve benlik yapılarını, mahvedebilir (Mirci,2000:165).

Benlik, Ben (Ego) kişiliğin dışa yansımayan özel yanıdır. İnsanın kendini tanıma ve değerlendirme biçimi, kişiliğine ilişkin özelliklerin toplamıdır. Kişiliğin temeli özerk ve özgür katmanı olan benlik, bireye özgü farklılıkları ve özellikleri oluşturur. Benlik gelişmesi doğuştan başlar, kalıtımla kuşaktan kuşağa aktarılır diyen Köknel, benliğin üç yapısının sürekli olarak etkileşim içinde olduğunu şöyle açıklamaktadır (Köknel,1999:121).

İlkel benlik(id,iç ben):Bedende haz ilişkisine dayalı bulunan doyurulması istenen iç güdüsel tepkilerin ve karmaşaların uyanık olduğu düzeydir.

Benliğin ikinci yapısı ise,ben,veya benlik(ego) ise, bireyin ne olduğu, ne olmak istediği ve çevresinde nasıl tanındığı,konularındaki bilinçli bölümü aynı zamanda da kişiliğin savunma düzenlerinin işlediği bölümdür

Benliğin üçüncü yapısı da, Üst benliktir (süper ego), Bu bölümde benlikçe algılanan, ana-baba ya da daha kapsamlı olarak toplumsal değer yargılarından oluşan benlik amaçları ve vicdan denen iki bölümü olan değerler sistemidir (Köknel,1999:12).

Benlik,içgüdülerden ve dürtülerden kaynaklanan gereksinimlerin doyuma ulaşması için,gerekli yol ve yöntemleri arar, bu gereksinimlerden kaynaklanan davranış ve eylemleri doğal ve toplumsal koşullara göre, bastırır, denetler, engeller veya erteler.

Benliğin en önemli görevi ise,gerçeği değerlendirmek,özerk davranarak uyum sağlayıcı mekanizmaları kullanarak sorunların üstesinden gelebilmektir. Benliğin bunu yapabilmesi içinde,iç güdülerden ya da dış ortamlardan kaynaklanan uyarıları algılar, onları tanımlar, çözer,yorumlar ve bunlara uygun davranış ve eylem biçimi oluşturur (Köknel, 1999:124).

Aile içindeki bireylerle çocuğun kurduğu ilişki de çocuğun gelişiminde çok önemli bir faktördür. Buna göre üç çocuk yetiştirme türü tanımlamaktadır.

Birincisi: Bilinçli ve otoriter aile tipinde, çocuğun aile içinde önemli bir insan olduğu kuşkusuz kabul edilir. Ana-baba çocuğun sevgi, ilgi ve önem gereksinimlerine duyarlılık gösterirken onun neyi yapıp neyi yapamayacağını açık olarak belirtirler. Temel ilkelerden asla vazgeçmezler.

İkinci tip baskıcı otoriter aile tipinde ise çocuğun düşünmesine, konuşmasına ve kendine özgü dünya geliştirmesine izin verilmez. Sadece itaat etmesi beklenirken, sevgilerini çocuğa sert disiplinle ifade ederler.

Üçüncü tip ailede ise, sınırsız hoşgörü (permissive) olduğu için, çocuğun her istediği yapılır, hiç sınır konulmaz ve hiçbir şey içinde ceza verilmez.

Gelişim psikologlarına göre, çocuğun hem bilişsel, hem duygusal hem de sosyal yönden sağlıklı bir kişilik gelişimi için en uygun aile ortamı, bilinçli ve otoriter aile tipidir (Cüceloğlu,1991:47).

Başka bir görüşe göre de, ana-baba çocuğun hareketlerine bazı kısıtlamalar getirmezlerse çocukta özgürlük kavramı gelişmez. Bazı anne babalar aşırı hoşgörülüğe dayalı disiplinsiz bir ortamda büyüyen çocuklar uygun iç kontrol mekanizmalarını geliştirmekten yoksun olarak yetişirler. Böyle bir çocuk ise canavar olmaya adaydır (Salk,1993.88).

Cüceloğlu, çocuğun psikolojik gelişmesinde kalıtımın önemini kabul etmiş bunun yanında çocuğun içinde yetiştiği çevrenin üç ana boyutu olan, ekonomik düzey, okul yaşantısı ve aile içindeki etkileşim türünün önemli olduğunu açıklamıştır (Cüceloğlu,1991:56).

Kulaksızoğlu kişiliğimizi şekillendiren belli başlı isteklerimizi şöyle açıklamıştır.

-Büyüme, Gelişme ve kuvvetlenme isteği,

-İlerleme, olgunlaşma ve değişme isteği,

-Bireysel bağımsızlık elde etme isteği,

- Başarma ve görev alma isteği,
- Beğenilme ve takdir edilme isteği,
- Olumlu sosyal ilişkiler kurma ve mutlu olma isteği,

Psikoloji uzmanları, tüm bu isteklerin bireyin kişilik gelişmesi ile ve benlik kavramının gelişmesi ile de yakından ilgili olduğu, (özellikle ergenlik çağında) kabul etmişlerdir (Kulaksızoğlu,1998:98).

Benlik kişiliğın dışı yansımayan öznel yanıdır. İnsanın kendini tanıma ve değerlendirme biçimi, kişiliğine ilişkin özelliklerin toplamıdır (Köknel,1999:162).

Cüceloğlu, benliğin sağlıklı bir biçimde olşmasında çocuğın anne ve babasının önemli rolü olduğunu ve beş temel gereksinimin karşılanması gerektiğini açıklamıştır.

-Dokunulmaz: Çocuğa dikkat etme, ona davranışlarında kendisini cesaretlendirici övücü şeyler söylemeli, kucaklamalı.

-Güven: Çocuğın sağlığı ile ilgilenme,yeteri kadar yiyecek ve giyecek verme, onu tehlikelerden koruma.

-Yapı-düzen: Çocuğa yön verme,örnek olma, yapacağı ve yapamayacağı davranışların sınırlarını belirtme, tutarlı hareket etme,

-Sosyalleşme: Çocuğın duygularınıolduğu gibi tanımlama,onu yansıtırma ona zaman verme,dış dünya ile arasında köprü görevini görme,özdeşim kurabileceğı bir kişi olma.

-Uyarılma: Oyun yoluyla ve çocuğın dünyasına giren değışik olaylarla acı, haz, neşe, heyecan gibi duyguları uyarma,

Kendini değerli görme: "ciddiye alma" ben önemliyim" bana kötü birşey olmasını istemezler"."beni seviyorlar" ben diğerlerinden farklıyım" duygusunu vermek, kişide benlik algısının gelişmesini sağlar (Cüceloğlu,1996:87).

Kişinin benlik algısının ve benlik saygısının gelişmesi kendisinin farkında oluşunu nesnel olarak kendini taktir etmesini oluşturur (Atkinson,1995:82).

Ericson, kişiliğin gelişiminde ergenlik döneminin çok önemli olduğunu ve bu dönemde kişinin çocukluktan yetişkinliğe geçiş süresi olduğu için kimlik karmaşası yaşadığını dolayısı ile de, gerçek kimliği konusundaki arayışları onda ciddi kaygı ve sıkıntılara neden olduğunu, o zamanda bireyin kendi üzerindeki denetimini kaybedebileceğini yazmıştır (Kulaksızoğlu,1998:96).

Ergenlik

Ergenlik dönemi çocukluktan yetişkinliğe(11-18)bir geçiş dönemi olarak kabul edilmektedir. Ortaokul-lise yılları arasına denk gelen ergenlik dönemi sırasında organizmada gerçekleşen fizyolojik ve biyolojik değişiklikler, bu çağa bir çocuk olarak giren bireyi,dönemin sonunda genç bir yetişkin biçimine dönüştürür (Erden ve Akman,1996:82).

Orta dönem ergenlikte çocuklar gittikçe daha fazla olgunlaşırlar.Seçtikleri arkadaşlarının doğru insan olduğunu düşünürler. Ergenler kızdıklarında, üzıldüklerinde veya zora düştüklerinde arkadaşlarına dönerler. Arkadaşlığın avantajlarını ve dez avantajlarını, farklı ihtiyaçlarla, farklı arkadaşlıklar edinmeyi öğrenirler. Sonuç olarak hangi arkadaşların doğru ya da yanlış olduğunu öğrenirler. Güven, empati ve affetme duyguları erken yaşlarda ailede verildiği için, ergenlikte verme ve alma ilişkileri geliştirebilmek için prensipler oluşturmaya başlarlar (Zoldbrod,1999:190).

Ergenlikte, birey büyük kargaşalar yaşarken, ister istemez ailesi ve bulunduğu çevresiyle çatışma yaşar. Gülten Oskay, öğrenci ergenlerin, aile okul ve diğer kurumlarla olan çatışma alanları üzerinde yaptığı araştırmasının sonucunda, kız erkek arkadaşlığı ve sosyal hayat, aile normları değer yargıları,genelde aile çatışması, okul ile ilgili çatışmalar, din ve felsefi görüş ve düşüncelerle ilgili çatışmaları, öğrenci ergenlerin kurumlarla çatışma konuları olarak belirlenmiştir (Oskay,1981:34).

Her toplumda, ergen, çağına özgü olan, duygu,düşünce, tutum,ve eylem karmaşası içindedir. Bu çağın temel özellikleri duygusal coşku ve taşkınlık, çabuk kurulan ve bozulan ilişkiler, kolay etkilenme, kişiliğinin sınırlarını aşma, toplum içinde sivrilme, ilgi çekme ve rol sahibi olma cabası biçiminde özetlenebilir (Kulaksızoğlu,1998:102).

Ergenlik dönemindeki genç, tutum ve davranışlarını örnek alacağı, kendisini onlarla özleştireceği uygun bireylere ihtiyaç duyar. Modelin kişiliği sosyal gelişme açısından önemlidir. Ergen için en etkili örnekler anne ve babadır. Erkek çocuğun baba ile, kız çocuğunun anne ile özdeşlik kurabilmesi gerekir. Anne ve babanın ev içi rollerindeki aksaklıklar ergenin uygun olmayan modelleri gözlemesine yol açar, bu da ergenin gelişiminde aksamalara neden olur (Kulaksızoğlu, 1998:87).

Ergen içinde bulunduğu gurubun idealleri ve sosyal standartlarıyla kendi davranışını değerlendirme durumundadır. Onun başarısını, yeteneklerini,dürtü ve ilgilerini, gurup istekleri doğrultusuyla gerçekleştirir (Yavuzer,1991:243).

Ergenlerde ve üniversite öğrencilerinde anti sosyal davranışlar, somurtganlık görülebilir. Okul çalışmalarından ya da sevdikleri okul dışı etkinliklerden uzaklaşıp içine kapanabilirler veya aşırı duygusal olabilirler. Ergenlerdeki fiziksel belirtiler aşırı kilo alma ya da kaybetme, uyku düzensizlikleri ya da aşırı yorgunluk olabilir. Üzgün görülmediği halde, çocuğun okul performansında düşüş varsa, bir aydan uzun süredir öfkeleniyorsa, cansıkıntısı ya da zevk alamama durumu varsa, normalden daha fazla ağlıyorsa, sevilmediklerini hissediyorlarsa, son dönemlerde kendine yönelik olumsuz düşünceleri yoğunsa ve umutsuz davranıyorsa kişi depresyonda olabilir (Martin,waltman,Agareenwood,2001:138).

Ankay ergenlik dönemi ile ilgili gelişmeleri şöyle açıklamaktadır, ergenlik döneminde(13-20 yaş arası) iç salgı bezlerine bağlı olarak vücudun geliştiğini ve cinsel faaliyetin başladığını dolayısı ile de bu döneme jenital dönem dendiğini yazmaktadır.Bu dönemde özdeşim olayı önem kazanmıştır. Birey kimlik arayışı içinde olduğu için yakın çevrenin engelleyici ve özgürlüğünü kısıtlayıcı. davranışları karşısında büyük tepki gösterir ya da saldırganlığını içine atarak,depresyona girebilir, kendine uygun olan felsefeleri arar,bir meslek sahibi olma önem

kazanır.Esasen seçilen meslekle kimlik arasında bir özdeşim vardır. Bu dönemde büyük kargaşalar yaşanır (Ankay,1998:61).

Jung'a göre, ergenlikle başlayan bedensel değişikliklere ruhsal devrimlerin eşlik eder.Zorlu geçen ergenlik döneminde, genç çok çeşitli kararlar almak ve toplumsal yaşama, yeni uyum biçimleri geliştirmek zorundadırlar. Bu sorunlar çocuk düşlerinin sona ermesi gerçek yaşamın beklentileriyle baş etme çabalarının başlamasına neden olur. Gerekli hazırlığı tamamlayarak bu döneme ulaşan genç, çocukluk oyunlarından yetişkin uğraşlara geçişi fazla zorlanmadan gerçekleştirebilir. Çocukluk düşlerini sürdürmekte ve gerçekliği kabul etmemekte direnenler için bu dönem önemli bazı sorunları birlikte getirir (Gençtan,1993:56).

Aile ortamında yaşanan düzensizlik,karmaşa,ve değişkenlik, ergenlerin kendi üzerindeki denetimini kaybettirip, intihar girişiminde bulunabilirler (Kulaksızoğlu,1998:93).

Akademik ve toplumsal açıdan ergenler en riskli grubu oluştururlar. Genellikle depresyon,içe kapanma, yas, korku, ayrılığın ve barışmanın sorumluluğunu üslenme fantezileri, öfke, utanç, okul başarısında düşme, kaybetme ya da reddedilme duygusu hangi ebeveyne bağlanacağı konusunda çatışma yaşarlar. Kendi gelecekleri ve yapacakları evlilikler konusunda kaygı yaşayabilirler (Martin-Waltman-Greenwood,2000:145).

Anksiyete

Tüm ruh bilim öğretileri “kaygı “ kavramını birbirinden farklı biçimde tanımlayıp, yorumlamıştır. Ruhbilimâçısından kaygıgenellikle; dürtü, güdü, güdülenme, nitelik, tepki,uyaran,olarak kabul edilmiştir.Kaygı kavramı,ruh bilim alanına 20.yüzyılın ilk yarısında girmiştir ve araştırmalarda 1940 lı yılların sonunda yapılmıştır (Köknel,1998:119-120).

Kaygı, kaynağı belirsiz korkudur. Kaygılı insanda ağız kuruluğu, hızlı kalp atışları, bacaklarda titreme, ağız kuruluğu, aşırı terleme,bazende idrarı tutamama ve panik hali durumu mevcut olabilir (Baltaş,2000:122.).

Çocuklar ve yetişkinler çok çeşitli korku ve endişelerin etkisi altında kalırlar.Çocuklar, bir çok değişik korku ve üzüntü durumunu aynı anda yaşayabilirler. Bu korku ve üzüntüler gelişim süresince değişir. Fiziksel ya da bilişsel bir takım faaliyetlerde kişinin performansı endişenin miktarına göre değişmektedir.

Bazı endişeler normal ve beklenen türdendir. Fakat çok fazla endişe kişinin performansını olumsuz etkiler. Ebeveynler endişe ve korkulara karşı aşırı tepki göstermemelidir. Fakat bu endişe, çocuğun gelişimsel fonksiyonlarını etkiliyorsa, bu bir problem olarak değerlendirilmelidir (Miller,2002:105).

Freud'a göre anksiyete; fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen, tehlikelere karşı, bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlama ve yaşamı sürdürebilme işlevlerine katkıda bulunmaktadır. Fakat anksiyete, gerçek dışı ve mantığa aykırı olursa uyum sağlamaya yardımcı olan işlevini yitirir ve normal dışı davranışların kaynağı olur (Gençtan 1993:48).

Belirsiz kaygılar ve aşırı duyarlılık, sürekli sıkıntılı ve gergin olmak umutların kolayca yitmesine neden olur. Dikkati toplayamamaktan, dolayısı ile yanlış yapmaktan çok korkulur. Büyük zorlukla bir karara varılsa bile, yapılmış olabilecek yanlışlar ve bunların doğurabileceği olumsuz sonuçlar üzerinde aşırı bir kaygı sürdürürler. Bu türden insanların üzüntü konusu yaratmada ki hayal güçleri sonsuzdur (Freud, 1999:76).

Kaygılı insanların olaylara bakış açıları oldukça karamsardır. Günlük olağan sorunları bile dünyanın sonu gelmişcesine yaşarlar. Kendilerine ilişkin olaylarda olduğu gibi, diğer insanların yaşantılarına ilişkileri beklentileri olumsuzdur. Kaygı kökenini bireyin çocukluk yaşantılarından alır. Kaygı çocuğun, çevresinde kaygılı insanların varlığı ile gelişir. Reddedici ve küçük düşürücü tutumlar çocuğun kaygılı bir insan olmasına neden olabilir.

Kaygı duygusunun yoğunluğu oranında davranışlarda aksama, algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkar (Gençtan,1995:89).

Kimi zaman içsel kökenli kaygılarını belirli bir davranış alanında, örneğin; karşı cinsle olan duygusal ya da cinsel ilişkilerinde yaşar. İlişkileri sürdürememek,

sürekli yeni ilişkiler aramak, erkekte ikdidarsızlıkve kadında orgazm olma güçlüğü, kaygının bu alanda yaşanmakta olduğunun belirtileridir (Gençtan,1995:95).

Freud'a göre nevrotik anksiyete üç şekilde ortaya çıkar:

Bağılantısız anksiyete o anda ortaya çıkabilecek herhangi bir olaya bağlanmaya hazır kaygı kökenini bireyin çocukluk yaşantılarından alır. Kaygı çocuğun, çevresinde kaygılı insanların varlığı ile gelişir. Reddedici ve küçük düşürücü tutumlar çocuğun kaygılı bir insan olansına neden olabilir. Kaygı duygusunun yoğunluğu oranında davranışlarda aksama, algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkar (Gençtan,1995:89).

Gerçekçi anksiyete, bilinen tehlikeye karşı anksiyetedir. Nevrotik anksiyete ise bilinmeyen bir tehlikeye karşı anksiyetedir. Gerçek anksiyeteye karşı iki tepki olur. İlki duygulanımsal bir anksiyete patlaması, diğeri ise, korunma eylemidir (Freud,1999:300).

Fobik anksiyete: Belirli bir nesneye ve duruma karşı duyulan korkudan oluşan anksiyetedir. Panik anksiyetede korku yaratan durumla, gösterilen tepki arasında bağlantı yoktur. Sağlıklı bir insan ya da ego anksiyeteyle nasıl başa çıkacağını bilir.

Anksiyetenin yoğun olarak yaşandığı dönemlerden biriside okula ilk başlanılan ana sınıfı öncesi (ya da kreş) anksiyetedir. 0-6 yaşta evden, anneden, babadan uzak kalma duygusu çocukta güvensizlik duygusu yaratır. Bu yüzden çocuklar anneden ayrılmak istemezler. Okul öncesi en büyük problemlerden biridir. Çocuk geçicide olsa inanılmaz bir anksiyete kaygı yaşar ve zararsızdır. Kaygının uzun sürmesi çocuğun akademik gelişimini veya toplumsal yaşamını sekteye uğratır. Hatta bazen tamamen durur. Kaygı yarardan çok zarar vermeye başladığında ne yapacağını bilmek insanı ileriye götürebilecek ya da uçuşuma itecek bu güçlü duyguyu kontrol etme konusunda çocuğa yardımcı olmalı veya bir uzmana başvurmalıdır (Waltman,2000:71).

Yapılan araştırmaların sonunda doğal afet ve feleketlerin yarattığı ruhsal ve toplumsal kaynaklı zorlanmada, ölüm korkusu, gelecek korkusu, kaygı düzeyini

yükselten önemli etkenler olduğu gözlemlenmiştir. Yaşam olaylarının zorlayıcı etkisi, sayısına şiddetine, bireyin bunlarla başedebilme ve bunları denetleme gücüne bağlıdır. Bu nedenle yaşam olaylarının yarattığı, kaygının, zorlanmanın şiddetini ve süresini saptamak çok zordur (Köknel,1999:212-214).

Kaygıya neden olan olaylar, genel olarak bireyin normal yaşantısını fazlasıyla etkileyen ve çoğu zaman tedirgin eden bir durumdur. Kaygının oluşumuna neden olan etmenlerin başında da kişilerin yetişmesinde etkin olan ilişkiler gelir. Bu ilişkiler çocuğun ana-babası ve öğretmenleri gibi yetişkinlerin yanı sıra evin dışındaki yaşantılarında içerir (Öner,1972:89).

Anne, babaların çok küçük yaştan itibaren çocuklarından yüksek başarı beklentileri,olumsuz eleştiriler,dayak ve hırpalayıcı cezalar, tembel, pısrık gibi lakaplar çocuğun kendine güvenini sarsar. Bunun sonucu olarakta ortaya kaygı çıkar (Baltaş,1992:76).

Depresyon

Depresyon elem doğrultusunda artmış olan duygulanım bozukluğunun en az iki hafta sürmesi, ilgi, istek ve zevk azalması, cinsel isteğin azalması ve kaybolması, iştah azalması ya da kaybolması, kilo kaybı, aşırı uyku ve uykusuzluk, enerji azalması ya da güç kaybı,buna bağlı olarak bitkinlik,yorgunluk,bedensel ve ruhsal çatışma, işlevlerde azalma,ender olarak artma, hastanın kendini aşağı, yetersiz, değersiz olarak değerledirmesi, günahkarlık ve suçluluk duyguları, bilinç alanında daralma dikkatin odaklaşmasında zorlanma,bellekte yavaşlama, düşüncede dağılma, düşüncenin toplanmasında yavaşlama ve bozukluk, ölüm ve intihar düşünceleri, elem doğrultusunda artmış olan duygu durumuna uygun sanrılar sabuklamalar durumudur (Köknel,1999:312-318).

Depresyon gençler arasında en yaygın ruhsal hastalıktır. Ağır ya da hafif depresyon belirtileri ergenlerin üçte birine yakınıni etkilemektedir. Kızlarda depresyon vakaları ergenlikte ikiye katlanmaktadır. Buna bağlı olarak genç kızlarda en çok yeme bozuklukları görülmektedir (Goleman,2001:2).

Depresyon, bebeklikten yaşlılığa hayatın her döneminde olur. Bebeklikte hastanede yatırılan bebeklerde anne yokluğuna bir tepki olarak analitik depresyon, delikanlılık döneminde intihar riski yüksekliği ve karmaşık belirtilerle birlikte, erişkin ve yaşlılık döneminde de yine kendilerine özgü değişik belirtilerle ortaya çıkar. Mizacın elemli oluşu, uyku bozuklukları, intihar düşünceleri gibi temel belirtiler yaşla değişmez (Akt. Alper, 1999:21).

Çocukların % 10 undan daha azı yoğun depresyonlar yaşar ve genellikle kızlar, erkeklerden daha çok depresyona girer. Fakat bir çocuğun yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun uzun süreli depresyona dönüşen kısa üzüntüler, çocuğunuzun ev ve okul yaşamında ve öğrenmesinde engel oluşturabilir. Depresyon, çeşitli belirtilerin karmaşık bir bileşimidir ve depresyonun nedenini sonuçlarından ayırt etmek kolay değildir. Örneğin çocuğun depresyonu düşük özbeğeniden kaynaklanıyor olabilir ve sadece depresyonu keşfetmek özbeğeni problemi için işe yaramayabilir (Alper, 1999:43).

Çoğu psikologlar depresyonlarda etkili olan iki temel etkenin varlığı konusunda görüş birliği içindedirler.

Biolojik Etkenler Belirlenmiş depresyon halini ve ruh halini etkileyen beyindeki kimyasal maddelerin dengesiz oluşudur. Biyokimyasal açıdan, noradrenalin ve serotoninin beyindeki merkezlerden eksik salgılanması sonucu depresyonun ortaya çıktığı idda edilmektedir.

Psikolojik Etkenler Anne, baba ve çocuk ilişkilerindeki bozukluklukları, okul etkinlikleri ya da derslerde yaşanan güçlüklerden kaynaklanan özbeğeni tehditleri ve ölüm, boşanma, taşınma ya da terk sonucu sevilen birisinin kaybını kapsar.

Depresyona girmiş küçük çocuklarda baş ve karın ağrısı gibi fiziksel şikayetler ya da okulla ilgili kaygı, korku ve heyecanlarda artış görülebilir (Martin, Waltman, Agareenwood, 2001:137).

Bunların haricinde insanların, özellikle gençlerin depresyona girmelerinin muhtemel nedenleri; evlatlık olma, erken reddedilme, aile içinde gerginlik, üvey anne ve babalar, sıklıkla taşınma, yalnızlık, yetersiz olduğunu öğrenme, fazla kilolu

olma, kendine değ er vermeme, kardeşler arasında rekabet, yüksek standartlar, yanlış dinsel inanç, iletişim kuramama, sevgisizlik, kargaşa, hamilelik, düşük veya doğum yapma, uygun olmayan müzik dinleme, karşı cinsle iletişim kuramama, ilaç ve alkol alışkanlığı, savaş korkusu, arkadaşların intiharı, manevi yaşam eksikliği gibi düşüncelerdir. Depresyondaki gençlere hakim olan en önemli düşüncelerin biriside intihar düşüncesidir. Pschology Today’de depresyonda olan her 200 kişiden birinin intihar ettiği belirtilmektedir. Depresyona yatkın olan gençlerdeki en yaygın etken kimsenin kendilerini umursamadığı, duygusuna kapılmalarıdır. ”Kimse beni gerçekten sevmiyor”, ”ölsem kimse farketmez”,burda olmasaydım herkes için daha kolay olurdu”,yaşamın amacı ne” sorularına takılırlar (Lttaver,1997:170-174).

Beck’ e görede depresyon yanlış düşünmeden dolayı olur. Kişinin kendisi(sorunlu, uyumsuz,), dünya (zarar verici cezalandırıcı)ve geleceği(yetersiz, yenilgilerle ve zorluklarla dolu) hakkındaki olumsuz düşüncelerine kognitif triat adını verir. D ş n şdeki bu hatalar kişinin yaşam deneyiminden kaynaklanır (Cebiroğlu,1994:47).

Belirli yaş dönümleri de depresyona neden olabilir. Kadınlarda 45-55, erkeklerde 55-65 yaş dilimleri arasında ortaya çıkan depresyonlara yaş dönümü depresyonu denir. Yaş dönümünde duyguların değişiklikleri, duyarlılığın artması, karamsar ve k t ms r duyguların daha etkili olması, geçmişin özlemle anılması, geleceğe işkin amaçsız, umutsuz beklentiler, depresyona yatkın duygu durumunu yansıtır (Köknel, 1999:94).

İnsanın içinde bulunduğu yaş dilimi ile beraber, aynı zamanda zorlayıcı yaşam olaylarının da daha sık görülmesi, aile bireylerinin ölümü, kişisel zarar görme ya da hastalık, arkadaşların ölümü, hastalık, emeklilik, çocukların evden ayrılması, sosyal etkinliklerde azalma veya değişme gibi sosyal etkenlerle beraber, cinsel hormonların salgılanmasında azalma ve iç salgı bezlerinin işlevinde yavaşlama gibi biyolojik nedenler de yaş dönümü depresyonuna neden olabilir. Bu tür depresyonda kaygı, intihar düşüncesi ve girişimi ön plandadır. Ayrıca algı ve düşünce bozuklukları, hezeyanlar sık görülür (Köknel,1999:96).

Depresif tutumların çoğu, kendini beğendirme ile başkaldırı ya da saldırganlığın bir bileşimidir. Aynı anda hem cinsel doyum veren hemde benlik değerini arttıran desteklere sürekli gereksinim duyarlar. Aktif olarak sevme yeteneği olmayan, aşk tutkunlarıdır. Bu kişiler basitce sevildiklerini hissetme gereksinimi içindedirler (Şahin,2000:143).

Ego psikolojisi kuramına göre ise depresyonun oluşum işlemi biraz farklıdır. Bu konunun en önemli kuramcısı Bibring'e göre ego'nun benlik saygısının bir nedenle azalması depresyona neden olur. Ego'nun benlik saygısı şu durumlarda olur

-Değerli,tanınan, sevilen olmak;Aşağı ve değersiz olmamak.

-Güçlü, üstün, güvenli,büyük olmak;güçsüz ve güvensiz olmamak.

-İyi ve seven olmak;Saldırgan,yıkıcı,kırıcı olmamak.

Egonun bu isteklerinin yerine getirilmediği, oluşmadığı durumlarda kişinin benlik saygısı azalmakta, çaresizlik yaşanmakta ve kişi depresyona girmektedir. Burada çatışma ego ile id ve süper ego arasında değil, ego'nun kendi içindedir. Kendi içinde çatışma dolayısı ile kendisine saygısını yitirmiş olan ego, savunma işlemlerini kullanamayarak süper egoya teslim olur ve böylece depresyona girilir (Öztürk,1981:121).

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE YAYINLAR

Yurt içinde yapılan araştırmalar

Ak (2001), ergenlerin kişilik gelişimine etki eden biyolojik ve psikolojik etkenleri şöyle açıklamıştır; Ergenlik çağının 11-25 yaş arası olduğunu, bu yaş aralığında kişinin bocalamalar yaşadığını, çelişkili düşüncelere ve sıkıntılara sahip olduğunu ve bunun sebebi olarak ergenin bedensel büyüme ile birlikte, sekonder seks karakterlerinin belirginleştiğini, dolayısı ile de cinsel olgunlaşma ile ruhsal olgunlaşmanın aynı hızda olmamasının gencin ruhsal uyumunu bozduğunu ve birey büyük kargaşalar yaşarken, ister istemez ailesi ve bulunduğu çevresiyle çatışma yaşayabileceğini açıklamıştır.

Aksaray (1992), Adana'da 377 kız 444 erkek toplam 831 lise son sınıf öğrencisinin, anne-baba tutumlarının benlik imajlarına etkisini inceleyen bir araştırmada, ana-babalarının tutumlarını demokratik olarak algılayan gençlerin benlik imajı olumlu olarak etkilenirken, otoriter olarak algılayanların benlik imajlarının olumsuz olarak etkilendiği bulunmuştur. Tutumların hangi ebeveyn tarafından gösterildiği sonucu değiştirmemekte, kız ve erkek ergenler aynı şekilde etkilenmektedir. Ebeveynin demokratik tutum içinde olması gencin olumlu benlik tasarımı geliştirerek çevresine daha uyumlu davranmasını sağladığını ortaya çıkarmıştır.

Ayverdi (1990), 316 Ergen üzerinde yaptığı araştırmada ergenlik depresyon seviyesi ile eve giren aylık gelir, yaşanılan evdeki oda sayısı ve yaşanılan bölge arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Ataşalar (1996), üniversite öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerini cinsiyet ve yaşlarına göre kendini açma davranışlarını incelemiştir. Yüksek empatik eğilim düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin düşük empatik eğilim düzeyine sahip olanlara göre toplam, konulara ve bireylere göre açılma konusunda kendilerini daha fazla açtıklarını tesbit etmiştir.

Balabanlı (1990), Ankara’da öğretmen lisesine devam eden 274 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada okul başarısı yüksek olan öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Bilgen (1989), üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini ve bazı değişkenlerin uyum düzeyine etkisini incelemiştir; yalnızlık düzeyinin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyini etkilediğini bulmuştur.

Cenkova (1995), ”Üniversite Gençliğinin Sorunları ve Dış Ülke Yaşamının Etkisi” Kapsamı içinde yaptığı, KKTC Üniversitelerinde Bulunan KKTC ve TC kökenli Öğrencilerin karşılaştırmalı Olarak incelenmesi, konulu araştırmasında KKTC’deki Doğu Akdeniz Üniversitesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefke Üniversitesi’lerinde 386 öğrenciyle anket taraması şeklinde yapılmıştır. Elde edilen bulgular, TC kökenli öğrencilerinin çoğunun kent kökenli olup, gelir düzeyi iyi ailelerden geldikleri, KKTC öğrencilerinin ise daha düşük gelirli ailelerden geldikleri bulunmuştur. Her iki grupta öğrencilerde derslerin öğretiliş biçimini yetersiz bulmuş olmalarına rağmen, büyük çoğunluğun Öğretim üyeleri ile olan ilişkilerinden memnun olduğu bulunmuştur. KKTC’li öğrencilerin barınma ile ilgili problemleri olmamasına rağmen, TC’li öğrencilerin % 88.5’inin, barınma ile ilgili sorunları olduğu bulunmuştur. Araştırmada ayrıca Üniversite’deki rehberlik merkezlerinin donanımlarının ve hizmetlerinin yetersiz olduğu ortaya çıkarılmıştır (Cenkova, 1995:45).

Cengiz (1988), Çankaya’da 49’u kız 64’ü erkek 113 lise son sınıf öğrencisinin 1. Basamak sınavı öncesi ve sonrası durumluluk ve sürekli kaygı düzeyleri ölçülmüştür. Öğrencilerin sınav öncesi kaygı düzeyleri hemen hemen aynı düzeyde olmasına ve sınav sonrası öğrencilerin durumluluk kaygı düzeylerinde azalma olmasına rağmen, sürekli kaygı düzeylerinde azalma olmamıştır. Ayrıca kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Çuhadaroglu (1992), Ankara’da üç farklı sosyo-ekonomik düzeyden 256 kız, 208’i erkek 464 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, grubun depresyon puanları patolojik değerin altında bulunmuştur. Üst sosyo-ekonomik seviyeden gelen ergenler diğer iki gruba göre anlamlı derecede daha az depresyon belirtileri

göstermişlerdir. Bu araştırmada kızlar daha çok depresif belirtiler göstermişlerdir (Çuhadaroglu ve Sanuvar,1992:350).

Doğan (1990), Ankara’da Anadolu liselerine devam eden 377 yurt dışı yaşantısı geçirmiş ve 390 yurt dışı yaşantısı geçirmemiş toplam 767 öğrenci üzerinde onların sorunlarını karşılaştıran bir araştırma yapılmış ve yurtdışı yaşantısı geçiren öğrencilerin daha çok sorunları olduğu tesbit edilmiştir. Öğrencilerin en çok işaretledikleri sorun öncelikle okul yaşamı ile ilgili, daha sonrada gelecek, öğrenim ve iş yaşamı ile ilgili sorunlar olarak tesbit edildi. Elde edilen bir başka sonuçta kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha çok orunla karşılaştığıdır.

Ekşi (1990), “Ergenin ruhsal durumunu olumsuz yönde etkileyen nedenler”, aile içindeki yetersiz iletişim, aile içi sınırlarda işlevsizlik, çatışmaların çözümünde zorluk ve aile bireylerinin duygusal yıkıma yatkın olmaları ile karakterize bir aile ortamında yaşanan düzensizlik, karmaşa ve değişkenliğin, ergenleri intihar girişiminde bulunmaya zorlayan etkenler arasında olduğunu belirtmiştir.

Ekşi (1982),yılında “üniversite öğrencilerinin sorunları”adlı araştırmasında erkeklerin kızlara oranla daha fazla problemlili olduğunu tesbit etmiştir. Cinsellikle ilgili sorunlar en önemli sorun olarak tesbit edilmiştir. Araştırma sonucu ailelerinin sosyo-kültürel yüzeyi sosyal çevresi ve cinselliğe karşı tutumu, gencin flört deneyimini doğrudan etkilemektedir. Anketin sonucuna göre;yurt veya kiralık evde kalanların aileleriyle yaşayanlara oranla daha fazla cinsel deneyimi olduğu tesbit edilmiştir.

Gençdoğan (1997), Erzurumda Atatürk Üniversitesi’nde 449 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı “Üniversite öğrencilerinde depresyon ve uyum düzeyleri ile mide yakınmaları arasındaki ilişki” adlı çalışmasında,mide rahatsızlığı olanlar ile olamayanların depresyon düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Sosyal uyum düzeyleri arasındaki fark ise anlamsız bulunmuştur.

Gökçe (1993), Üniversite öğrencilerinin güçlülük ile ruh sağlığı arasındaki ilişkiyi incelemiş, psikolojik güçlülük düzeyi arttıkça ruh sağlığının daha iyiye gitmekte olduğunu psikolojik güçlülük düzeyi arttıkça ruh sağlığının daha kötüye gitmekte olduğu sonucunu bulmuştur.

Gökçekan (1992), “Üniversite öğrencilerinin kendin kabul düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi” üzerine yaptığı araştırmada çok başarılı öğrencilerin kendini kabul düzeylerinin, başarısız öğrencilerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Karaday (1995), “Üniversite öğrencilerinde bazı kişilik özelliklerine göre belirtilerin incelenmesi” konusunda yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin içinde bulundukları yaşam bölümünün psiko-sosyal ve ekonomik açıdan pek çok değişimin yaşandığının ve bir geçiş dönemi olduğunun tespit ederek bu dönemde psikolojik sağlık durumunun bozulmasının normal olduğunun sonucuna varmıştır.

Oskay (1981), Ankara’da Hacettepe Üniversitesi ‘nde ergenlerin, aile okul ve diğer kurumlarla olan çatışma alanları üzerinde yaptığı araştırmasının sonucunda, Üniversite öğrencilerinin yaş aralığının 17- 25 olduğunun ve dolayısı ile de ergenliklerinin sona ermemiş olduğunu tesbit etmiştir. Ergenlerin çatışma alanları olarakta, kız erkek arkadaşlığı ve sosyal hayat, aile normları, değer yargıları, genelde aile çatışması, okul ile ilgili çatışmalar, din ve felsefi görüş ve düşüncelerle ilgili çatışmaları belirlenmiştir.

Özdemir (1985), Ankara Gazi Eğitim Fakültesinde yaptığı araştırma sonucunda, Üniversiteli öğrencilerin karşılaştıkları problem alanlarını, gelecekte iş bulma, ekonomik hayat, üniversite yaşamı, sosyal etkinlikler, sağlık, öğrenim yöntemleri, insanlarla ilişki kurma, aile, karşı cins, din ve ahlak, olarak tespit etmiştir.

Özbek ve ekibi (1980), Ankara Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptıkları incelemesinde aile ile ilişkiler, ekonomik, politik ve cinsel eğilimler, spor ve sanatla uğraşlar ve fakülteyi seçim tarzı gibi konularda yapılan çalışmalarda Cornell Index uygulananların % 69.2 si, Anket ve görüşmelere göre %18.5’i hastalık sınıfı içine girecek derecede ruhsal sorunlu bulunmuştur.

Pişkin (1989), Empati, kaygı ve çatışma eğilimi arasındaki ilişkiyi, eğitimde psikolojik hizmetler bölümünde okuyan III. sınıftan toplam 118 kişilik bir grupta incelemiştir. Sonuçta, empatik eğilim ve sürekli kaygı, empatik eğilim ve çatışma eğilimi arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Sürekli kaygı ve çatışma eğilimi arasında pozitif bir ilişki bulunurken, Eğitimde Psikolojik Hizmetler I ve III.sınıf

öğrencileri arasında empatik eğilim,sürekli kaygı ve çatışma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Saral (1993),öğrencilerin uyum düzeyleriyle akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmış ve araştırmanın sonucunda erkek öğrencilerin genel uyum ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin kız öğrencilere nazaran daha pozitif ve daha güçlü olduğu bulunmuştur. Özkan (1984),15-17 yaşlar arası liseli gençler üzerinde yapılan bir araştırmada, gençlerin %20'inden çoğunu sürekli kaygılandıran konulardan birisinin başarısızlık korkusu olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Sarı (1992), Trabzon'da yaptığı "lise son sınıf öğrencilerinin uyumlarının bazı faktörlere göre incelenmesi"konulu araştırmasında cinsiyet faktörü dikkate alındığında,erkeklerin lehine genel uyum puan ortalamaları kızlara nazaran yüksek çıkmıştır.Ayrıca kardeş sayısı fazla olan lise son sınıf öğrencilerinin genel uyum puanları, ortamları,kardeş sayısı az olan lise son sınıf öğrencilerinin genel uyum puanları ortalamasından yüksek bulunmuştur.

Soyer (1992), üniversite öğrencilerinin sosyal içe dönüklük ve dışa dönüklük kişilik özelliğinin uyum düzeyine etkisini incelemiştir.Her iki kişilik özelliğinin birlikte olduğu durum ise karışık kişilik özelliği olarak kabul edilmiştir.Sonuç olarak; karışık kişilik özelliği gösteren öğrenciler genel, sosyal ve kişisel uyum düzeyleri sosyal içe dönüklere göre daha yüksek, sosyal dışa dönüklere göre ise daha düşük bulunmuştur. Ayrıca sosyal dışa dönük öğrencilerin, genel sosyal ve kişisel uyum düzeylerinin sosyal içe dönüklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tabtık (1998), 732 lise son sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı "lise son sınıf öğrencilerinde psikiyatrik semtom taraması" çalışmasında, ÖSS öncesinde öğrencilerde uyku bozuklukları görülmüştür. Sınav sonrasında ise bu bozukluklara rastlanmamıştır

Türk (1992), üniversite öğrencilerinde aleksitimik özellikler ile ruh sağlığı ilişkisini incelemiş; ruh sağlığı bozuk olan öğrencilerin belirgin olarak daha fazla aleksitimik özelliklere sahip olduğunu, aleksitimik özelliklerin kızlara oranla(%26) erkeklerde(%33)daha fazla olduğunu bulmuştur.

Yeşilyaprak (1999-2000), Süleyman Demirel Üniversitelerinin eğitim fakültelerinin üçüncü ve dördüncü sınıflarına devam etmekte olan 155 öğrenciyle ve karşılaştırma grubu olarak 141 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada “Üniversiteye devam eden öğrenciler ile üniversiteye devam etmeyen gençlerde psikiyatrik belirliler”konulu çalışmasında,üniversiteye devam etmeyen gençlerin psikolojik belirti düzeyinin üniversiteye devam edenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olup,her iki grup kendi içinde cinsiyet açısından bir fark göstermezken, sadece üniversitede okumayan kızlar “depresyon”alt boyutunda,erkeklere göre daha anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır.

Yurt dışında yapılan araştırmalar

Amanov (1996),Özbekistan Cumhuriyeti’nden, Bursa’ya yüksek öğrenim görmek için gelen öğrencilerin uyum problemlerini araştırmış, araştırma sonucunda; 17 yaş ve altındakilerle 23 yaş üstündeki öğrencilerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark çıkmıştır.

Broedel (1958), öğrenci, aile ve okul, aile ve toplum değerleri arasında ciddi kişisel problemlerin bulunması, isyankar, kavgacı ve öc alma gibi anti sosyal duygu ve tavırlara sahip olunması gibi niteliklerde başarıyı olumsuz yönde etkilediğini açıklamıştır.

Christopher (1967), aile bireylerinin değer yargılarıyla öğrencilerinin değer yargılarının uyuşmasının anne ve babanın çocuklarının başarılarıyla yakından ilgilenmelerinin, öğretmen ve aile fertlerinin destekeleyici tavırlara sahip olmalarının öğrencilerin geleneksel kurallara itaat etmelerinin, meslek seçmede tamamlanacak eğitim seviyesi yönünden öğrencilerin aileleri ile çatışmalı durumda olmamalarının başarıyı olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Combs ve Snygg, uyumlu ve sağlıklı kimselerin kendileri ve yaşadıkları çevre hakkında olumlu duygulara sahip olduklarını,bu nedenle de kendilerinin beğenildiği, istenildiği ve kabul edildiği düşüncesi içinde olduklarını ve yaşadıkları dünyanın problemleriyle başa çıkabilecek güce sahip oldukları inancıyla davrandıklarını ifade etmektedir (Aktaran: kılıççı1986;s.66).

Frankel (1958),öğrencinin sosyo-ekonomik seviyesiyle akademik öğrenim derecesi yönünden yüksek ailelerden olması başarılarını olumlu, bu iki etmen yönünden düşük olan öğrencilerin başarıları ise olumsuz etkilenmektedir.

Heath (1959),öğrencilerin diğer arkadaşları tarafından istenme, yakın arkadaşlık kurabilme ve bu arkadaşlığı devam ettirebilme, sosyal ilişkilerde başarılı olma, başkaları tarafından kabul görme, lider olmak, popüler olmak, başkalarına karşı ilgi ve hassasiyet göstermek gibi arkadaş grubu ile ilgili nitelikleri başarılı öğrencilerin karakteristiklerinden olduğunu belirtmektedir.

Livengood'un (1992),125 kolej öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, kolej başarısının psikolojik süreçleri araştırılmıştır. Sonuçlar; öğrencilerin zekalarına güvenleri, motivasyonel amaçları, yetenek ve gayretleri hakkında akılcı düşüncelerinin kolej ve kendi düzeylerinden memnun olmanın psikolojik süreçle çok güçlü olarak ilişkili olduğunu göstermiştir.

Nichols (1963),akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin başarıca geri olanlara nazaran daha otoriter ve çocuklarının davranışlarında bir seçme yaparak bazılarını sınırlayan annelere sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Thompson ve arkadaşları (1992), yetişkinler üzerinde günlük hayattaki stres ve aile yapıları ile psikolojik uyum ilişkisini incelemişlerdir. Psikolojik uyumu düşük grubun, psikolojik uyumu yüksek olan gruba göre daha çok günlük strese ve olumsuz düşünceye sahip olduklarını, ailelerinin çocuklarını daha az desteklediklerini ortaya koymuştur. (Akt.Kılıççı).

BÖLÜM IV

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma Ekim-2002 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lefkoşa'da gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu olarak 2002-2003 eğitim yılının ekim döneminde, Üniversite eğitimi almak üzere ilk kez Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gelen ve Yakın Doğu Üniversitesi Hazırlık bölümünde öğrenim gören, 19-23 yaş grubundaki 124 TC uyruklu ve aynı bölümde öğrenim gören 124 KKTC uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grubunu oluşturan bu öğrenciler toplam 248 kişi olup, gelişigüzel / rastgele seçilmiştir. Çalışma Anket çalışması şeklinde düzenlenmiş, Araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik bilgi formu ile yapılandırılmış, KSE, BAE, VE BDE ölçeklerinden ve KSE alt-Ölçeklerinden oluşturulmuştur. Araştırma Anket şeklinde yapıp uygun ders saatleri içinde araştırmacının gözetiminde dağıtılıp toplanarak yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içindeki Yakın Doğu Üniversitesi'ne, Türkiye'den yüksek öğrenim okumak için, ilk defa gelen ve hazırlık sınıfının ilk dönemini okuyan 124 Türkiye'li öğrencilerle, aynı sınıflarda okuyan 124 KKTC'li öğrenciler oluşturmuştur.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi, Türkiye'de oturmakta olan fakat Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde YDÜ de yüksek öğrenime başlamış olan, 19-23 yaş arası hazırlık sınıflarından rastgele seçilmiş 124 TC'li öğrencilerden oluşturulmuştur. Kontrol grubunu oluşturanlar ise KKTC ikamet etmekte olup, YDÜ'nin hazırlık sınıflarında yüksek öğrenime başlamış olan ve yine rastgele seçilmiş olan 124 K.K.T.C'li öğrencilerden oluşmuş toplam 248 öğrenci örneklem vardır. Anket çalışması yapılmadan önce öğrenciler, anketler ve çalışma hakkında bilgilendirilmişlerdir. Çalışmaya katılan öğrencilerin anketleri dikkatlice cevaplandırdıkları gözlemlenmiştir. Eksik ve hatalı anket doldurma olmamıştır ve 248 öğrenci anketi elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma bir anket çalışması şeklinde yapılmıştır. Anket formu dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde; kişilere ait kişisel bilgileri içeren 18 soruluk, sosyo-demografik form, İkinci bölümde, 21 soruluk, Beck Anksiyete Envanteri (BAE), Üçüncü bölümde 53 soruluk, Kısa Semptom Envanteri (KSE), Dördüncü bölümde, 21 sorudan oluşan Beck Depresyon Envanteri (BDE) Yer almaktadır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın Birinci bölümünde yer alan Kişisel bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ve 18 sorudan oluşan sosyo-demografik formdur. Bu sorular Üniversite öğrencilerinin yaş, sınıf, uyruğu, KKTC'ye gelmeden önce kiminle ve nerede yaşadığı, KKTC'ye geldikten sonra kiminle, nerede yaşadığı, ulaşım problemleri yaşayıp yaşamadığı, ailesiyle ne sıklıkta görüşüp görüşmediği, arkadaşlarıyla görüşme nedenleri, kendisinin ekonomik durumu ve Kıbrıs Türk halkı ile olan sosyal ilişkilerinin nasıl olduğu gibi demografik özellikleri belirlemek amacıyla sorulan bazı açık ve kapalı uçlu sorulardır.

Beck Anksiyete Envanteri (BAE) Özgün adı, Beck Anxiety Inventory, (BAI). Anketi A.T. Beck, N. Epstein, G. Brown, ve R.A. Steer (1988) geliştirmişlerdir. Beck Anksiyete Envanteri, bireylerin yaşadığı Anksiyete belirtilerinin sıklığını belirlenmesi için kullanılan kendini değerlendirme ölçeği olup, grup olarak uygulanabilir. Ergen ve yetişkinlere uygulanabilir. Zaman sınırlaması olmayan, 53 maddeden oluşan, 0-4 arası puanlanan likert tipi bir ölçektir. Cevaplar soru formunun üzerine işaretlenip, bireylerin kendi kendine cevaplayabilecekleri bir formdur. Cevaplardan bir tanesi seçilir ve işaretlenir. Verilen cevaplara 0 ile 3 arasında değişen puanlar verilir. Puan ranjı 0-63'tür. Ölçekten alınan puanların yüksekliği bireyin yaşadığı anksiyetenin şiddetini gösterir. Bu tür ölçeklerin sınırlılıklarını bilen araştırmacıların ya da uygulayıcıların kullanması uygundur. Ölçeğin orjinal formu üç psikolog tarafından ayrı ayrı çevrilmiş, daha sonra aynı psikologlar tarafından, İngiliz Dili ve Edebiyatında görev yapmakta olan, her iki dili de çok iyi bilen bir elemanında katılımı ile ters çevirme işlemi

yapılmıştır.Sonuçta orjinal maddeleri en iyi temsil ettiği düşünölen ifadeler seçilerek,Türkçe formu oluşturulmuştur.(Ulusoy, M. Şahin,N.& Egmen, H.1996).

Türkiye Güvenirlilik Çalışmaları Toplam 177 psikiyatrik hastadan oluşan bir örneklem üzerinde yapılan çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .93 olarak bulunmuştur.Madde-toplam puan korelasyon katsayıları ise .45 ile .72 arasında değişmektedir.Test-tekrar test güvenirlilik kat sayısı $r=.57$ olarak bilinmektedir.

Türkiye Geçerlilik çalışmaları Ölçeğin otomatik düşönceler Ölçeği ile .34, Beck Depresyon Envanteri ile .46, Durumluluk Kaygı Envanteri (STAI-S) İLE .45 ve Sürekli Gkaygı Envanteri (STAI-T) İLE .53 olarak bulunmuştur.

Yapı Geçerliliği Yapılan analizler sonucunda ölçeğin anksiyeteli gurubu, diğör tanı gruplarından (depresyon,karışık ve kontrol gruplarından) anlamlı olarak ayırdedebildiği belirtilmektedir.(Ulusoy,M.,Şahin, N.,ve Ergmen,H.1996).

Kısa Semptom Envanteri (KSE) Özgün adı, Brief Symptom Inventory (BSI)dir.L.R. Derogatis (1992) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe formu, Kısa Semptom Envanteri(KSE) olup,Nesrin Hisli Şahin ve Ayşegöl Durak (1994)tarafından uyarlanmıştır.Kısa Semptom Envanteri,SCL-90-R ile yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan,SCL-90-R nin kısa formudur.SCL-90-Rnin 9 faktörüne dağılmış olan 90 madde arasından,her faktörde en yüksek yükü almış toplam 53 madde seçilmiş ve 5-10 dakikada uygulanabilen,benzer yapıda kısa bir ölçek elde edilmiştir.9 alt-ölçek ek maddeler ve 3 global indeksten oluşur.Belirti toplama indeksi,0 olarak işaretlenen maddeler dışındaki tüm maddelerin (Pozitif olan tüm değörlerin) 1 olarak kabul edilmesi sonucu elde edilen toplam puandır.Rahatsızlık indeksi,Alt-Ölçeklerinin toplamının 53 bölünmesi yoluyla elde edilir. Alt ölçekleri, Somatizasyon,Opsesif-kompulsif bozukluk (OKB),Kişilerarası duyarlılık (KD),Depresyon (D),Anksiyete bozukluğu (AB),Hostilite (H),Fobik Anksiyete (FB),Paranoid düşönceler (PD),Psikodizm (P),veaddeler (EM) dir.

Türkiye Güvenirlilik Çalışmaları Üç ayrı çalışmada ölçeğin toplam puanından elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayıları,0.96 ve 0.95,alt ölçekler içinde elde edilen katsayılar ise 0.55 ile 0.86 arasında değişmektedir.

Türkiye Geçerlilik çalışmaları Yapılan üç ayrı çalışma sonucunda Envanterin alt ölçeklerinin ve üç global indeks puanlarının Sosyal karşılaştırma ölçeği ile -0.14 ve 0.34 arasında, boyuneğicilik ölçeği ile 0.16 ve 0.42 arasında, strese yatkınlık yatkınlık ölçeği ile 0.24 ve 0.36 arasında, UCLA-Yalnızlık ölçeği ile 0.13 ve 0.36 arasında Offer Yalnızlık Ölçeği ile -0.34 ve 0.70 arasında değişen korelasyonlar gösterdiği belirlenmiştir.

Yapı Geçerliliği Ölçeğin madde geçerliliği belirleyebilmek amacıyla örneklem, Strese Yatkınlık Ölçeği'nden alınan puanlara göre "Strese yatkın" ve "strese yatkın olmayan" şeklinde üç guruba ayrılmış ve 53 maddenin yalnızca üç maddesinin (4,8,26)ayırıcılığının istatistik anlamlılık düzeyine ulaşamadığı görülmüştür. Ölçeğin toplam puanı üzerinden yapılan analiz sonucunda ise ölçeğin bu iki iç gurubu anlamlı düzeyde ayırdedebildiği bulunmuştur. (Şahin, N. H. Ve Durak, A. 1994).

Beck Depresyon Envanteri (BDE) Özgün formunun ismi Depression Inventory (BDI)'dir. A.T. Beck, C.H. Ward, M. Mendelson, J. Mock, & J. Erbaugh, (1961 formu). A.T. Beck, A.J. Rush, B.F. Shaw, & G. Emery, (1978 formu).

Ölçeğin iki formu vardır. Bunlardan ilki 1961 yılında geliştirilmiş ve hastanın o anki ruh durumunun, hasta ve klinisyen tarafından birlikte bireysel olarak değerlendirildiği 21 maddeden oluşan orijinal formdur. İkincisi ise 1978 yılında geliştirilmiş, kendini değerlendirme türünde olan ve grup uygulaması yapılan 21 maddelik formdur. Her iki formun eş değerde olduğu gösterilmiştir.

Beck Depresyon Envanteri. Kendini değerlendirme ölçeği olup, grup uygulaması yapılabilir. 15 yaşın üzerinde ergen ve yetişkinlere uygulanabilir Zaman sınırlaması yoktur. Yaklaşık 10-15 dakikada uygulanabilir. Kapsamında 21 belirti katagori vardır. Bunlar Duygudurum, Kötümserlik, Başarısızlık duygusu, Doyumsuzluk, Suçluluk, Duygusu, Cezalandırılma Duygusu, Kendinden Nefret Etme, Kendini suçlama, Kendini cezalandırma Arzusu, Ağlama Nöbetleri, Sinirlilik, Sosyal İçedönüklük, Kararsızlık, Bedensel İmge, Çalışabilirliğin Ketlenmesi, Uyku Bozuklukları, Yorgunluk - Bitkinlik, İştahın Azalması, Kilo Kaybı, Somatik Yakınmalar, Cinsel Dürtü Kaybıdır. 21 belirti kategorisinin her birinde dört seçenek

vardır. Uygulama gününde dahil olmak üzere, geçirilen son bir hafta içinde,kişinin kendini nasıl hissettiğini en iyi ifade eden cümleyi seçerek işaretlemesi istenir.Her madde 0 ile 3 arasında puan alır. Bu puanların toplanmasıyla, depresyon puanı elde edilir.Alınabilecek en yüksek puan 63 tür. Toplam puanın yüksek oluşu, depresyon düzeyinin ya da şiddetinin yüksekliğini gösterir.

Türkiye araştırmalarında Beck Depression Inventory'nin (BDI) 1978 tarihli versiyonu çevrilmiştir. Araştırmacı Envanteri Türkçe'ye kendisi çevirmiştir.Envanterin Türkce ve İngilizce formları, her iki dili de iyi bileb 58 kız öğrenciye uygulanmıştır.28 kişilik bir guruba testin önce Türkçe, bir hafta sonra da İngilizce formu verilmiş; diğer 30 kişilik gruba bu işlemin tersi yapılmıştır. İki form arasındaki korelasyon katsayıları .81 ve .73 olarak bulunmuş, Türkçe formun,İngilizce formu ile iyi bir uyuma içinde olduğuna karar verilmiştir.

Türkiye güvenirlik Çalışmaları Hisli'nin (1988) poliklinik hastalarıyla yaptığı çalışmasında Beck Depresyon Envanteri'nin kesme noktaları da incelenmiş,17 ve üstündeki BDE puanlarının, tedavi gerektirebilecek depresyonu % 90 üzerinde bir doğrulukla ayırt edebildiği görülmüştür. Bu bulgunun literatürle de tutarlı olduğu belirtilmektedir. Bu kesme noktaları alınarak yapılan çalışmada (hisli 1989),BDI puanı 21 ve üstünde olan ikincş kuşak Almanya'dan dönüş yapan öğrencilerin,"yerli Akranlarından "istatiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştıkları görülmüştür. 70 psikiyatrik hasta ve 189 üniversite öğrencisinin karşılaştırıldığı bir çalışmada BDE'nin bu iki gurubu anlamlı olarak ayırt ettiği görülmüştür (Şahin ve ark, 1993).

Türkiye geçerlilik çalışmaları Yarıya bölme güvenirliliği: Ölçeğin iki yarım test güvenirlik kat sayısı bu öğrenci grubu için .78, 30 depresif hasta için .61 olarak saptanmıştır.Test-tekrar test güvenirliliğinde, ölçek 40 sosyal bilimler öğrencisine iki hafta ara ile iki kez uygulanmış ve güvenirlik kat sayısı .65 olarak bulunmuştur (Tegin,1980).

Yapı Geçerliliği BDE nin Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir faktör analizi çalışmasında toplam grup üzerinde ortak varyansın % 58'ini açıklayn 6 faktör elde edilmiştir.Ancak bu faktörlerden sırayla,"umutsuzluk" (1,2,4,11,12,13,15,

ve 17. maddeler); “kişinin kendine yönelik olumsuz duyguları”(3,ve 7. maddeler) “bedensel kaygılar”(14 ve 20. maddeler) “suçluluk duygular” (5,6,8 ve 13.maddeler)olarak isimlendirilmiştir.(Hisli,1989). Bu faktör analizinden sonra orta öğretim ve üniversite öğrencileri ile BDE kullanılarak yapılan çeşitli araştırmaların örneklemeleri üzerinde yapılan üç ayrı faktör analizinde (N=1512, N=573, N=1055) ortaya dört boyutlu bir yapı çıkmıştır. Bunlar “performansta bozulma” (16,21,18,19,20) ve “suçluluk duyguları”dır.(6,8,5) (Şahin,n.h.& Şahin, N.1992).

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada kullanılan Öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerinin tesbiti için kişisel bilgi formu,beck Anksiyete Envanteri (BDE), Kısa Semptom Envanteri (KSE) ve Beck Depresyon Envanteri (BDE) kullanılarak bir ara getirilen, anket çalışması, uygulamalardan önce, gerekli izin alınarak,Yakın Doğu Üniversitesinin Hazırlık sınıfı Öğretim görevlilerinin izin verdikleri ders saatlerinde, bir kaç oturumda 25 kişilik guruplar halinde yapılmıştır. KKTC’de Yakın Doğu Üniversitesi’nde hazırlık sınıfında okuyan TC’li ve KKTC’li 248 üniversite öğrencisine,araştırmacının kimliği,amacı hakkında ve anket hakkında bilgi verildikten sonra anketler dağıtılmıştır. Araştırmacının gözetimi altında 25-30 dakikada doldurulan anketler, yine araştırmacı tarafından toplanmıştır.

Verilerin İşlenmesi

Araştırmanın veri toplama aşaması tamamlandıktan sonra elde edilen tüm veriler bilgisayara yüklenerek SPSS-9.00 programı kullanılarak yapılmıştır.Bu analizler Betimleyici istatistiksel yöntemle, pearson korelasyon testi,student t-testi, anova ve tukey ileri analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM V BULGULAR VE YORUM

Bulgular

Tablo 1 Öğrencilerin uyruklarına göre cinsiyet dağılımları

Cinsiyet	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Kız	47	(37.9)	57	(46.0)
Erkek	77	(62.1)	67	(54.0)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılanların 47 (%37.9)'si kız, 77 (%62.1)'si erkek olmak üzere toplam 124 TC'li, 57 (%46.0)'si kız, 67 (%54.0)'si erkek olmak üzere toplam 124 KKTC'li öğrencilerdir. Elde edilen veriler Ki-kare yöntemi ile incelendiğinde uyruklarına göre öğrencilerin cinsiyet dağılımları arasında istatistiksel olarak fark yoktur. ($p=0.299$).

Tablo 2 Öğrencilerin uyruklarına göre yaş dağılımları

Yaş	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
23 yaş öncesi	93	(75.0)	116	(93.5)
23 yaş sonrası	31	(25.0)	8	(6.5)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan öğrencilerden 93 (%75.0)'ü, TC'li 116 (93.5)'si KKTC'li, toplam 209 öğrencinin yaşının 23 yaşından küçük olduğu, 31 (%25.0) TC'li ve 8 (6.5) KKTC'li toplam 39 öğrencinin yaşının 23 yaşından büyük olduğu saptanmıştır. Uyruklarına göre öğrencilerin yaş dağılımında elde edilen veriler, Ki-kare yöntemi ile araştırıldığında TC uyruklular arasında 23 yaş üstü öğrencilerin, KKTC uyruklu öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazla olduğu tesbit edilmiştir ($p=0.000$).

Tablo 3 Öğrencilerin uyruklarına göre sınıf dağılımları

Sınıf	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hazırlık	120	(96.8)	118	(95.2)
1. Sınıf	4	(3.2)	6	(4.8)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan 124 TC'li öğrencinin 120(%96.8)si hazırlık sınıfında okuyor,4(%3.2)ü birinci sınıfta okumakta. KKTC'li öğrencilerin 118(%95.2)i hazırlık sınıfı okumakta, 6 (%4.8)ı birinci sınıfta okumaktadır. Türkçe okutulan bölümlerin hazırlık sınıfı olmadığı için direk birinci sınıf okutulmaktadır. Öğrencilerin uyruklarına göre sınıf dağılımı Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. ($p=0.365$)

Tablo 4 Öğrencilerin uyruklarına göre lise bitirme puan dağılımları

YAŞ	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
7'in üstü	56	(45.2)	72	(58.1)
7'in altı	68	(54.8)	52	(41.9)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan 124 TC'li öğrencinin 56 (%45.2)nin lise bitirme puanı, 7'nin üstünde iken, 68 (%54.8) nin ise 7nin altındadır. KKTC'li öğrencilerin ise lise bitirme puanı, 72 (%58.1)nin 7 nin üstünde iken, 52 (%41.9)nin 7 nin altındadır. Öğrencilerin uyruklarına göre lise bitirme puanlarından elde edilen veriler Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. ($p=0.359$).

Tablo 5 Öğrencilerin uyrukların göre, Üniversiteye başlamadan önce kaldıkları

Yer dağılımları

Kaldığı Yer	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Aile	114	(91.9)	120	(96.8)
Akraba	3	(2.4)	0	(0)
Yurt	2	(1.6)	3	(2.4)
Arkadaş	4	(3.2)	1	(0.8)
Yalnız	1	(0.8)	0	(0)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan 124 TC'li öğrencinin 114 (91.9)'ü üniversiteye başlamadan önce ailesiyle birlikte kalırken, 3(2.4)'ü akraba ile, 2(1.6)'ı yurttan, 4(3.2)'ü arkadaşla, 1(0.8)'i yalnız yaşamıştır. KKTC'li öğrencilerin ise 120 (96.8)'i ailesinin yanında kalırken, 3(2.4)'ü yurttan, 1(0.8)'i yalnız kalmaktadırlar. Öğrencilerin uyruklarına göre üniversiteye başlamadan önce kaldıkları yere göre dağılımlarından elde edilen veriler Kİ- kare yöntemi ile araştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$). KKTC'li öğrencilerin ileri derecede anlamlı olarak daha sık anne ve baba ile yaşamaktadırlar.

Tablo 6 Öğrencilerin, uyruklarına göre aileden İlk ayrılma dağılımları

Aileden İlk Ayrılma	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Evet	78	(62.9)	6	(4.8)
Hayır	45	(36.3)	8	(6.5)
Ayrılmadım	1	(0.8)	110	(88.7)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan TC li öğrencilerin 78 (%62.9)i ailelerinden ilk defa ayrılmaktadır. 45 (%36.3)i ailelerinden daha önce ayrılmıştır, 1 (%0,8)i ailesinden halen ailesiyle oturmaktadır. KKTC li öğrencilerin ise 6 (%4.8)i ailesinden ilk defa ayrılmış, 8 (%6.5)nin daha öncede ailelerinden ayrı yaşama deneyimleri

olmuş, 110(88.7)si halen beraber yaşamaktadır. Öğrencilerin uyruklarına göre aileden ilk kez ayrılma dağılımlarından elde edilen veriler Ki-kare yöntemi ile araştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. KKTC’li öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 88.7) aileden hiç ayrılmamışken, TC li öğrencilerin çoğunluğunun (%62.9) ilk defa ailelerinden ayrılmaktadır. (p=0.000).

Tablo 7 Öğrencilerin uyruklarına göre, aile ile yüzyüze görüşme sıklık dağılımları

Aileyle Görüşme	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Her zaman	9	(7.3)	97	(78.2)
Bazen	47	(37.9)	12	(9.7)
Hiçbir zaman	68	(54.8)	15	(12.1)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan 124 TC’li öğrenciden 9(%7.3)u her zaman aileleriyle yüzyüze görüşmektedir, 47 (37.9)i bazen aileleriyle yüzyüze görüşmektedir, 68 (54.8)i hiç bir zaman aileleriyle yüzyüze görüşmemektedirler. KKTC’li öğrencilerin 97 (%78.2)i her zaman aileleriyle yüzyüze görüşmektedir, 12 (%9.7)i bazen aileleriyle görüşmektedir, 15(12.1)i hiç bir zaman aileleriyle görüşmemektedir. Öğrencilerin uyruklarına göre aileleri ile yüz yüze görüşme puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. (p= 0.000). KKTC’li öğrencilerinin büyük kısmı (%78.2) ailesiyle yüz yüze görüşmekte iken TC2li öğrencilerin büyük kısmı (%54.1) ailesi ile görüşmemektedir.

Tablo 8 Öğrencilerin uyruklarına göre KKTC’de okuma, nedeni dağılımları

KKTC Okuma Nedeni	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Eğitimin İyi Olması	8	(6.5)	36	(29.0)
Aile İsteği	6	(4.8)	17	(13.7)
Üniversite Puanı	88	(71.0)	18	(14.5)
Kıyafet Özgürlüğü	4	(3.2)	5	(4.0)
Diğer	18	(14.5)	48	(38.7)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

Araştırmaya katılan 124 TC’li öğrencilerin, 8 (%6.5)i üniversitelerde eğitimin iyi olmasından dolayı KKTC’ye gelmektedirler, 6 (%4.8)i öğrenci ailesinin isteği üzerine KKTC’ye gelmektedir, 88 (%71.0)i başka üniversitelere puanları yetiştirmediği için KKTC’ye gelmektedir, 4 (%3.2)ü kıyafet özgürlüğü için KKTC’ye gelmektedir, 18 (%14.5)i de çeşitli nedenlerden dolayı KKTC’yi gelmektedir. KKTC’li öğrencilerin ise, 36 (%29.0)i eğitimin iyi olmasından dolayı, 17(%13.7)i ailesi istediği için, 18 (%14.5)i başka üniversitelere puanları yetmediği için, 5 (%4.0)i kıyafet özgürlüğü olduğu için, 48 (%38.7)i diğer sebeplerden dolayı KKTC üniversitelerini tercih ettiği tesbit edilmiştir. Öğrencilerin uyruklarına göre KKTC’de okuma nedeni puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.($p=0.000$). TC’li öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 71.0) TC’deki üniversitelere puanları yetmediği için KKTC’deki üniversiteleri tercih etmekte iken, KKTC’li öğrencilerin çoğunluğu (38.7), diğer nedenlerden dolayı KKTC üniversitelerini tercih etmektedirler.

Tablo 9 Öğrencilerin, uyruklarına göre bölümünü seçme dağılımları

Bölümünü İsteyerek Seçme	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Evet	109	(87.9)	119	(96.0)
Hayır	15	(12.1)	5	(4.0)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 109 (%87.9)u üniversitede okuyacakları bölümleri kendileri isteyerek seçerken, 15(%12.1) şı bölümlerini kendileri seçmedi, KKTC'li öğrencilerden 119(%96.0)u bölümlerini kendileri isteyerek seçerken, 5(4.0)şı bölümlerini kendileri seçmedi.Öğrencilerin uyruklarına göre bölümünü isteyerek ya da istemeyerek seçme dağılımlarından elde edilen puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.($p=0.040$).KKTC'lilerde üniversitede okuyacağı bölümü isteyerek seçme oranı (%96.0) TC'li öğrencilerin oranından (%87.9) daha yüksektir.

Tablo 10 Öğrencilerin uyruklarına göre kaldıkları yere göre dağılımları

Kaldığı Yer	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Aile	6	(4.8)	114	(91.9)
Yurt	49	(39.5)	3	(2.4)
Evde Yalnız / Arkadaş	58	(46.8)	2	(1.6)
Otel / Pansiyon	2	(1.6)	0	(0)
Akraba	4	(3.2)	4	(3.2)
Diğer	5	(4.0)	1	(0.8)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerden 6 (%4.8)i halen ailesinin yanında, 49 (%39.5)u yurttan,58 (%46.8)i eve yalnız ya da arkadaşlarla, 2 (%1.6)i otel ya da pansiyon da, 4 (%3.2)ü akraba yanında,5 %4.0)i diğer yerlerde kalmaktadır, KKTC'li öğrencilerden 114

(%91.9)ü ailesi ile kalmakta iken, 3 (%2.4)ü yurttta, 2 (%1.6)i evda yalnız ya da arkadaşları ile kalmaktadır, hiç bir KKTC'li öğrenci otel ya da pansiyonlarda kalmamakta, 4 (3.2)ü akraba yanında kalmakta, 1(0.8)i diğer yerlerde kalmaktadırlar.

Öğrencilerin uyruklarına göre kaldıkları yer dağılımlarında elede edilen puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir ($p=0.000$) KKTC'li öğrencilerin büyük çoğunluğu (91.9) ailesi ile yaşarken, TC'li öğrencilerin çoğunluğu evde yalnız ya da arkadaşla (%46.8) ve yurttta (%39.5) yaşamaktadırlar.

Tablo 11 Öğr uyruklarına göre, KKTC'de kaldıkları yerden memnun olma dağılımları

Memnun Olma	TC N (%)	KKTC N (%)
Hiç Memnun Değil	19 (15.3)	3 (2.4)
Soruna Rağmen Memnun	81 (65.3)	26 (21.0)
Çok Memnun	24 (19.4)	95 (76.6)
TOPLAM	124(100)	124(100)

TC'li öğrencilerin 19(%15.3)u kaldıkları yerden hiç memnun değilken, 81(%65.3)i sorun olmasına rağmen kaldıkları yerden memnunlar, 24 (%19.4)ü kaldıkları yerden çok memnunlar, KKTC'li öğrencilerden, 3 (%2.4)ü kaldıkları yerden hiç memnun değilken, 26 (%21.0)ı soruna rağmen kaldıkları yerden memnunlar, 95 (%76)i kaldıkları yeden çok memnunlar. Öğrencilerin uyruklarına göre kaldıkları yerden memnun olma dağılımı puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$). TC'li öğrencilerin çoğunluğu (% 65.3) kaldıkları yerde sorun olmasına rağmen memnun olduklarını belirtirken, KKTC'li öğrencilerin çoğunluğunun (% 76.6) kaldıkları yerden çok memnun olmaktadır.

Tablo 12 öğrencilerin uyruğra göreArkadaşlarıyla Gezip-Eğlenme Dağılımları

Gezme-Eğlenme	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hiçbir zaman	24	(19.4)	3	(2.4)
Bazen	90	72.6)	26	(21.0)
Her zaman	10	(8.1)	95	(76.6)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 24 (%19.4)ü hiç bir zaman arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç zaman bir araya gelmemekte, 90(%72.6)I, bazen arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için bir araya gelmekte,10(%8.1)u ise her zaman gezip eğlenmek için arkadaşlarıyla bir araya gelmekte. KKTC'li öğrencilerden 3 (%2.4)ü hiç bir zaman arkadaşları ile gezip eğlenmek için bir araya gelmez iken 26 (21.0)ı bazen, 95 (%76.6)i her zaman arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için bir araya gelmekte.Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşlarıyla gezip eğlenme puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.($p=0.000$).TC'li öğrencilerin çoğunluğu,(72.6) bazen, arkadaşları ile gezip eğlenmek için beraber olurken KKTC'li öğrencilerin çoğunluğu, (76.6) her zaman, gezip eğlenmek için beraber olmaktadır.

Tablo 13 Öğrencilerin,uyruklarına göre arkadaşlarıyla okulda birlikte olma Dağılımı

Okulda Birlikte Olma	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hiçbir zaman	17	(13.7)	8	(6.5)
Bazen	68	(54.8)	51	(41.1)
Her zaman	39	(31.5)	65	(52.4)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 17 (%13.7)i hiçbir zaman arkadaşları ile okulda beraber olmazken,68(%54.8)zi bazen, 39 (%31.5)u her zaman, arkadaşları ile beraber okulda oluyorlar,KKTC'li öğrencilerin 8 (%6.5)i okulda arkadaşları ile beraber

olmazken, 51(%41.1)i bazen, 65 (%52.4)i her zaman okulda arkadaşları ile beraber oluyorlar

Tablo 14 Öğr. uyruklarına göre, arkadaşlarıyla özel sorunlarını paylaşma dağılımları

Özel Sorunlarını Paylaşma	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hiçbir zaman	27	(21.8)	10	(8.1)
Bazen	65	(52.4)	58	46.8)
Her zaman	32	(25.8)	56	(45.2)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC’li öğrencilerin 27(%21.)si arkadaşları ile hiç bir zaman özel sorunlarını paylaşmamakta, 65 (%52.4)nin bazen, 32(%25.8)nin her zaman arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşmaktadırlar. KKTC’li öğrencilerin ise 10 (%8.1)hiç bir zaman arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşmamakta, 58(%46.)i bazen, 56 (%45.2)ı her zaman arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşmaktadırlar.

Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşma dağılım puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.002$). KKTC’li öğrencilerin çok az kısmı (%8.1) özel sorunlarını paylaşmak için hiç bir zaman arkadaşları ile beraber olmazken, TC’li öğrencilerin daha çoğu (%21.8) özel sorunlarını paylaşmak için hiç bir zaman arkadaşlarıyla beraber olmamaktadırlar.

Tablo 15 öğr.uyruklarına göre arkadaşlarıyla ders çalışma dağılımları

Ders Çalışma	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hiçbir zaman	11	(8.9)	18	(14.5)
Bazen	63	(50.8)	68	(54.8)
Her zaman	50	(40.3)	38	(30.6)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 11(%8.9)nin hiç bir zaman arkadaşları ile ders çalışmak için beraber olmazken, 63 (%50.8)ü bazen, 50 (%40.3) i her zaman arkadaşları ile ders çalışmak için bir araya gelmektedirler. KKTC'li öğrencilerin 18 (%14.5) i hiç bir zaman ders çalışmak için arkadaşları ile bir araya gelmezken, 68 (%54.8)i bazen, 38 (%30.6)i her zaman ders çalışmak için arkadaşları ile bir araya gelmektedirler. Öğrencilerin uyruklarına göre arkadaşları ile ders çalışma puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p=0.164$).

Tablo 16 Öğr. uyruklarına göre ulaşım şekli dağılımları

Ulaşım Biçimi	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Kendi Arabası	1	(0.8)	33	(26.6)
Aile arabayla bırakıyor	10	(8.1)	12	(9.7)
Servis / Otobüs	111	(89.5)	67	(54.0)
Taksi	0	(0)	1	(0.8)
Otostop	1	(0.8)	5	(4.0)
Diğer	1	(0.8)	6	(4.8)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 1(%0.8)ı kendi arabası ile, 10(%8.1) u ailesi arabayla bırakmakta, 111 (89.5)i taşımacı servis ve otobüslerini kullanmakta, 1(%0.8)ı otostop yapmakta, 1(%0.8)ı de diğer şekillerde ulaşımını sağlamaktadırlar. KKTC 'li öğrenciler ise 33(%26.6)ü kendi arabası ile, 12(%9.7)si ailesi araba ile, 67(%54.0)i belediye ve okul servislerini ya da otobüslerini kullanmakta, 1(%0.8)i taksi, 5(%4.0)i otostop ile, 6(%4.8)ı de diğer yöntemlerle ulaşımını sağlamaktalar.

Öğrencilerin uyruklarına göre ulaşım şekli dağılım puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$). KKTC'li öğrencilerinin yarısı (%54.0) okul servis ve otobüsleri kullanmakta iken TC'li öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 89.5) okul servis ve otobüslerini kullanmaktadırlar.

Tablo 17 öğr. uyruklarına göre yaşanan ulaşım sorunu sıklık dağılımları

Ulaşım Sorunlarının Yaşanması	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Her zaman	37	(29.8)	20	(16.1)
Bazen	58	(46.8)	51	(41.1)
Nadiren	23	(18.5)	36	(29.0)
Hiçbir zaman	6	(4.8)	17	(13.7)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 37(%29.8)i her zaman, 58(%46.8)i bazen, 23(%18.5)ü nadiren, ulaşım problemi yaşamakta,6 (%4.8)ı ise hiç bir zaman ulaşım problemi yaşamamaktadır. KKTC'li öğrencilerin 20 (%16.1)i her zaman,51 (%41.1)i bazen, 36(%29.0)sı nadiren ulaşım problemi yaşamakta iken, 17 (%13.7)i hiç bir zaman ulaşım problemi yaşamamaktadır. Öğrencilerin uyruklarına göre ulaşım sorunu sıklıkları yaşama puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.010$).KKTC'li öğrencilerin (%16.1) her zaman ulaşım problemi yaşarken, TC'li öğrencilerin (%29.8) her zaman ulaşım problemi yaşamaktadır.

Tablo 18 Öğr.uyruklarına göre maddi sıkıntı çekme dağılımları

Maddi Sıkıntının Yaşanması	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Hiçbir zaman	14	(11.3)	45	(36.4)
Nadiren	63	(50.8)	53	(42.7)
Her zaman	47	(37.9)	26	(20.9)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC'li öğrencilerin 14 (%11.3)ü hiç bir zaman maddi sıkıntı yaşarken,63 (%50.8)ü nadiren, 47 (%17.9)i her zaman maddi sıkıntı yaşamamaktadır.KKTC'li öğrencilerden 45(%36.3)şi hiç bir zaman maddi sıkıntı yaşarken, 53 (%42.7)ü nadiren, 26 (%20.9)ı her zaman maddi sıkıntı yaşamaktadır. Uyruklarına göre maddi sıkıntı yaşama proplem puanları Ki-kare yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel

olarak ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.($p=0.000$).TC’li öğrencilerin maddi sıkıntı yaşama oranı (%37.9) KKTC’li öğrencilerden (%20.9)daha fazladır.

Tablo 19 Öğr.uyruklarına göre KKTC halkına uyum sağlama dağılımları

Uyum Sağlama	TC		KKTC	
	N	(%)	N	(%)
Çok Kolay Uyum Sağladım	12	(9.7)	6	(4.8)
Kültür Farkı ama Uyum Sağladım	37	(29.8)	1	(0.8)
Kültür Farklı Uyum sağlamak zor	53	(42.7)	0	(0)
Dışlandığımı Düşünüyorum	15	(12.1)	2	(1.6)
Diğer	7	(5.6)	115	(92.7)
TOPLAM	124	(100)	124	(100)

TC’li öğrencilerin 12 (%9.7)i KKTC’ye çok kolay uyum sağlamakta iken, 37 (%29.8)i kültür farkı olsada uyum sağladım derken, 53 (%42.7)ü kültür farkından uyum sağlamak zor,15(%12.1)i dışlandığımı düşünüyorum demektedir,7 (%5.6)i de diğer seçeneğini tercih etmiş.KTC’li öğrencilerin 6 (%4.8)ı çok kolay uyum sağladım,1 (%0.8)i kültür farkı olsada uyum sağladım demektedir,2 (%1.6)i dışlandığımı düşünüyorum demektedir,115(%92.7)i de diğer seçenekde yer almaktadır, çünkü halen alışık oldukları,doğup büyüdükları toplumda yaşamaktadırlar.

Tablo 20 Öğr. cinsiyete göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Kız	Erkek	t	p
BAE	15.32±11.77 (n=102)	12.36±10.66 (n=144)	2.055	0.041*
KSE	47.62±35.84 (n=102)	44.58±35.29 (n=144)	0.662	0.508
BDE	35.95±9.14 (n=102)	35.73±10.41 (n=144)	0.168	0.867

($p<0.05$)

Araştırmaya katılanların cinsiyete göre BAE,KSE,BDE,puanı karşılaştırıldığında: kızların Beck Anksiyete Envanteri (BAE) puanı 15.32 ± 11.77 , erkeklerde 12.36 ± 10.66 'dır.T-test ile karşılaştırıldığında kızların Beck Anksiyete puanının erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. ($t=2.055$ $p=0.041$).Kızlarda, Kısa Semptom Envanteri (KSE) puanı 47.62 ± 35.84 , erkeklerde ise, 44.58 ± 35.29 .T test ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir($t=0.662$ $p=0.508$).Kızlarda Beck Depresyon Envanteri (BDE) puanı 35.95 ± 9.14 , erkeklerde ise 35.73 ± 10.41 . t-test ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($t=0.168$ $p=0.867$).

Tablo 21 Öğr. cinsiyetine göre, KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Kız	Erkek	t	p
Somatizasyon	4.16 ± 4.81 (n=102)	3.57 ± 4.24 (n=144)	1.016	0.311
OKB	6.50 ± 5.11 (n=102)	5.81 ± 4.70 (n=144)	1.093	0.276
Kişilerarası Duyarlılık	4.00 ± 3.61 (n=102)	3.38 ± 3.48 (n=144)	1.349	0.179
Depresyon	6.00 ± 4.95 (n=102)	6.45 ± 6.30 (n=144)	0.599	0.550
Anksiyete	5.82 ± 5.56 (n=102)	4.55 ± 4.78 (n=144)	1.913	0.057
Hostilite	5.34 ± 5.81 (n=102)	5.38 ± 4.99 (n=144)	0.066	0.947
Fobik Anksiyete	3.35 ± 3.53 (n=102)	2.48 ± 2.88 (n=144)	2.110	0.036*
Paranoid	5.92 ± 4.36 (n=102)	5.35 ± 4.38 (n=144)	1.002	0.317
Psikotisizm	3.47 ± 3.57 (n=102)	3.59 ± 3.53 (n=144)	0.275	0.783
Ek Madde	3.50 ± 3.06 (n=102)	3.53 ± 3.51 (n=144)	0.080	0.936

($p < 0.05$)

Araştırmaya katılanların cinsiyete göre KSE Alt-ölçek puanı karşılaştırıldığında: Kızların Somatizasyon alt ölçek puan ortalaması (4.16 ± 4.81), erkeklerin puan ortalaması, (3.57 ± 4.24) dır .Student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir.($p=0.311$).

Kızların Obsesif-Kompulsif Bozukluk alt ölçek puan ortalaması(6.50 ± 5.11) Erkeklerin puan ortalaması (5.81 ± 4.70) student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir.($p=0.276$).

Kızların Kişiler arası duyarlılık alt ölçek puan ortalaması (4.00 ± 3.61) erkeklerin puan ortalaması (3.38 ± 3.48) student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.179$).

Kızların depresyon alt ölçek puan ortalaması (6.00 ± 4.95) erkeklerin puan ortalaması (6.45 ± 6.30) student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.550$).

Kızların Anksiyete alt ölçek puan ortalaması (5.82 ± 5.56) erkeklerin puan ortalaması (4.55 ± 4.78) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.057$).

Kızların hostilite alt ölçek puan ortalaması, (5.34 ± 5.81) erkeklerin puan ortalaması (5.38 ± 4.99) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmedi. ($p=0.947$).

Kızların fobik Anksiyete alt ölçek puan ortalaması (3.35 ± 3.53) erkeklerin puan ortalaması (2.48 ± 2.88) t-testi ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak daha düşüktür bulunmuştur.($p=0.036$).

Kızların paranoid düşünce alt ölçek puan ortalaması (5.92 ± 4.36) erkeklerin puan ortalaması (5.35 ± 4.38) student's t-testi ile karşılaştırıldığında, aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.317$).

Kızların Psikotizm alt ölçek puan ortalaması (3.47 ± 3.57) erkeklerin puan ortalaması (3.59 ± 3.53) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.783$).

Kızların ek madde alt ölçek puan ortalaması (3.50 ± 3.06) erkeklerin puan ortalaması (3.53 ± 3.51) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark tesbit edilmedi. ($p=0.936$).

Araştırmaya katılanların cinsiyete göre KSE Alt-Ölçek puanı student's t-test ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında Fobik Anksiyete puanında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p=0.036^*$).

Tablo 22Öğr.23 yaş öncesi ve sonrasına göre BAE,KSE BDE puan karşılaştırması

	23 yaş öncesi	23 yaş Sonrası	t	p
BAE	13.08±10.96 (n=209)	16.05±12.04 (n=39)	1.526	0.128
KSE	43.46±33.32 (n=209)	58.05±43.15 (n=39)	2.387	0.018*
BDE	35.47±9.87 (n=209)	37.97±9.80 (n=39)	1.451	0.148

($p<0.18$)

Araştırmaya katılanların 23 yaş öncesi ve 23 yaş sonrasına göre BAE, KSE, BDE, puanı karşılaştırıldığında. 23 yaş öncesi BAE puanı 13.08 ± 10.96 (n=209), 23 yaş sonrası BAE puanı, 16.05 ± 12.04 (n=39) t-test ile karşılaştırıldığında, anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır, ($t=1.526$ $p=0.128$). 23 yaş öncesi KSE puanı 43.46 ± 33.32 (n=209), 23 yaş sonrası KSE puanı 58.05 ± 43.15 (n=39) t test ile karşılaştırıldığında anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır. ($t=1.526$ $p=0.018$). 23 yaş öncesi BDE puanı 35.47 ± 9.37 (n=209) 23 yaş sonrası BDE puanı 37.97 ± 9.80 (n=39) t-test ile karşılaştırıldığında anlamlı bir fark tesbit edilmemiştir. ($t=1.451$ $p=0.148$)

Tablo 23 Öğr. 23 yaş öncesi ve sonrasına göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Ergenlik Öncesi	Ergenlik Sonrası	t	p
Somatizasyon	3.44±3.93 (n=209)	5.82±6.33 (n=39)	3.093	0.002*
Obsesif kompulsif bozukluk	5.70±4.52 (n=209)	8.25±6.06 (n=39)	3.058	0.002*
Kişilerarası Duyarlılık	3.54±3.42 (n=209)	4.20±4.11 (n=39)	1.069	0.286
Depresyon	6.00±5.66 (n=209)	7.66±6.09 (n=39)	1.666	0.097
Anksiyete	4.88±4.96 (n=209)	6.12±5.87 (n=39)	1.397	0.164
Hostilite	5.23±5.32 (n=209)	6.05±5.27 (n=39)	0.880	0.380
Fobik Anksiyete	2.74±3.14 (n=209)	3.30±3.44 (n=39)	1.009	0.314
Paranoid	5.41±4.32 (n=209)	6.46±4.99 (n=39)	1.373	0.171
Psikotisizm	3.27±3.30 (n=209)	4.87±4.40 (n=39)	2.615	0.009*
Ek Madde	3.22±3.17 (n=209)	4.89±3.80 (n=39)	2.913	0.004*

(:p<0.05)

Araştırmaya katılanların ergenlik öncesi ve ergenlik sonrasına göre KSE alt ölçek puanı karşılaştırıldığında; 23 yaş öncesi somatizasyon alt ölçek puan ortalaması(3.44±3.93) 23 yaş sonrası puan ortalamasından (5.82±6.33)student's t-testi ile karşılaştırıldıklarında anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur.(p=0.002).

23 yaş öncesi Obsesif Kompulsif Bozukluk alt ölçek puan ortalaması (5.70 ± 4.52) 23 yaş sonrası puan (8.25 ± 6.06) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($p=0.002$)*.

23 yaş öncesi Kişiler Arası duyarlılık alt ölçek puan ortalaması, (3.54 ± 3.42) 23 yaş sonrası puan (4.20 ± 4.11) student's t-testi ile karşılaştırıldığında anlamlı fark tesbit edilemedi. ($p=1.069$)

23 yaş öncesi depresyon alt ölçek puan ortalamaları, (6.00 ± 5.56) 23 yaş sonrası puan ortalaması (7.66 ± 6.39) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmedi. ($p=0.097$).

23 yaş öncesi Anksiyete alt ölçek puan ortalaması (4.88 ± 4.96), 23 yaş sonrası puan ortalaması (6.12 ± 5.87) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark olmadığı tesbit edilmiştir. ($p=0.164$).

23 yaş öncesi Hostilite alt ölçek puan ortalaması (5.23 ± 5.32) 23 yaş sonrası puan ortalaması (6.05 ± 5.27) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark olmadığı tesbit edilmemiştir. ($p=0.380$).

23 yaş öncesi fobik anksiyete alt ölçek puan ortalaması, (2.74 ± 3.14) 23 yaş sonrası puan ortalaması (3.30 ± 3.44) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.314$).

23 yaş öncesi paranoid düşünce alt ölçek puan ortalaması, (5.41 ± 4.32) 23 yaş sonrası puan ortalaması (6.46 ± 4.99) student's t-testi ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark tesbit edilmemiştir. ($p=0.171$).

23 yaş öncesi psikotizm alt ölçek puan ortalaması, (3.27 ± 3.30) 23 yaş sonrası puan ortalamasından (4.87 ± 4.40) student's t-testi ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak daha düşük olduğu tesbit edilmiştir. ($p=0.009$)*.

23 yaş öncesi ek madde alt-ölçek puan ortalaması (3.22 ± 3.17) 23 yaş sonrası puan ortalamasından (4.89 ± 3.80) student's t-testi ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. ($p=0.004$)*.

Tablo 24 Öğr lise bitirme puanına Göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	7'nin Üstü	7'nin Altı	t	p
BAE	13.48±10.60 (n=128)	12.68±11.45 (n=92)	0.534	0.594
KSE	42.19±30.44 (n=128)	46.63±38.94 (n=92)	0.947	0.345
BDE	34.82±8.90 (n=128)	36.01±10.31 (n=92)	0.909	0.364

BAE puan ortalaması açısından lise bitirme puanı 7'nin üstünde olan grup (13.48±10.60), kise bitirme puanı 7'nin altında olan grup (12.68±11.45) ile student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. (p=0.594).

KSE puan ortalaması açısından, Lise bitirme puanı 7'nin üstünde olan grup (42.19±30.44), lise bitirme puanı 7'nin altında olan grup (46.63±38.94) ile student's t-testi ile karşılaştırıldığında istatiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmemiştir. (p=0.345).

BDE puan ortalaması açısından Lise bitirme puanı 7'nin üstünde olan grup (34.82±8.90) lise bitirme puanı 7'nin altında olan grup (36.01 ±10.31) ile student's t-testi ile karşılaştırıldığında anlamlı fark tesbit edilmemiştir (p=0.364).

Tablo 25 Öğr lise bitirme puanının KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	7'nin Üstü	7'nin Altı	t	p
Somatizasyon	3.27±3.60 (n=128)	3.86±5.01 (n=92)	1.026	0.306
OKB	5.78±4.58 (n=128)	5.88±4.81 (n=92)	0.143	0.887
Kişilerarası Duyarlılık	3.39±3.24 (n=128)	3.72±3.57 (n=92)	0.713	0.477
Depresyon	5.77±4.73 (n=128)	6.66±6.97 (n=92)	1.127	0.261

Anksiyete	5.10±4.84 (n=128)	4.52±5.10 (n=92)	0.868	0.386
Hostilite	5.00±5.60 (n=128)	5.67±5.20 (n=92)	0.907	0.366
Fobik Anksiyete	2.66±2.79 (n=128)	2.75±3.41 (n=92)	0.205	0.838
Paranoid	5.43±4.33 (n=128)	5.59±4.44 (n=92)	0.268	0.789
Psikotizizm	3.27±3.00 (n=128)	3.47±3.93 (n=92)	0.438	0.662
Ek Madde	2.98±2.89 (n=128)	3.83±3.61 (n=92)	1.941	0.054

Araştırmaya katılanların Lise bitirme puanları ile KSE Alt-ölçek puanları karşılaştırıldığında ; Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda somatizasyon puan ortalaması (3.27±3.60) Lise bitirme notu 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (3.86±5.01) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmemiştir.(p=0.326).

Lise bitirme puanı, 7'nin üstü olanlarda obsesif kompulsiv bozukluk puan ortalaması (5.78±4.58), Lise bitirme puanı 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (5.88±4.81) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmedi.(p=0.887).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda kişiler arası duyarlılık puan ortalaması (3.398±3.24) Lise bitirme puanı 7'nin altı olanlarda puan ortalaması, (3.72±3.57) aralarında anlamlı farklılık yoktur. (p=0.477).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda depresyon puan ortalaması (5.77 ±4.73) Lise puanı 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (6.66±6.97) aralarında anlamlı fark tesbit edilmedi (p=0.261).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda anksiyete puan ortalaması (5.10±4.84) 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (4.52±5.10) aralarında anlamlı fark tesbit edilmedi (p=0.386).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda hostilite bozukluğu puan ortalaması (5.00 ± 5.60) 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (5.67 ± 5.20) aralarında anlamlı fark tesbit edilmedi ($p=0.366$).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda fobik anksiyete puan ortalaması (2.66 ± 2.79) (7'nin altı olanlarda puan ortalaması (2.75 ± 3.41) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmedi. ($p=0.838$).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda paranoid düşünce puan ortalaması, (5.43 ± 4.33) 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (5.59 ± 4.44) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmedi. ($p=0.789$).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda psikotizm puan ortalaması (3.27 ± 3.00) 7'nin altı olanlarda puan ortalaması (3.47 ± 3.93) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmedi. ($p=0.662$).

Lise bitirme puanı 7'nin üstü olanlarda ek madde puan ortalaması (2.98 ± 2.89) 7'nin altı olanlarda puan ortalaması, (3.83 ± 3.61) aralarında anlamlı farklılık tesbit edilmedi ($p=0.054$).

Araştırmaya katılanların Lise bitirme puanlarına göre, KSE Alt -ölçek puanları t testi ile İstatiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı bir sonuç tespit edilmemiştir.

Tablo 26 Öğr. aileden ilk ayrılmaya göre BAE,KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Evet	Hayır	AilemleYaşıyorum	f	p
BAE	16.88 ± 11.93 (n=84)	14.66 ± 11.95 (n=53)	10.50 ± 9.32 (n=111)	8.620	0.000**
KSE	60.67 ± 36.94 (n=84)	50.00 ± 38.48 (n=53)	32.45 ± 26.82 (n=111)	17.872	0.000**
BDE	37.97 ± 10.08 (n=84)	34.03 ± 9.65 (n=53)	35.15 ± 9.64 (n=111)	3.165	0.044*

($p < 0.05$)

Ailesinden ilk defa ayrılan öğrencilerin BAE puan ortalaması (16.88 ± 11.93), Ailesinden daha öncede ayrı yaşamış grup (14.66 ± 11.95) ve halen ailesi ile yaşayan grubun (10.50 ± 9.32) puanları ile Oneway ANOVA yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Tukey ile yapılan ileri analizde farkın, ailesinden ilk defa ayrılanlar ile hala ailesi ile yaşayanlar arasında olduğu ortaya çıkmıştır. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılan öğrencilerin KSE puan ortalaması (60.67 ± 36.94) ailesinden daha öncede ayrı yaşamış grup (50.00 ± 38.48) ve hala ailesiyle yaşayan grubun (32.45 ± 26.82) puanları Oneway ANOVA yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Tukey ile yapılan ileri analizde farkın, ailesinden ilk defa ayrılanlar ve hala ailesiyle yaşayanlar arasında ($p=0.000$), ve ailesinden daha öncede ayrı olup şu anda ayrı yaşayanlar ile hala ailesi ile yaşayanlar arasında olduğu saptanmıştır. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılan öğrencilerin BDE puan ortalaması (37.97 ± 10.08) ailesinden daha öncede ayrı yaşamış grup (34.03 ± 9.65) ve hala ailesiyle yaşayan grubun (35.15 ± 9.64) puanları Oneway ANOVA yöntemi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.044$).*

Tukey ile yapılan ileri analizde farkın, ailesinden ilk kez ayrılanlar ile daha önce ayrılmış olanlar arasında olduğu saptanmıştır. ($p=0.044$).*

Tablo 27 Öğr.aileden ilk ayrılmaya göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırılması

	Evet	Hayır	Ailemle Yaşıyorum	f	p
Somatizasyon	4.91 ± 4.53 (n=84)	4.83 ± 5.41 (n=53)	2.51 ± 3.51 (n=111)	9.913	0.000**
OKB	8.30 ± 4.91 (n=84)	6.60 ± 5.18 (n=53)	4.19 ± 3.84 (n=111)	20.067	0.000**
Kişilerarası Duyarlılık	4.79 ± 3.82 (n=84)	4.11 ± 3.77 (n=53)	2.55 ± 2.83 (n=111)	10.973	0.000**

Depresyon	8.22±5.31 (n=84)	6.43±5.32 (n=53)	4.693±5.85 (n=111)	9.671 0.000**
Anksiyete	7.19±5.77 (n=84)	4.92±5.29 (n=53)	3.54±3.86 (n=111)	13.278 0.000**
Hostilite	6.02±4.56 (n=84)	6.28±7.77 (n=53)	4.42±4.19 (n=111)	3.231 0.000**
Fobik Anksiyete	3.91±3.48 (n=84)	2.83±3.21 (n=53)	2.01±2.68 (n=111)	9.024 0.000**
Paranoid	7.23±4.57 (n=84)	5.75±4.62 (n=53)	4.24±3.61 (n=111)	12.306 0.000**
Psikotisizm	5.11±3.99 (n=84)	4.00±3.69 (n=53)	2.09±2.33 (n=111)	20.957 0.000**
Ek Madde	4.48±3.63 (n=84)	4.20±3.39 (n=53)	2.39±2.69 (n=111)	11.951 0.000**

($p<0.05$)

Araştırmaya katılanların aileden ayrılma durumlarına göre KSE Alt-ölçek puanları karşılaştırıldığında Aileden ilk defa ayrılanların somatizasyon alt ölçek puan ortalaması, (4.91±4.53), ailesinden daha önceden ayrılanların puan ortalaması (4.83±5.41), hala ailesiyle yaşayanların puan ortalaması, (2.51±3.51) students t-testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Aileden ilk defa ayrılanların Obsesif kompulsif bozukluk alt ölçek puan ortalaması, (8.30±4.91) daha önceden ailesinden ayrılan grubun puan ortalaması, (6.60±5.18) hala ailesiyle yaşayan grubun puan ortalaması (4.19±3.84) arasında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların kişiler arası duyarlılık puan ortalaması (4.79±3.82), daha önceden ailesinden ayrılan grubun puan Ortalaması (4.11±3.77), hala ailesiyle yaşayan grubun puan ortalaması (2.55 ±2.83) aralarında ileri derecede anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların debreyon (8.22 ± 5.31) ailesinden daha öncedende ayrılanların (6.43 ± 5.32) hala ailesiyle yaşayan gurubun puan ortalaması (4.693 ± 5.85) aralarında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edildi. ($p=0.000$)**

Ailesinden ilk defa ayrılanların anksiyete puan ortalaması (7.19 ± 5.77) daha önceden ailesinden ayrılan grubun puan ortalaması (4.92 ± 5.29), hala ailesiyle yaşayan gurubun puan ortalaması (3.54 ± 3.86) student's t testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tesbit edildi. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların fobik anksiyete puan ortalaması (3.91 ± 3.48) ailesinden daha önceden ayrılan gurubun puan ortalaması (2.83 ± 3.21), hala ailesiyle yaşayan grubun not ortalaması, (2.01 ± 2.68) aralarında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edildi. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların paranoid düşünce puan ortalaması (7.23 ± 4.57) daha önceden ailesinden ayrılan gurupların puan ortalaması, (5.75 ± 4.62) hala ailesiyle yaşayan grubun puan ortalaması, (4.24 ± 3.61), aralarında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların psikotizm puan ortalaması (5.11 ± 3.99), daha önceden ailesinden ayrılan grubun puan ortalaması, (4.00 ± 3.69), hala ailesiyle yaşayan gurubun puan ortalaması, (2.09 ± 2.33) aralarında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. $p=0.000$).**

Ailesinden ilk defa ayrılanların ek madde puan ortalaması, (4.48 ± 3.63) daha önceden ailesinden ayrılan grubun puan ortalaması, (4.20 ± 3.39) hala ailesiyle yaşayan grubun puan ortalaması, (2.39 ± 2.69) aralarında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edildi. ($p=0.000$).**

Araştırmaya katılanların aileden ayrılma durumlarına göre KSE-Alt ölçek puanları Anova testi ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında, Somatizasyon ($p=0.000$)**, OKB, ($p=0.000$)** Kişisel duyarlılık ($p=0.000$), Depresyon ($p=0.000$),** Anksiyete Bozukluğu ($p=0.000$)**, Hostilite ($p=0.041$)*, ($p=0.000$)**, Ek madde ($p=0.000$)** puanlarında anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sonucunda KSE alt puanlarda gruplar arasında tesbit edilen anlamlı farklılıkların aileden ilk defa ayrılanlar ile hala ailesiyle yaşayanlar arasında olduğu tesbit edilmiştir ($p<0.05$). Sadece anksiyete alt puanında aileden ilk kez ayrılanlar ve aile ile yaşayanlar arasında ($p=0.000$) ve aileden ilk defa ayrılanlar ile aileden daha önce ayrılmış olup, ayrı yaşayanlar arasında da anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($p=0.024$).*

Tablo 28 Öğr.bölümünü isteyerek seçip seçmemeye göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	İsteyerek Seçen	İstemeyerek Seçen	t	p
BAE	13.32±10.95 (n=225)	17.88±14.40 (n=17)	-1.615	0.108
KSE	44.36±34.82 (n=225)	65.35±41.59 (n=17)	-2.363	0.019*
BDE	35.40±9.93 (n=225)	40.58±8.32 (n=17)	-2.095	0.037*

($p<0.05$)

Araştırmaya katılanların bölümünü isteyerek seçip seçmemeye göre BAE, KSE ve BDE puanları karşılaştırıldığında, Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin BAE puanları 13.32±10.95 (n=225)tır, bölümünü istemeyerek seçenlerin 17.88±14.40 (n=17)tır. ($t= -1.615$ $p= 0.108$). Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin KSE puanları 44.36± 34.82 (n=225) dir, Bölümünü istemeyerek seçenlerin 65.35 ±41.59 (n=17)dur. ($t=-2.363$ $p=0.019$). Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin BDE puanları 35.40±9.93 (n=225)dür, bölümünü istemeyerek seçenlerin 40.58 ±8.32 (n=17)dir. ($t=-2.095$ $p=0.037$).

Bölümünü seçme durumuna göre elde edilen BAE, KSE Vve BDE puanları, t testi ile karşılaştırıldığında, KSE ($p=0.019$)*, BDE ($p=0.037$)* puanlarında anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

Tablo 29 Öğr.bölümünü isteyerek seçip seçmemeye göre KSE Alt-ölçek puan karşılaştırması

	İsteyerek Seçen	İsteyerek Seçmeyen	t	p
Somatizasyon	3.59±4.21 (n=225)	6.52±6.85 (n=17)	-2.632	0.009*
OKB	5.85±4.74 (n=225)	9.17±5.95 (n=17)	-2.729	0.007*
Kişilerarası Duyarlılık	3.58±3.53 (n=225)	4.23±3.83 (n=17)	-0.725	0.469
Depresyon	6.02±5.74 (n=225)	9.17±5.90 (n=17)	-2.174	0.031*
Anksiyete	4.92±5.04 (n=225)	7.52±6.35 (n=17)	-2.016	0.045*
Hostilite	5.19±5.29 (n=225)	8.23±5.34 (n=17)	-2.283	0.023*
Fobik Anksiyete	2.76±3.17 (n=225)	4.05±3.50 (n=17)	-1.607	0.109
Paranoid	5.43±4.34 (n=225)	7.76±4.19 (n=17)	-2.139	0.033*
Psikotizizm	3.39±3.47 (n=225)	5.47±4.30 (n=17)	-2.337	0.020*
Ek Madde	3.47±3.41 (n=225)	3.94±2.41 (n=17)	-0.551	0.582

(P< 0.05)

Araştırmaya katılanların Bölümlerini seçme durumlarına göre KSE-Alt ölçek puanları karşılaştırıldığında, Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin somatizasyon alt ölçek puan ortalaması, 3.59±4.21 (n=225)dir, istemeyerek seçen grubun puan ortalaması, 6.52±6.85 (p=0.009)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin Obsesif Kompulsiv bozukluk puan ortalaması 5.85 ± 4.74 ($n=225$)dür, bölümünü istemeyerek seçen grubun puan ortalaması 9.17 ± 5.95 ($n=17$)dir. ($p=0.007$)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin Kişisel Duyarlılık puan ortalaması 3.58 ± 3.53 dir, bölümünü istemeyerek seçen grubun puan ortalaması 4.23 ± 3.83 tür. ($p=0.469$).

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin depresyon puan ortalaması 6.02 ± 5.74 'tür, bölümünü istemeyerek seçen grubun puan ortalaması 9.17 ± 5.90 'dır. ($p=0.031$)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin Anksiyete puan ortalaması 4.92 ± 5.04 dür, bölümünü istemeyerek seçen grubun puan ortalaması 7.52 ± 6.55 'dir. ($p=0.045$)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerde hostilite bozukluğu puan dağılımı, 5.19 ± 5.29 , bölümünü istemeyerek seçen grubun puan dağılımı, 8.23 ± 5.34 ($p=0.023$)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerde fobik anksiyete bozukluğu puan dağılımı 2.76 ± 3.17 , bölümünü istemeyerek seçen grubun puan dağılımı 4.05 ± 3.50 'dır. ($p=0.109$).

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin paranoid düşünce puan dağılımı 5.43 ± 4.34 , bölümünü istemeyerek seçen grubun puan dağılımı 7.76 ± 4.19 'dır. ($p=0.033$).

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin psikotizm puan dağılımı, 3.39 ± 3.47 , bölümünü istemeyerek seçen grubun puan dağılımı, 5.47 ± 4.30 'dur. ($p=0.020$)*.

Bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin ek madde puan dağılımı 3.47 ± 3.41 , bölümünü istemeyerek seçen grubun puan dağılımı, 3.94 ± 2.41 'dir. ($p=0.582$).

Araştırmaya katılanların bölümlerini seçme durumlarına göre KSE-Alt ölçek puanlarının t testi ile yapılan istatistiksel karşılaştırmasında, somatizasyon ($t=-2.632$ $p=0.009$)*, OKB ($t=-2.729$ $p=0.007$)*, depresyon ($t=-2.174$ $p=0.031$)*, anksiyete bozukluğu ($t=-2.016$ $p=0.045$)*, Hostilite bozukluğu ($t=-2.283$ $p=0.023$)*, paranoid düşünceler ($t=-2.139$ $p=0.033$)*, psikotizm ($t=-2.337$ $p=0.020$)* anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

Tablo 30 Öğr.kaldıkları yerlere göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Ailemle	Yurtta	Evde Arkadaşlarla veya Yalnız	f	p
BAE	10.87±9.94 (n=120)	15.71±12.13 (n=52)	15.93±11.20 (n=60)	6.112	0.003*
KSE	13.69±27.05 (n=120)	56.01±37.62 (n=52)	58.30±38.58 (n=60)	14.950	0.000**
BDE	34.30±9.33 (n=120)	35.71±8.98 (n=52)	37.51±9.84 (n=60)	2.359	0.097

(p<0.05)

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin KKTC’de kaldıkları yerlere göre BAE, KSE,BDE puan karşılaştırmalarında, anne veya babayla kalanların BAE puan ortalaması, 10.87 ±9.94 yurtta kalanların puan ortalaması, 15.71±12.13, evde arkadaşlarla veya yalnız kalanların puan ortalaması, 15.93±11.20’dir. (p=0.003)*.

Tukey ile yapılan ileri araştırmada, aileden ilk ayrılanların puanı, daha önce aileden ayrılanların puanından anlamlı derecede düşük bulunmuştur.(p=0.020)*, aileden ilk defa ayrılanlar puanı, aileleri ile yaşayanların puanından anlamlı derecede düşük bulunmuştur.(p=0.009)*,daha önce aileden ayrılanların puanı ile halen aile yaşayanların puanları arasında anlamlı fark bulunamamıştır.(p=0.994).*

Anne ve-veya babayla kalanların KSE puanları,33.69±27.05(n=120)dir, yurtta kalanlar 56.01±37.62(n=52)dir, evde arkadaşlarla veya yalnız kalanlar,58.30±38.58(n=60)dır. (p=0:000).**

Tukey ile yapılan ileri araştırmada Aileden ilk ayrılanların puanı aileden daha önce ayrılanların puannından anlamlı derecede düşük bulunmuştur.(p=0.000)**,

Aileden ilk defa ayrılanların puanı, halen aile ile yaşayanların puanından anlamlı derecede düşük bulunmuştur.(p=0.000)**, Aileden daha önce ayrılanların puanı ile, halen aile ile yaşayanların puanları arasında ise anlamlı fark tesbit edilememiştir.(p=0.929).

Anne ve-veye babayla kalanların BDE puanı, 34.30 ± 9.33 ($n=120$)dür, yurttaki kalanların 35.71 ± 8.98 ($n=52$)dir, evde arkadaşla veya yalnız kalanların 37.51 ± 9.84 ($n=60$) tür. ($f=2.359$ $p=0.097$). Aralarında anlamlı fark tesbit edilememiştir.

Tablo 31 Öğr.kaldıkları yerlere göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Ailemle	Yurttaki	Evde Arkadaşlarla veya Yalnız	f	p
Somatizasyon	2.67 ± 3.46 ($n=120$)	4.46 ± 4.51 ($n=52$)	5.16 ± 4.86 ($n=60$)	8.448	0.000**
OKB	4.31 ± 3.95 ($n=120$)	7.61 ± 4.56 ($n=52$)	7.80 ± 5.30 ($n=60$)	16.750	0.000**
Kişilerarası Duyarlılık	2.75 ± 2.80 ($n=120$)	4.55 ± 3.66 ($n=52$)	4.51 ± 3.85 ($n=60$)	8.475	0.000**
Depresyon	4.61 ± 5.70 ($n=120$)	7.53 ± 5.47 ($n=52$)	8.23 ± 5.30 ($n=60$)	10.407	0.000**
Anksiyete	3.63 ± 3.92 ($n=120$)	6.67 ± 5.92 ($n=52$)	6.35 ± 5.52 ($n=60$)	10.120	0.000**
Hostilite	4.87 ± 5.62 ($n=120$)	6.09 ± 5.28 ($n=52$)	5.48 ± 4.60 ($n=60$)	1.008	0.367
Fobik Anksiyete	2.08 ± 2.69 ($n=120$)	3.48 ± 3.55 ($n=52$)	3.70 ± 3.41 ($n=60$)	6.986	0.000**
Paranoid	4.44 ± 3.70 ($n=120$)	6.88 ± 4.84 ($n=52$)	6.48 ± 4.73 ($n=60$)	8.042	0.000**
Psikotizizm	2.14 ± 2.38 ($n=120$)	$4.53 \pm$ ($n=52$)	5.05 ± 3.77 ($n=60$)	20.968	0.000**
Ek Madde	2.49 ± 2.68 ($n=120$)	3.90 ± 3.42 ($n=52$)	4.76 ± 3.70 ($n=60$)	11.316	0.000**

($p < 0.05$)

Araştırmaya katılanların kaldıkları yerlere göre KSE-Alt ölçek puan karşılaştırmalarında ; Anne ve-veye babayla kalanlar somatizasyon puan ortalaması 2.67 ± 3.46 (n=120)dir, yurttan kalan grubun puan ortalaması, 4.46 ± 4.51 (n=52) dir, evde arkadaşla veya yalnız kalanların puan ortalaması, 5.16 ± 4.86 (n=60), arasında ileri derecede anlamlı derecede fark tesbit edilmiştir. ($f=8.448$ $p=0.000$).**

Anne ve-veye babayla kalanlar öğrencilerin Obsesif Kompulsiv Bozukluk puan ortalaması, 4.31 ± 3.95 (n=120), yurttan kalan grubun puan ortalaması 7.61 ± 4.56 (n=60), evde arkadaşla veya yalnız kalanların puan ortalaması 7.80 ± 5.30 (n=60) arasında ileri derecede anlamlı fark tesbit edilmiştir.($f=16.750$ $p=0.000$)**.

Anne ve-veye babayla kalan öğrencilerin kişisel duyarlılık puan ortalaması 2.75 ± 2.80 (n=120), yurttan kalan grubun puan ortalaması, 4.55 ± 3.66 (n=52), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 4.51 ± 3.85 (n=60) arasında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($f=8.475$ $p=0.000$)**.

Anne ve-veye babayla kalan öğrencilerin depresyon puan ortalaması, 4.61 ± 5.70 (n=52), yurttan kalan grubun depresyon puan ortalaması, 7.53 ± 5.47 (n=52), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması 8.23 ± 5.30 (n=60) arasında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($f=10.407$ $p=0.000$).**

Anne ve-veye babayla kalan öğrencilerin Anksiyete Bozukluğu puan ortalaması, 3.63 ± 3.92 (n=120), yurttan kalan grubun puan ortalaması, 6.67 ± 5.92 (n=52), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 6.35 ± 5.52 (n=60) arasında ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur. ($f=10.120$ $P=0.000$)**.

Anne ve-veye babayla kalan öğrencilerin Hostilite Bozukluğu puan ortalaması 4.87 ± 5.62 (n=120), yurttan kalan grubun, n puan ortalaması, 6.09 ± 5.28 (n=52), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 5.48 ± 4.60 (n=60) Aralarında anlamlı fark tesbit edilememiştir. ($f=1.008$ $p=0.367$).

Anne ve-veye babayla kalan öğrencilerin fobik Anksiyete puan ortalaması, 2.08 ± 2.69 (n=120), yurttan kalan grubun puan ortalaması, 3.48 ± 3.55 (n=52), evde yalnız veya arkadaşlarla kalan grubun puan ortalaması, 3.70 ± 3.41 (n=60) aralarında anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($f=6.986$ $p=0.001$)*.

Anne ve-veya babayla kalan öğrencilerin Paranoid düşünce puan ortalaması, 2.14 ± 2.38 ($n=120$), yurtta kalan grubun puan ortalaması, 6.88 ± 4.84 ($n=52$), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 6.48 ± 4.73 ($n=60$) aralarında ileri derecede anlamlı fark tesbit edilmiştir. ($f=8.042$ $p=0.000$).**

Anne ve-veya babayla kalan öğrencilerin Psikotizm puan ortalaması, 2.14 ± 2.38 ($n=120$), yurtta kalan grubun puan ortalaması, 4.53 ± 3.90 ($n=52$), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 5.05 ± 3.77 ($n=60$) arasında ileri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($f=20.968$ $p=0.000$).**

Anne ve-veya babayla kalan öğrencilerin Ek Madde puan ortalaması, 2.49 ± 2.68 ($n=120$), yurtta kalan grubun puan ortalaması, 3.90 ± 3.42 ($n=52$), evde arkadaşla veya yalnız kalan grubun puan ortalaması, 4.76 ± 3.70 ($n=60$) arasında ieri derecede anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. ($f=11.316$ $p=0.000$).**

Araştırmaya katılanların KSE Alt-ölçek puanları Anova ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında, Somatizasyon, ($f=8.448$ $p=0.000$), OKB ($f=16.750$ $p=0.000$), Kişisel duyarlılık, ($f=8.475$ $p=0.000$), Depresyon ($f=10.407$ $p=0.000$), Anksiyete bozukluğu (10.120 $p=0.000$), Fobik anksiyete ($f=6.986$ $p=0.001$), Paranoid düşünce ($f=8.042$ $p=0.000$), Psikotizm ($f=20.968$ $p=0.000$) Ek maddeler, ($f=11.316$ $p=0.000$)** anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sonucunda, tesbit edilen anlamlı farklılığın Öğrencilerin KSE Alt-ölçek puanları, kaldıkları yere göre karşılaştırıldığında, aile ile kalan öğrencilerin, yurtta kalanlara ve evde arkadaşlarıyla kalanlara göre KSE alt ölçek puanları anlamlı olarak düşük bulunmuştur. ($p<0.05$), Yurtta kalanlar ve evde kalanlar arasında ise anlamlı bir fark tasbit edilememiştir.

Tablo 32 Öğr. kaldıkları yerden memnuniyet derecesine göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Hiç Memnun Değilim	Problem Var Ama Memnunum	Çok Memnunum	f	p
BAE	20.38±14.53 (n=21)	15.91±11.37 (n=106)	10.21±9.24 (n=118)	12.569	0.000**
KSE	67.61±46.08 (n=21)	55.68±35.88 (n=106)	32.16±27.04 (n=118)	19.418	0.000**
BDE	40.80±13.56 (n=21)	37.19±8.77 (n=106)	33.72±9.49 (n=118)	6.729	0.000**

(p< 0.05)

Kaldıkları yerden memnuniyet derecelerine göre yapılan BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırmalarında, Hiç memnun değilim diyen öğrencilerin BAE puanları, 20.38±14.53 (n=21), Problem var ama memnunum diyenlerin 15.91±11.37 (n=106), çok memnunum diyenlerin 10.21±9.24 (n=118)dür. Kaldıkları yerden memnuniyet derecelerine göre KSE puanları, hiç memnun değilim diyenlerin, 67.61±46.08 (n=21), problem var ama memnunum diyenler, 55.68±35.88 (n=106), çok memnunum diyenlerin, 32.16±27.04 (n=118)dür. Kaldıkları yerden memnuniyetlik derecelerine göre BDE puanları,hiç memnun değilim diyenler, 40.80±13.56 (n=21), problem var ama memnunum diyenler,37.19±8.77 (n=1206), çok memnunum diyenlerin, 33.72±9.49 (n=118)dur Elde edilen puanlar, Anova testi ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. ** (0.000)

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sonucu BAE,KSE,BDE puanları arasındaki farkın, ailesinden ilk defa ayrılanlar ile ailesinden daha önce ayrılmış olup ayrı yaşayanlar arasında olmadığı, aileden ilk defa ayrılanlar ile ailesiyle yaşayanlar ve daha önce ailesinden ayrılmış olup ayrı yaşayanlar ile ailesiyle ayrı yaşayanlar arasında olduğu tesbit edilmiştir.

Tablo 33 ögr. kaldıkları yerden memnuniyet derecesine göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Hiç Memnun Değilim	Problem Var Ama Memnunum	Çok Memnunum	f	P
Somatizasyon	6.76±4.96 (n=21)	4.83±4.95 (n=106)	2.42±3.38 (n=118)	14.260	0.000**
Obsesif kopusiv bozuk	8.52±5.87 (n=21)	7.83±4.88 (n=106)	4.10±3.86 (n=118)	22.331	0.000**
Kişilerarası Duyarlılık	5.52±4.42 (n=21)	4.52±3.63 (n=106)	2.56±2.93 (n=118)	12.740	0.000**
Depresyon	9.42±7.22 (n=21)	7.60±4.71 (n=106)	4.42±5.80 (n=118)	13.220	0.000**
Anksiyete	6.71±5.56 (n=21)	6.57±5.52 (n=106)	3.38±4.09 (n=118)	13.241	0.000**
Hostilite	6.57±5.58 (n=21)	5.56±4.86 (n=106)	4.77±5.57 (n=118)	1.313	0.271
Fobik Anksiyete	3.76±3.31 (n=21)	3.74±3.66 (n=106)	1.82±2.35 (n=118)	12.046	0.000**
Paranoid	7.76±5.80 (n=21)	6.78±4.52 (n=106)	4.02±3.36 (n=118)	15.710	0.000**
Psikotisizm	5.95±5.03 (n=21)	4.35±3.54 (n=106)	2.25±2.62 (n=118)	17.788	0.000**
Ek Madde	5.28±4.93 (n=21)	4.39±3.28 (n=106)	2.36±2.63 (n=118)	15.157	0.000**

(p<0.05)

Öğrencilerin kaldıkları yerden memnuniyetlik derecelerine göre KSE alt-ölçek puan karşılaştırmalar: Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyen öğrencilerin somatizasyon puanı, 6.76±4.96 (n=21), problem var ama menunum diyenlerin puanı 4.83±4.95 (n=106), çok memnunum diyenlerin puanı, 2.42±3.28 (n=120)dir. (f=14.260 p=0.000)**

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyen öğrencilerin obsesif kompulsiv bozukluk puanı, 5.82±5.87 (n=21), Problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 7.83±4.83 (n=106), çok memnunum diyenlerin puanı, 4.10±3.86 (n=118)dir. (f=22.331 p=0.000)**

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyen öğrencilerin kişilerarası duyarlılık puanı, 5.52 ± 4.42 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 4.52 ± 3.62 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 2.56 ± 2.93 ($n=118$)dür. ($f=12.740$ $p=0.000$)**

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin depresyon puanı, 9.42 ± 7.22 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 7.60 ± 4.71 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 4.42 ± 5.80 ($n=118$)dir ($f=13.22$ $p=0.000$)**

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin anksiyete puanı, 6.71 ± 5.56 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenler, 6.57 ± 5.52 ($n=106$), çok memnunum diyenler, 3.38 ± 4.09 ($n=118$)dur ($f=12.04$ $p=0.000$)**

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin hostilete puanı, 6.57 ± 5.58 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenler, 5.56 ± 4.86 ($n=106$), çok memnunum diyenler, 4.77 ± 5.57 ($n=116$)dir ($f=1.31$ $p=0.271$).

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin fobik anksiyete puanı 3.76 ± 3.31 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 3.74 ± 3.66 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 1.82 ± 2.35 ($n=116$)dir ($f=12.04$ $p=0.000$)**.

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin paranoid düşünce puanı, 7.76 ± 5.80 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 6.78 ± 4.52 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 4.02 ± 3.36 ($n=118$)dır ($f=15.71$ $p=0.000$)**.

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin psikotizm puanı, 5.95 ± 5.03 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 4.35 ± 3.54 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 2.25 ± 2.62 ($n=118$)dir ($f=17.78$ $p=0.000$)**.

Kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerin ek madde puanı, 5.28 ± 4.93 ($n=21$), problem var ama memnunum diyenlerin puanı, 4.39 ± 3.28 ($n=106$), çok memnunum diyenlerin puanı, 2.36 ± 2.63 ($n=118$)dür ($f=15.15$ $p=0.000$)**.

Araştırma sonucunda elde edilen KSE alt-ölçek puanları Anova testi ile karşılaştırıldığında Somatizasyon ($p=0.000$)** Obsesiv kompulsiv bozukluklar, ($p=0.000$)** akaişler arası duyarlılık, ($p=0.000$)** Depresyon, ($p=0.000$)** Anksiyete bozukluğu ($p=0.000$)** Fobik anksiyete ($p=0.000$)** Paranoid düşünceler ($p=0.000$)** Psikotizm

($p=0.000$)** ve ek maddelerde ($p=0.000$)** istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sonucunda elde edilen anlamlı farklılığın, araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin, kaldıkları yerden hiç memnun değilim diyenlerle, çok memnunum diyenler arasında olduğu ve problem var memnunum diyenler ve çok memnunum diyenler arasında olduğu tesbit edilmiştir. Kaldıkları yerden hiç memnun olamayanlar ve problem var ama memnunum diyenler arasında fark bulunmamıştır.

Tablo 34 Öğr. Arkadaşları ile gezip eğlenme derecesine göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Hiçbir Zaman	Bazen	Her Zaman	f	p
BAE	17.08±12.17 (n=34)	14.46±11.03 (n=147)	9.75±10.10 (n=66)	6.239	0.002*
KSE	63.55±40.49 (n=34)	49.09±36.04 (n=147)	29.43±23.11 (n=66)	13.137	0.000**
BDE	39.05±9.70 (n=34)	36.64±10.39 (n=147)	32.53±7.91 (n=66)	6.221	0.002*

($p<0.05$)

Araştırmaya katılanları öğrencilerin, Arkadaşlarıyla gezip, eğlenmek derecelerine göre, BAE, KSE, BDE puanlarının karşılaştırılması; Arkadşlarıyla hiç bir zaman gezip eğlenmek için beraber olmayanların BAE puanı, 17.08±12.17 (n=34), bazen beraber olanların puanı, 14.46±11.03 (n=147), her zaman beraber olanların puanı 9.75±10.10 (n=66)dur (f=6.239 p=0.002)*.

KSE puanları: Arkadaşlarıyla hiç bir zaman gezip eğlenmek için beraber olamayanların puanı, 63.55±40.49 (n=34), bazen beraber olanların puanı, 49.09±36.04 (n=147), her zaman beraber olanların puanı, 29.43±23.11 (n=66)dür (f=13.137 p=0.000)**.

BDE puanları: Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların puanı, 39.05±9.70 (n=34), bazen beraber olanların puanı, 36.64±10.39 (n=147), her zaman beraber olanların puanı 32.53±7.91 (n=66)dir (f=6.221 p=0.002)*.

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı Öğrencilerinin arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için beraber olma sıklıkları Anova testi ile karşılaştırıldığında elde edilen BAE, ($f=6.239$ $p=0.002$)* KSE ($f=13.37$ $p=0.000$)** BDE, ($f=6.221$ $p=0.002$)* puanları arasında anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

BAE, KSE,BDE ' puanları açısından gruplar arası puan farklılığının, Tukey ileri analiz sonucu incelendiğinde puan farkının, Arkadaşları ile hiçbir zaman gezip eğlenmeyenler ile, her zaman gezip eğlenenler arasında ve arkadaşları ile bazen gezip eğlenenler ile her zaman gezip eğlenenler arasında olduğu, arkadaşları ile hiç bir zaman gezip eğlenmeyenler ve bazen gezip eğlenenler arasında ise fark olmadığı tesbit edilmiştir.

Tablo 35 Öğr. Arkadaşları ile gezip eğlenme derecesine göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Hiçbir Zaman	Bazen	Her Zaman	f	p
Somatizasyon	4.97±4.78 (n=34)	4.31±4.71 (n=147)	2.18±3.20 (n=66)	6.734	0.001*
OKB	7.91±4.65 (n=34)	6.47±5.04 (n=147)	4.36±4.12 (n=66)	7.312	0.001*
Kişilerarası Duyarlılık	4.32±4.09 (n=34)	4.10±3.67 (n=147)	2.33±2.48 (n=66)	6.666	0.002*
Depresyon	8.29±5.17 (n=34)	7.00±6.34 (n=147)	3.59±3.32 (n=66)	11.294	0.000**
Anksiyete bozukluğu	7.41±6.01 (n=34)	5.50±5.27 (n=147)	3.00±3.31 (n=66)	10.142	0.000**
Hostilite bozukluğu	6.91±5.07 (n=34)	5.36±5.79 (n=147)	4.54±4.16 (n=66)	2.235	0.109
Fobik Anksiyete	4.38±4.19 (n=34)	3.06±3.16 (n=147)	1.53±2.03 (n=66)	10.655	0.000**
Paranoid	6.88±4.61 (n=34)	5.82±4.41 (n=147)	4.36±3.94 (n=66)	4.405	0.013*
Psikotizizm	5.29±4.37 (n=34)	3.84±3.55 (n=147)	1.93±2.22 (n=66)	12.523	0.000**
Ek Madde	4.91±3.84 (n=34)	3.72±3.38 (n=147)	2.28±2.49 (n=66)	8.181	0.000**

(p< 0.05)

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin arkadaşlarıyla gezip eğlenme sıklıklarına göre KSE Alt ölçek puanları; Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların somatizasyon puanı, 4.97±4.78 (n=34), bazen beraber olanların, 4.31±4.71(n=147), her zaman beraber olanların, 2.18± 3.20 (n=66)dir (f=6.734 p=0.001)*

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların obsesif kompulsiv bozukluk puanı, hiç bir zaman beraber olmayanların 4.91±4.65(n=34)

bazen beraber olanların, 6.47 ± 5.04 ($n=147$), her zaman beraber olanların puanı 4.36 ± 4.12 ($n=66$)dir ($f=7.321$ $p=0.001$)*

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için bir zaman beraber olmayanların kişiler arası duyarlılık puanı, 4.32 ± 4.09 ($n=34$), bazen beraber olanların puanı, 4.10 ± 3.67 ($n=147$) her zaman beraber olanların puanı, 2.33 ± 2.48 ($n=66$)dir ($f=6.666$ $p=0.002$).

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların depresyon puanı, 8.29 ± 5.17 ($n=34$).bazen beraber olanların puanı, 7.00 ± 6.34 ($n=147$), her zaman beraber olanların puanı, 3.59 ± 3.32 ($n=66$)dir ($f=11.294$ $p=0.000$).

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların anksiyete bozukluğu puanı, 7.41 ± 6.01 ($n=34$),bazen beraber olanların puanı, 5.50 ± 5.27 ($n=147$), her zaman beraber olanların puanı 3.00 ± 3.31 ($n=67$)dir ($f=10.142$ $p=0.000$).

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların hostilite puanı 6.91 ± 5.07 ($n=34$), bazen beraber olanların puanı, 5.36 ± 5.30 ($n=147$), her zaman beraber olanların puanı, 4.54 ± 4.16 ($n=66$)dır ($f=2.235$ $p=0.109$).

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların fobik anksiyete puanı, 4.38 ± 4.16 ($n=34$), bazen beraber olanların 3.06 ± 3.16 ($n=147$), her zaman beraber olanların, 1.53 ± 2.03 ($n=66$) dür ($f=10.655$ $p=0.000$)**

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların paranoid düşünce puanı, 6.88 ± 4.61 ($n=34$), bazen beraber olanların, 5.82 ± 4.41 ($n=147$), her zaman beraber olanların 4.36 ± 3.94 ($n=66$) dür ($f=4.405$ $p=0.000$)**

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların psikotizm puanı, 5.29 ± 4.37 ($n=34$), bazen beraber olanların, 3.84 ± 3.55 ($n=147$), her zaman beraber olanların, 1.93 ± 2.22 ($n=66$) dir ($f=12.523$ $p=0.000$)**

Arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanların ek madde puanı, 4.91 ± 3.84 (n=34), bazen beraber olanların, 3.72 ± 3.38 (n=147), her zaman beraber olanların 2.28 ± 2.49 (n=66)dur ($f=8.181$ $p=0.000$)**

Araştırmada elde edilen KSE alt-ölçek puanları, Anova testi ile karşılaştırıldıklarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p=0.000$).**

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sunucunda farklılığın, arkadaşları ile gezip eğlenmek için hiç bir zaman beraber olmayanlarla, her zaman beraber olanlar arasında olduğu tesbit edilmiştir ($p=0.000$)**

Tablo 36 Öğr. Arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşmasına göre BAE, KSE, BDE puan karşılaştırması

	Hiçbir Zaman	Bazen	Her Zaman	f	p
BAE	14.11 ± 12.74 (n=36)	14.15 ± 10.47 (n=122)	12.53 ± 11.30 (n=88)	0.583	0.559
KSE	47.25 ± 39.25 (n=36)	47.22 ± 34.36 (n=122)	43.44 ± 35.45 (n=88)	0.322	0.725
BDE	36.25 ± 9.19 (n=36)	35.81 ± 9.55 (n=122)	35.90 ± 10.67 (n=88)	0.026	0.974

Araştırmaya katılan Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin arkadaşlarıyla sorunlarını paylaşma sıklığına göre elde edilen BAE, KSE, BDE puanlarının karşılaştırılması. Arkadaşlarıyla sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların BDE puanları, 14.11 ± 12.74 (n=36), bazen paylaşanlar 14.15 ± 10.47 (n=122), her zaman paylaşanlar 12.53 ± 11.30 (n=88) dur ($f=0.583$ $p=0.559$). KSE puanları, arkadaşları ile sorunlarını hiçbir zaman paylaşmayanlar, 47.25 ± 39.25 (n=36), bazen paylaşanların, 47.22 ± 34.36 (n=122), her zaman paylaşanların, 43.44 ± 35.45 (n=88)dir ($f=0.322$ $p=0.725$), BDE puanları, arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanlar, 36.25 ± 9.19 (n=36), bazen paylaşanlar 35.81 ± 9.55 (n=122), her zaman paylaşanlar 35.90 ± 10.67 (n=88)dir ($f=0.026$ $p=0.974$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaşlarıyla sorunlarını paylaşma sıklıkları Anova testi ile karşılaştırma yapıldıklarında BAE, KSE, BDE puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Tablo 37 Öğr.arkadaşları ile özel sorunlarını paylaşmasına göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Hiçbir Zaman	Bazen	Her Zaman	f	p
Somatizasyon	4.11±4.95 (n=36)	3.98±4.08 (n=122)	3.48±4.82 (n=88)	0.395	0.674
OKB	6.11±5.29 (n=36)	6.11±4.52 (n=122)	6.11±5.24 (n=88)	0.000	1.000
Kişilerarası Duyarlılık	3.75±3.81 (n=36)	3.69±3.42 (n=122)	3.55±3.62 (n=88)	0.055	0.947
Depresyon	6.47±5.84 (n=36)	6.22±4.85 (n=122)	6.27±6.85 (n=88)	0.025	0.976
Anksiyete	4.77±5.47 (n=36)	5.45±4.36 (n=122)	4.67±5.38 (n=88)	0.672	0.512
Hostilite	4.97±5.14 (n=36)	5.39±5.78 (n=122)	5.53±4.75 (n=88)	0.142	0.868
Fobik Anksiyete	3.11±3.35 (n=36)	2.97±3.11 (n=122)	2.56±3.26 (n=88)	0.554	0.575
Paranoid	5.83±5.19 (n=36)	6.06±4.45 (n=122)	4.85±3.81 (n=88)	2.045	0.132
Psikotisizm	4.36±4.40 (n=36)	3.65±3.33 (n=122)	3.05±3.40 (n=88)	1.863	0.157
Ek Madde	4.05±3.50 (n=36)	3.53±3.24 (n=122)	3.23±3.27 (n=88)	0.773	0.463

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşma sıklıklarının KSE Alt-ölçek puanları ile karşılaştırıldığında elde edilen veriler; Sorunlarını arkadaşları ile hiç bir zaman paylaşmayan öğrencilerin somatizasyon puanı, 4.11±4.95 (n=36), bazen paylaşanlar, 3.98±4.08 (n=122), her zaman paylaşanlar 3.48±4.82 (n=88) dir (f=0.395 p=0.674).

Sorunlarını arkadaşları ile hiç bir zaman paylaşmayanların obsesif kompulsif davranış puanı, 6.11 ± 3.81 (n=36), bazen paylaşanların puanı, 6.11 ± 4.52 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 6.11 ± 5.24 (n=88) dır ($f=0.000$ $p=1.000$).

Sorunlarını arkadaşları ile hiç bir zaman paylaşmayanların kişiler arası duyarlılık puanı, 3.75 ± 3.81 (n=36), bazen paylaşanların puanı, 3.69 ± 3.42 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 3.55 ± 3.62 (n=88)dir. ($f=0.055$ $p=0.947$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların depresyon puanı, 6.47 ± 5.84 (n=36), bazen paylaşanlar, 6.22 ± 4.85 (n=122), her zaman paylaşanlar, 6.27 ± 6.85 (n=88)dir ($f=0.025$ $p=9.76$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların anksiyete puanı, 4.77 ± 5.47 (n=36), bazen paylaşanların puanı, 5.45 ± 4.36 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 4.67 ± 5.38 (n=88) ($f=0.672$ $p=0.512$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların hostilete puanı, 4.97 ± 5.14 (n=36), bazen paylaşanlar 5.39 ± 5.78 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 5.53 ± 4.75 (n=88) dir ($f=0.142$ $p=0.868$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların fobik anksiyete puanı, 3.11 ± 3.35 (n=36), bazen paylaşanların puanı, 2.97 ± 3.11 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 2.56 ± 3.26 (n=88)dir ($f=0.554$ $p=0.575$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların paranoid düşünce puanı, 5.83 ± 5.19 (n=36), bazen paylaşanların 6.06 ± 4.45 (n=122), her zaman paylaşanların 4.85 ± 3.81 (n=88)dir ($f=2.045$ $p=0.132$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların psikotizm puanı, 4.36 ± 4.04 (n=36), bazen paylaşanların, 3.65 ± 3.33 (n=122), her zaman paylaşanların 3.05 ± 3.40 (n=88)dir ($f=1.863$ $p=0.157$).

Arkadaşları ile sorunlarını hiç bir zaman paylaşmayanların ek madde puanı, 4.05 ± 3.80 (n=36), bazen paylaşanların puanı, 3.53 ± 3.24 (n=122), her zaman paylaşanların puanı, 3.23 ± 3.27 (n=88)dir ($f=0.773$ $p=0.463$).

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin arkadaşlarıyla sorunlarını paylaşma sıklıklarına göre elde edilen KSE Alt-ölçek puanları Anova testi ile istatistiksel olarak karşılaştırıldıklarında, anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir.

Tablo 38 Öğr ulaşım sorunlarının sıklık derecesine göre BAE, KSE, BDE puan karşılaştırması

	Her Zaman	Bazen	Nadiren	f	p
BAE	16.85±13.47 (n=57)	16.06±10.36 (n=166)	9.00±9.07 (n=22)	4.567	0.011*
KSE	56.21±46.25 (n=57)	44.48±32.42 (n=166)	28.00±23.76 (n=22)	5.511	0.005*
BDE	38.68±11.97 (n=57)	35.47±9.07 (n=166)	32.40±8.58 (n=22)	3.860	0.002*

(p<0.05)

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin, Ulaşım sorununu her zaman yaşayanların BAE puanı, 16.85±13.47 (n=57), bazen yaşayanların puanı, 13.06±10.38 (n=166), nadiren yaşayanların puanı, 9.00±9.07 (n=22)dir (f=4.567 p=0.011).

Her zaman ulaşım sorunu yaşayanların KSE puanı, 56.21±44.25 (n=57), bazen yaşayanların puanı, 44.48±32.42 (n=166)dir, hiç bir zaman yaşamayanların puanı, 28.00±23.76, (n=22)dir. (f=5.511 p= 0.005).

Her zaman ulaşım sorunu yaşayanların BDE puanı, 38.68±11.97 (n=57), bazen yaşayanların puanı,35.47±9.07 (n=166), nadiren yaşayanların puanı, 32.40±8.58 (n=22) dir (f=3.860 p=0.002).

Elde edilen puanlar Anova testi ile karşılaştırıldığında,BAE (f=4.567 p=0.011), KSE f=5.511 p=0.005), BDE (f=3.860 p=0.002) puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri analiz sonucunda farkın, her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrenciler ile hiç bir zaman ulaşım sorunu yaşamayan öğrenciler arasında olduğu tesbit edilmiştir. Bazen ulaşım sorunu yaşayan öğrenciler ile hiç bir zaman ya da her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrenciler arasında fark tesbit edilememiştir.

Tablo 39 Öğr. ulaşım sorunlarının sıklık derecesine göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Her Zaman	Bazen	Nadiren	f	p
Somatizasyon	4.89±5.87 (n=57)	3.65±3.99 (n=166)	2.32±3.42 (n=22)	3.017	0.051
OKB	7.17±5.37 (n=57)	6.00±4.74 (n=166)	4.00±4.12 (n=22)	3.494	0.032*
Kişilerarası Duyarlılık	4.57±4.17 (n=57)	3.57±3.39 (n=166)	2.00±2.00 (n=22)	4.490	0.012*
Depresyon	7.26±5.91 (n=57)	6.20±5.84 (n=166)	4.27±4.49 (n=22)	2.183	0.115
Anksiyete bozukluğu	5.96±6.07 (n=57)	4.95±4.71 (n=166)	3.68±5.24 (n=22)	1.730	0.179
Hostilite bozukluğu	7.00±7.41 (n=57)	7.95±4.49 (n=166)	3.50±3.08 (n=22)	4.676	0.010*
Fobik Anksiyete	3.64±3.83 (n=57)	2.72±3.02 (n=166)	1.50±1.87 (n=22)	3.934	0.021*
Paranoid bozukluk	5.76±4.57 (n=57)	5.68±4.36 (n=166)	3.90±3.92 (n=22)	1.713	0.183
Psikotizizm	4.64±4.47 (n=57)	3.34±3.19 (n=166)	2.00±2.63 (n=22)	5.261	0.006*
Ek Madde	4.31±3.85 (n=57)	3.44±3.16 (n=166)	1.68±2.39 (n=22)	5.159	0.006*

(p<0.05)

Araştırmaya katılan öğrencilerin ulaşım sorunları yaşama sıklıklarına göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırmaları;

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin somatizasyon puanı, 4.89 ± 5.87 ($n=57$), bazen yaşayanların puanı, 3.65 ± 3.99 ($n=166$), nadiren yaşayanların puanı, 2.32 ± 3.42 ($n=22$) dir ($f=3.017$ $p=0.051$).

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin obsesif kompulsif bozukluk puanı, 7.17 ± 5.37 ($n=57$), bazen sorun yaşayanların puanı, 6.00 ± 4.74 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 4.00 ± 4.12 ($n=22$) dir ($f=3.494$ $P=0.032$)*

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin kişiler arası duyarlılık puanı, 4.57 ± 4.17 ($n=57$), bazen sorun yaşayanların puanı, 3.57 ± 3.39 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 2.00 ± 2.00 ($n=22$) dir ($f=4.490$ $p=0.012$)*.

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin depresyon puanı, 7.26 ± 5.91 ($n=57$), bazen sorun yaşayanlar puanı, 6.20 ± 5.84 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 4.27 ± 4.29 ($n=22$)dur ($f=2.183$ $p=0.115$).

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin anksiyete bozukluğu puanı, 5.96 ± 6.07 ($n=57$), bazen sorun yaşayanların puanı, 4.95 ± 4.71 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 3.68 ± 5.24 ($n=22$) dır ($f= 1.730$ $p=0.179$).

Her zaman ulaşım sorunu yaşayan öğrencilerin hostilite bozukluğu puanı, 7.00 ± 7.41 ($n=57$), bazen sorun yaşayanların puanı, 7.95 ± 4.49 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 3.50 ± 3.08 ($n=22$) dir ($f= 4.676$ $p= 0.010$)*.

Her zaman ulaşım problemi yaşayan öğrencilerin fobik anksiyete puanı, 3.64 ± 3.83 ($n=57$), bazen sorun yaşayanların puanı, 2.72 ± 3.02 ($n=166$), nadiren sorun yaşayanların puanı, 1.50 ± 1.87 ($n=22$)dir ($f=3.934$ $p=0.021$)*.

Her zaman ulaşım prroblemi yaşayan öğrencilerin paranoid bozukluk puanı, 5.76 ± 4.57 ($n=57$), Bazen sorun yaşayanaların puanı, $4.76 \pm 7.95 \pm 4.49$ ($n=166$), Nadiren sorun yaşayanların puanı, 3.50 ± 3.08 ($n=22$)dir ($f=1.713$ $p= 0.183$).

Her zaman ulaşım problemi yaşayan öğrencilerin psikotizm puanı, 4.64 ± 4.47 (n=57), bazen sorun yaşayanların puanı, 3.34 ± 3.19 (n=166), nadiren sorun yaşayanların puanı, 2.00 ± 2.63 (n=22)dür ($f= 5.261$ $p=0.006$)*.

Her zaman ulaşım problemi yaşayan öğrencilerin ek madde puanı, 4.31 ± 3.85 (n=57), Bazen sorun yaşayanların puanı, 3.44 ± 3.16 (n=166), nadiren sorun yaşayanların puanı, 1.68 ± 2.39 (n=22)dur ($f=5.159$ $p=0.006$).

Araştırmada elde edilen KSE Alt-ölçek Puanları Anova testi ile karşılaştırıldıklarında, Obsesif Kompulsiv Bozukluk ($p=0.032$)*, Kişiler arası duyarlılık ($p=0.012$)*, Hostilite Bozukluğu ($p=0.010$)*, Fobik anksiyete ($p=0.021$)*, Psikotizm ($p=0.006$)*, Ek Madde ($p=0.006$)* puanları arasında anlamlı farklılık tesbit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel incelemede, ulaşımında sorunu yaşama açısından, grupların KSE alt-puanları karşılaştırıldığında, farkın sadece hiç bir zaman sorun yaşamayanlar ve her zaman sorun yaşayanlar arasında olduğu tesbit edilmiştir. Sadece hostilite ve psikotizm alt puanlarında, her zaman sorun yaşayanların puanı, her iki gruba görede anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 40 Öğr. maddi sorun yaşamalarına göre BAE, KSE ve BDE puan karşılaştırması

	Maddi Sorun Yaşamıyorum	Harcamalarım Dikkat Ediyorum	Maddi Sorun Yaşıyorum	f	p
BAE	9.21 ± 8.15 (n=57)	14.18 ± 11.57 (n=116)	16.21 ± 11.34 (n=65)	6.792	0.001*
KSE	33.24 ± 26.22 (n=57)	44.42 ± 36.17 (n=116)	58.13 ± 35.06 (n=65)	8.374	0.000**
BDE	34.63 ± 9.58 (n=57)	35.33 ± 9.63 (n=116)	37.75 ± 9.68 (n=65)	1.889	0.153

($p < 0.05$)

Araştırmaya katılan Üniversite öğrencilerinin maddi sorun yaşama deecelerine göre maddi sorun yaşamayanların BAE puanı, 9.21 ± 8.15 ($n=57$), harcamalarım dikkat adıyorum diyenlerin puanı, 14.18 ± 11.57 ($n=116$), maddi sorun yaşıyorum diyenlerin puanı, 16.21 ± 11.34 ($n=65$) dür ($f=6.792$ $p=0.001$)*.

Maddi sorun yaşamıyorum diyen öğrencilerin KSE puanı, 33.24 ± 26.22 ($n=57$), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 44.42 ± 36.17 ($n=116$), maddi sorun yaşıyorum diyenlerin puanı, 58.13 ± 35.06 ($n=65$) dir ($f=8.374$ $p=0.000$)**.

Maddi sorun yaşamıyorum diyen öğrencilerin BDE puanı, 34.63 ± 9.58 ($n=57$), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 35.33 ± 9.63 ($n=116$), maddi sorun yaşıyorum diyenlerin puanı, 37.75 ± 9.68 ($n=65$)dir ($f=1.889$ $p=0.153$).

Araştırmada elde edilen puanlar Anova testi ile karşılaştırıldığında, BAE puanı ile ($F=6.792$ $P=0.001$)*, KSE puanlarında ($f=8.374$ $p=0.000$)** anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri incelemede, BAE puan açısından maddi sorun yaşamayanlar ile bazen sorun yaşayanlar arasında ($p=0.013$)* ve her zaman sorun yaşayanlar arasında ($p=0.001$)* anlamlı fark bulunmuştur. KSE puan açısından bakıldığında, maddi sorun yaşamayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.000$)** ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.025$)* anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 41 Öğr.maddi sorun yaşamalarına göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	Maddi Sorun Yaşamıyorum	Harcamalarım Dikkat Ediyorum	Maddi Sorun Yaşıyorum	f	p
Somatizasyon	2.05 ± 2.75 ($n=57$)	4.12 ± 5.05 ($n=116$)	4.84 ± 4.21 ($n=65$)	6.704	0.001*
OKB	4.43 ± 3.85 ($n=57$)	5.90 ± 4.80 ($n=116$)	7.76 ± 5.04 ($n=65$)	7.874	0.000**
Kişilerarası	2.92 ± 2.81	3.32 ± 3.61	4.87 ± 3.69	5.810	0.003*

Duyarlılık	(n=57)	(n=116)	(n=65)		
Depresyon	4.80±7.28 (n=57)	5.68±4.73 (n=116)	8.40±5.14 (n=65)	7.384	0.001*
Anksiyete	4.08±4.21 (n=57)	4.71±5.11 (n=116)	6.50±5.59 (n=65)	3.986	0.020*
Hostilite	4.14±3.82 (n=57)	5.63±6.01 (n=116)	5.55±4.88 (n=65)	1.690	0.187
Fobik Anksiyete	2.05±2.29 (n=57)	2.56±3.08 (n=116)	3.78±3.64 (n=65)	5.293	0.006*
Paranoid	4.43±3.81 (n=57)	5.25±4.43 (n=116)	7.04±4.13 (n=65)	6.371	0.002*
Psikotizizm	228±2.28 (n=57)	3.74±3.82 (n=116)	4.46±3.45 (n=65)	8.242	0.000
Ek Madde	2.28±2.31 (n=57)	3.51±3.49 (n=116)	4.52±3.30 (n=65)	7.473	0.001*

(p<0.05)

Araştırmaya katılan Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin maddi sorun yaşama durumlarına göre yapılan araştırmada elde edilen KSE Alt- ölçek puanları; Maddi sorun yaşamıyorum diyen öğrencilerin somatizasyon puanı, 2.05±2.75 (n=57), Harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 4.12±5.05 (n=116), Maddi sorun yaşayanların puanı, 4.84±4.21 (n=65) dir (f=6.704 p= 0.001)*.

Maddi sorun yaşamıyorum diyen öğrencilerin obsesif kompulsiv bozukluk puanı, 4.43±3.85 (n=57), Harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 5.90±4.80 (n=116)dir, maddi sorun yaşıyorum diyenlerin puanı, 7.76 ±5.04 (n=65)dür (f=7.874 p=0.001)*.

Maddi sorun yaşamıyorum diyen öğrencilerin kişiler arası duyarlılık puanı, 2.92±2.81'dir, (n=57),harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 3.32±3.61 (n=116),maddi sıkıntı çekiyorum diyenlerin puanı, 4.87 ±3.69 (n=65)dur (f=5.810 p=0.003)*.

Maddi sıkıntı yaşamıyorum diyen öğrencilerin depresyon puanı, 4.80±7.28 (n=57), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı,

5.68±4.73(n=116),maddi sıkıntı çekiyorum diyenlerin puanı,8.40±5.14 (n=65)dür (f=7.384 p=0.001)*

Maddi sıkıntı yaşamıyorum diyen öğrencilerin anksiyete puanı, 4.08 ±4.21(n=57), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 4.71±5.11 (n=116), maddi sıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı, 6.50±5.59 (n=65)dur (f=3.986 p=0.020)*.

Maddi sıkıntı yaşamıyorum diyen öğrencilerin hostilite puanı,4.14±3.82 (n=57), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 5.63±6.01(n=116), maddisıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı,5.55±4.88 (n=1.690 p=0.187).

Bozukluğu: Maddi sıkıntı yaşamıyorum diyen öğrencilerin fobik anksiyete puanı, 2.05±2.29 (n=57),harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 2.56±3.08 (n=116), maddi sıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı,3.78±3.64 (n=65)dür (f=5.293 p=0.006)*.

Maddi problem yaşamıyorum diyen öğrencilerin paranoid bozukluk puanı,4.43±3.81(n=57), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 5.25±4.43 (n=116), maddi sıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı,7.04±4.13 (n=65)dür (f=6.371 p=0.002)*.

Maddi promlem yaşamıyorum diyen öğrencilerin psikotizm puanı,2.28±2.28 (n =57), harcamalarım dikket ediyorum diyenlerin puanı,3.74±3.82 (n=116),Maddi sıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı,4.46±3.45 (n=65) dir (f=8.242 p=0.000)**.

Maddi sıkıntı yaşamıyorum diyen öğrencilerin ek madde puanı,2.28±2.31(n=57), harcamalarım dikkat ediyorum diyenlerin puanı, 3.51±3.49 (n=116), maddi sıkıntı yaşıyorum diyenlerin puanı, 4.52 ±3.30 (n=65) dur (f=7.473 p=0.001)**.

Araştırma sonucu elde edilen KSE Alt-ölçek puanları Anova testi ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında, Somatizasyon, (p=0.001)*, Obsesif Kompulsiv bozukluklar, (p=0.000**), Kişiler arası duyarlılık (p=0.003)*,Depresyon (p=0.001)*, Anksiyete (p=0.020)* Fobik anksiyete (p=0.006)*,Paranoid düşünceler (p=0.002)*,

Psikotizm ($p=0,000$)** , Ek maddeler ($p=0.001$)* puanlarında anlamlı farklılıklar tesbit edilmiştir.

Tukey ile yapılan ileri istatistiksel analiz sonucunda, somatizasyon da, maddi sorun yaşamayanlarla, bazen maddi sorun yaşayanlar arasında($p=0.011$)** ve her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında fark bulunmuştur.($p=0.002$)*.

OKB alt-puanı açısından, hiç bir zaman maddi sorun yaşamayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.000$)** ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında fark bulunmuştur.($p=0.028$)*.

Kişiler arası duyarlılık puanı açısından,hiç bir zaman maddi sorun yaşamayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.006$)* ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.012$)* fark bulunmuştur.

Depresyon puanı açısından,hiç bir zaman maddi sorun yaşamayanlar ile,her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.001$)* ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile, her zaman maddi sorun yaşayanlar ($p=0.005$)* arasında fark bulunmuştur.

Anksiyete puanı açısından, her zaman maddi sorun yaşayanlar ile hiç bir zaman maddi sorun yaşamayanlar arasında ($p=0.024$)*fark bulunmuştur.

Fobik anksiyete puanı açısından, maddi sorun yaşamayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.006$) ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.031$)* fark bulunmuştur.

Paranoid düşünce puanı açısından, maddi sorun yaşamayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.002$)*, ve bazen maddi sorun yaşayanlar ile her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.018$)* fark bulunmuştur.

Psikotizm puanı açısından, maddi sorun yaşamayanlar ile bazen maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.06$)* ve her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.000$)** fark bulunmuştur.

Ek madde puanı açısından, maddi sorun yaşamayanlar ile bazen sorun yaşayanlar arasında ($p=0.046$)* ve her zaman maddi sorun yaşayanlar arasında ($p=0.000$)** fark bulunmuştur.

Tablo 42 Öğr. KKTC halkı ile ilişkilerine Göre BAE, KSE, BDE Puan Karşılaştırması

	İyi İlişki Kurdum	İyi İlişki Kuramadım	t	p
BAE	13.28±10.27 (n=53)	18.01±12.24 (n=70)	-2.271	0.025*
KSE	47.47±36.31 (n=53)	65.05±38.08 (n=70)	-2.587	0.011*
BDE	36.11±10.05 (n=53)	37.18±9.38 (n=70)	-0.608	0.544

($p<0.05$)

Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin K.K.T.C Halkı ile ilişkilerinin durumuna göre elde edilen BAE,KSE,BDE puanları, KKTC halkı ile iyi ilişki kurduğum diyenlerin BAE puanı,13.28±4.97 (n=53), ilişki kuramadım diyenler,18.01±12.24 (n=70)dür ($t=-2.271$ $p=0.025$)*, KSE puanı, KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurduğum diyenler,47.47± 36.31(n=53), KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler,65.05±38.08 (n=70) dir ($t=-2.587$ $p=0.011$)*, BDE puanı, KKTC halkı ile iyi ilişki kurduğum diyenlerin puanı, 36.11±10.05 (n=53), KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler 37.18±9.38 (n=70)dir ($t=-0.608$ $p=0.544$).

Tablo 43 Öğr. KKTC halkı ile ilişkilerine Göre KSE Alt-Ölçek puan karşılaştırması

	İyi İlişki Kurdum	İyi İlişki Kuramadım	t	p
Somatizasyon	4.24±4.97 (n=53)	5.47±5.09 (n=70)	1.335	0.184
Obsesif kompulsiv bozukluklar	6.03±4.66 (n=53)	8.80±4.91 (n=70)	-3.153	0.002*

Kişilerarası Duyarlılık	3.49±3.56 (n=53)	5.21±3.87 (n=70)	-2.528	0.013*
Depresyon	6.75±5.28 (n=53)	8.61±5.40 (n=70)	-1.907	0.059
Anksiyete	5.41±5.61 (n=53)	7.24±5.81 (n=70)	-1.751	0.083
Hostilite	4.96±6.91 (n=53)	7.08±5.31 (n=70)	-1.926	0.056
Fobik Anksiyete	2.98±3.42 (n=53)	3.97±3.52 (n=70)	-1.563	0.121
Paranoid düşünce bozuklukları	5.67±4.88 (n=253)	7.62±4.40 (n=70)	2.319	0.022*
Psikotisizm	4.28±3.88 (n=53)	5.17±3.78 (n=70)	-1.273	0.205
Ek Madde	3.56±2.80 (n=53)	5.01±3.82 (n=70)	-2.323	0.022*

($p < 0.05$)

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin, KKTC halkı ile olan ilişki durumlarına göre KSE Alt-ölçek puan durumları; KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurduğum diyen öğrencilerin somatizasyon puanı, 4.25±4.97 (n=53), ilişki kuramadım diyenler, 5.47±5.09 (n=70) dur ($t = -1.33$ $p = 0.184$).

KKTC halkıyla iyi ilişkiler kurduğum diyen öğrencilerin obsesif kompulsif bozukluk puanı, 6.03±4.66 (n=53), ilişki kuramadım diyenler, 8.80±4.91 (n=70)dir ($t = -3.153$ $p = 0.002$)*.

KKTC halkıyla iyi ilişki kurduğum diyen öğrencilerin kişiler arası duyarlılık puanı, 6.75±5.26 (n=53)dır, KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler, 8.61±5.40 (n=70)dır ($t = 1.90$ $p = 0.059$).

KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin depresyon puanı, 5.41 ± 5.61 (n=533), KKTC halkıyla ilişki kuramadım diyenler, 7.24 ± 5.81 (n=70)dir ($t=-1.751$ $p=0.083$).

KKTC halkıyla iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin anksiyete puanı 4.96 ± 6.91 (n=53)dir, KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler, 7.08 ± 5.31 (n=70)dir ($t=-1.92$ $p=0.56$).

KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin hostilite puanı, 2.98 ± 3.42 (n=53), KKTC halkıyla ilişki kuramadım diyenler 3.97 ± 3.52 (n=70) dir ($t=-1.563$ $p=0.121$).

KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin paranoid düşünce puanı, 5.67 ± 4.88 (n=53)dir, KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler, 7.62 ± 4.40 (n=70) dır ($t=-2.319$ $p=0.022$)*.

KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin psikotizm puanı, 4.28 ± 3.88 (n=53)dir, KKTC halkı ile ilişki kuramadım diyenler, 5.17 ± 3.78 (n=70)dir ($t=1.273$ $p=0.205$).

KKTC halkı ile iyi ilişkiler kurdum diyen öğrencilerin ek madde puanı, 3.56 ± 2.80 (n=53)dir, İlişki kuramadım diyenler, 5.01 ± 3.82 (n=70)dir ($t=-2.323$ $p=0.022$)*.

Araştırma sonucu elde edilen KSE Alt-Ölçek puan verileri Anova testi ile istatistiksel olarak karşılaştırıldığında, Obsesif Kompulsiv Bozukluklar ($p=0.002$)*, Paranoid Düşünceler (0.022)* ve ek maddeler arasında ($p=0.022$)*, anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Yorum

Bu araştırmada niversite eğitimi almak için KKTC'ye ada dışından gelen ğrencilerin KKTC'ye uyum sürecindeki kaygı ve depşresyon düzeylerini görgül bir çalışma ile betimlemek amacı ile yapılmıştır. Bunun için araştırma ve kontrol gurubu ğrencilerinin demografik özellikleri ile Anksiyete ve dapresyon düzeylerinin frekansı ve toplam puanlarının aritmetik ortalmalarının anlamlılık değerleri irdelenerek,değerlendirmenin sonuçları ortaya konmuştur.

Araştırmamızda, niversite ğrencilerinin cinsiyete göre anksiyete ve depresyon seviyeleri bulgularında, kızlarla erkeklerin depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılar ortaya ıkınamakla beraber, anksiyete Alt-leklerine bakıldığında kızların fobik anksiyete puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu tesbit edilmiştir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan 218 ğrenci üzerinde,ruhsal sorunlar ile öğrencilere ilişkin çeşitli nitelikler arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılan bir araştırmada, endişe, çökkünlük,psikosomatik belirtiler,korku reaksiyonları,şüpheci karakter ve psikosomatik tavırları ölçen "Cornel Index" uygulamış ve sonuç olarak,öğrencilerin %14'ünün ruhsal sorunları olduğunu ;kız öğrencilerin ruhsal sorunlarının erkek öğrencilerden daha fazla olduğu tesbit edilmiştir (zbek 1973;Akt:Amanov,1996).

Kız ğrencilerin erkek öğrencilere göre daha korkak olmalarının nedeni, yapılan araştırmalarda, Türkiye'deki ailelerin kız çocuklarını daha baskı altında tutarak,erkek çocuklarına ise cinsiyetinden dolayı daha hoşgörülü davranılarak yetiştirildiklerini ortaya çıkarmıştır. Dolayısı ilede ailesinin baskısına ve korumacılığına alışmış kızlar, birden bire zgr kaldığında, aileleri olmadan nasıl yaşayacakları kaygısını hissetmektedirler.

Uluğtekin (1981), Ataştırmasında, Türkiye'de çocuğun cinsiyetinin ana-baba davranışlarında önemli bir değişken olduğunu,erkek çocuklarının evre ile ilişkilerinde daha saldırgan olmalarına gz yumulduğunu,kızlara ise bağımlı olmaları için baskı yapıldığını tesbit etmiştir.

Bu araştırmaya dayanarak bizde Araştırmamızda, ergenlik problemlerinin Üniversite öğrencisinin anksiyete ve depresyon seviyesine ne derece etki ettiğini anlamak için öğrencileri ergenlik (1980 sonrası doğanlar) ve ergenlik sonrası (1980 öncesi doğanlar) diye iki yaş gurubuna ayırarak incelendik. Elde edilen verilerde 1980 sonrası doğan yani 23 yaşın altındaki üniversite öğrencilerinin anksiyete alt-ölçek puanlarına bakıldığında, somatizasyon, obsesif kompulsif bozukluklar, psikotizm ve ek madde puanları çok yüksek çıkmıştır.

Kulaksızoğlu (1998), Araştırması sonucu, Üniversite gençliğinin yaş aralığının 17-25 olduğunu belirtmiştir. Ergenlik çağı ise 11-22 yaş arasındır. Dolayısı ile üniversite öğrencisi ergenlik çağını tamamlamamıştır ve ruhsal problemleri devam etmektedir. Kişiliği ve benlik kavramı henüz tam oturmamış üniversite öğrencisinin, yeni bir yerleşim biriminde, alışık oldukları aile desteği olmadan, yalnız başına, sorunlarla mücadele ederek, akademik başarıyı yakalama, çabaları anksiyete ve depresif duygulara neden olmaktadır diye açıklamaktadır.

Yapılan başka bir araştırmaya göre de Özbekistan Cumhuriyeti'nden Bursa'ya üniversite öğrenimi almaya gelen öğrencilerin uyum problemleri araştırılmış. Araştırma sonucunda 17 yaş ve altındakilerle, 23 yaş üstündeki öğrencilerin uyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tesbit edilmiştir. Araştırmada 23 üstü öğrencilerin kişilik problemlerinin olmadığı ve daha olgun kararlar alabildikleri için uyum problemleriyle başa çıkabildiklerini açıklamıştır (Amanov, 1996).

Uyum problemi, yaşanan yerde ve durumda bulunma süresi ile doğru orantılıdır. Yeni başlangıçların ilk günleri, uyum sürecinin en zor olduğu zamanlardır. Bulunulan durumu ve yaşanan yeri tanıdıkça, hakkında bilgi edindikçe bilmemekten kaynaklanan zorluklar azalacağı için, süre uzadıkça alışma ve uyum sağlama pozitif yöne doğru gider, uyum problemleri ve anksiyete azalır.

Bu bağlamda, araştırmamızda öğrencilerin, aileleri olmaksızın ilk defa geldikleri KKTC'ye ve üniversite ortamına, uyum süreçlerindeki anksiyete ve depresyon seviyelerini bilimsel olarak sağlıklı bir şekilde, ölçmek ve karşılaştırma yapabilmek için, gerek araştırma gurubunda olsun, gerekse kontrol gurubunda olsun

Üniversite'ye yeni başlayan hazırlık sınıfı öğrencilerini ve Türkçe bölümlerinde okuyan birinci sınıf öğrencilerini seçtik. Araştırma sonucunda da beklentilerimiz doğrultusunda tüm öğrencilerin kişisel ve sosyal nedenlerle anksiyete ve depresyon seviyeleri yüksek bulundu.

Bu konu ile ilgili Ankara Üniversitesi'nin Ziraat Fakültesi ve ev Ekonomisi Yüksek Okulu'nda okuyan 118 öğrenci üzerinde yapılan uzun süreli çalışmada öğrencilerin uyum düzeylerini birinci ve dördüncü sınıfta iken ölçülmüştür. Dördüncü sınıftaki öğrencilerin, kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Balabanlı,1990).

Araştırmamızda, liseyi bitirmede puanları yüksek olan öğrencilerle, liseyi bitirme puanları düşük olan üniversite öğrencilerinin, depresyon ve anksiyetelerine bakıldığında, lisede başarılı olan bir öğrenci ile daha az başarılı öğrencilerin depresyon ve anksiyete seviyeleri arasında fark gözlemlenmedi. Oysaki akademik yönden başarılı öğrencinin anksiyete ve depresyon seviyelerinin daha düşük çıkması umuluyordu. Ailelerin desteğinden mahrum olarak, tanımadıkları bir yerde, yaşamak, Uyum sağlamaya çalışmak, hemde Üniversite ortamına uyum sağlamaya çalışmak her iki tarafta zorlanmaların yaşandığını ortaya çıkarmıştır.

Sivasta liselere devam eden 597 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada, öğrencilerin okul başarılarının onların, sosyal ve kişisel uyumları üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Akay1990).

Araştırmamız da, Ada dışından, KKTC'ye gelen üniversite öğrencilerinin KKTC'ye ilk defa ve yeni gelmiş olmalarından dolayı, depresyon ve kaygı seviyelerine bakıldı. KKTC'ye Ada dışından ilk defa gelen öğrencilerin, anksiyete ve depresyon seviyeleri, halen adada alışık oldukları düzende ve aileleriyle yaşayan KKTC'Lİ öğrencilerin anksiyete ve depresyon seviyelerinden ileri derecede yüksek çıktı.

Kılıçkaya'nın yaptığı araştırmada, yurt dışı yaşantısı geçirmiş ve geçirmemiş 400 lise öğrencisinin kendini gerçekleştirme düzeyleri karşılaştırılmış ve yurt dışında yaşay öğrencilerin kendini gerçekleştirme düzeyleri düşük bulunmuştur (Kılıçkaya,1988).

Araştırmaya kontrol gurubu olarak aldığımız 124 Üniversite öğrencisi ırkı ve milleti ne olursa olsun, doğduğundan beri ve araştırmanın yapıldığı anda, KKTC’de ve ailesiyle yaşıyor olması gerekiyordu.Araştırma gurubumuzu da yine ırkı ve milleti ne olursa olsun, fakat Üniversite eğitimi okumak için, Ada dışından ailesinden ilk defa ayrılarak, yine ilk defa KKTC’de gelecek ve ailesi olmadan burada yaşayacak olan öğrenciler oluşturdu.Böyle olması araştırmamızın sonuçlarının geçerliliği ve güvenilirliği açısından önemli idi. Bu anlamda, tesadüf olarak araştırma gurubunda (124) ve kontrol gurubunda (124) anket dağıttığımız öğrencilerimizin hepsini (248) Türk kökenli öğrenciler oluşturdu.Böyle olmasında Anketi yaptığımız Üniversitenin Türk üniversitesi olması ve öğrencilerinin de büyük çoğunluğunda Türk öğrencilerinden oluşması önemli faktördür.

Ailesinden ilk defa ayrılıp üniversite eğitimi almak için başka ülkelere gitmek ve alışık olduğu aile desteği olmadan, yeni bir hayata atılmak farklı kültürde yaşamaya çalışmak,sorumluluklar üslenerek kendi ayakları üzerinde durmaya çalışması,geleceği ile kararlar alabilmesi, ergenlerde kültürel,sosyal, benlik ve kişilik çatışmalarına, Başarılı olamama korkusu, kaygıya ve depresif belirtilere neden olur.Diğer taraftan hep alışık olduğu çevrede yaşamaya devam ederek, üniversite okuyan gençlerin aile destekleri devam ettiği için,yeme, içme, barınma, gibi yaşamsal problemleri ailesi tarafından karşılandığı için,bu konuda kaygı duymamaktadırlar.

Bu kaonu ile ilgiliolarak1986-1987 öğretim yılında Anadolu liselerine devam eden 377 yurtdışı yaşıntısı geçirmiş ve 390 yurt dışı yaşıntısı geçirmemiş toplam 767 öğrenci üzerinde onların sorunlarını karşılaştıran bir araştırma yapılmış ve yurt dışı yaşıntısı geçiren öğrencilerindaha çok sorunları olduğu tesbit edilmiştir. Her iki guruptata en çok işaretlenen sorun okul yaşamı ile ilgili dir.İkinci önemli sorun olarak,gelecek,öğrenim ve iş yaşamı ile ilgilidir (Doğan,1960: 67).

Gençlerin ruhsal yakınmalarını inceleyen bir araştırmada, bu ruhsal yakınmaların altında gencin geldiği çevre ile içinde yaşadığı çevre arasında çelişkiler olduğu ve bu durum suçluluk, güvensizlik duygusuna dönüştüğünü açıklamaktadır.Aile ve içinden çıktığı çevreye duygusal bağlılığı olan genç,değişik çevre içinde yaşamını sürdürürken,eski değerlerinden kopamamak, aynı zamanda

yeni değerlere de uymak amacıyla ruhsal bastırma mekanizmaları kullanmakta, geri çekilme davranışını benimsemekte, dolayısı ile nevroitik yakınmaların oluştuğu gözlemlenmiştir (Köknel, 1999).

Üniversite öğrencisinin okuyacağı bölümünü, ilerde sahip olmak istediği mesleğe göre, geleceği ile ilgili kararları kendisinin vermesi benlik gelişmesine, kendine güvenini, benlik saygısının gelişmesini, ve akademik başarılarına, olumlu katkılarda bulunacaktır. Araştırmamızda, çeşitli nedenlerden dolayı kendi istediği bölümü değilde, Değişik nedenlerden dolayı, başka bölümlerde okumak, üniversite öğrencilerinin anksiyetelerini yükselttiği ortaya çıkarılmıştır.

Bu konu ile yapılan araştırmada, ergenlik çağındaki gençler en çok gelecekte ne yapacakları, bu anlamda da hangi üniversiteye gidecekleri, hangi bölümü okuyacakları, istedikleri bölümü okuyup okuyamayacakları en önemli kaygıları olduğu tesbit edilmiştir (Kulaksızoğlu, 1985).

Yapılan bir başka araştırmada, Ankara Üniversitesi'nde, aile ile ilişkiler, ekonomik, politik ve cinsel eğilimler, spor ve sanatla uğraşlar ve fakülteyi seçim tarzı gibi konularda, yapılan çalışmalarda "cornel intex" testi uygulananların %69.2 si anket ve görüşmelere göre %18.5 i hastalık sınıfı içine girecek derecede ruhsal sorunlu bulunmuştur (Özbek ve Ekibi, 1980).

Ailelerinden, ayrılarak KKTC' üniversite okumaya gelen öğrencilerin yeni barınma yerleri olarak. seçeneklerinde Üniversitenin yurtları, yalnız ya da daha ekonomik olsun diye arkadaşlarla beraber kiralanacak evler, otel ve pansiyonlardır. Farklı kişilerle, farklı ortamda yaşamaya başlamak, ilk kez beraber olduğu kişilerle sorumlulukları, hayatı, paylaşmak Psikolojik zorlanmalara neden oluyor ve bunun sonucundada anksiyete ve depresyon yükseliyor. Bununla beraber yaşanan yerden ve kişilerden memnun olmamak Anksiyete ve depresyonun şiddetlenmesine sebep oluyor.

Araştırmamızda, bu konuda elde ettiğimiz sonuca göre, ailesinden ayrılıp ilk defa ada dışından KKTC' ye gelerek yaşamaya başlayan TC'li üniversite öğrencilerinin anksiyete ve depresyon seviyeleri, halen KKTC'de ailelerinin

yanında yaşayan üniversite öğrencilerinin anksiyete seviyelerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Bu konu ile ilgili olarak, Ege Üniversitesi'nde "Yurtlarda yaşayan birinci sınıf Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı düzeyleri ve sosyo-demografik özellikleri konulu araştırmasında, Üniversite gençliği arasında karşılaşılan ruhsal bozukluklar içinde, debresif duygu, iç sıkıntısı, çabuk öfkelenme gibi uyum bozuklukları olduğunu ortaya koymuştur (Yanbastı, 1989).

Alışık olunan aile ve sosyal çevreden ilk defa ayrılarak ilk defa gittiğiniz yerde yeni sosyal çevre oluşturmada arkadaş edinmek önemlidir. Ada dışından KKTC'ye ilk defa gelen üniversite öğrencilerinin arkadaşları ile sorunları ve sıkıntıları paylaşmak ya da paylaşmamak anksiyete ve depresyon seviyelerine etki etmezken, Araştırmaya katılan öğrencilerin, arkadaşlarıyla gezip eğlenmek için beraber olamamaları, arkadaşlarıyla gezip eğlenen guruba göre Anksiyete ve depresyon seviyeleri daha yüksek çıktı.

Yurt dışında yapılan araştırmada, herhangi bir nedenle kendi gurubundan ayrılan genç başkalarının yanında sosyal olarak yalıtılmış olmanın sıkıntısını yaşar. Yakın ve samimi ilişkiler içinde bir arkadaşına sahip olmamada yalnızlık duygusunu artırmaktadır. Zorunlu nedenlerle çevre değiştirenler yenisosyal çevre oluşturmaya kadar yalnızlık hisseder. Sosyal ilişki kurmakta becerikli olmayanlar yeni çevrelere uyum sağlamakta güçlük çekerler (santrock, 1993).

Bu konu ile ilgili yapılan başka bir araştırmada, Üniversite gençlerinin yalnızlık düzeyi arttıkça kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin düştüğü sonucu ortaya çıkarıldı (Bilgen, 1989).

Türkiye'de, Antalya'da 262'si kız 292 erkek 554 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada ergenlerin aldıkları arkadaş ve aile desteği ile psikotik olmayan psikiyatrik bozukluklar Arasında olumsuz ilişki saptanmıştır. Ergenlerin aile ve arkadaşlarından aldıkları destek Arttıkça psikotik olmayan psikiyatrik bozukluklarda azalma olmaktadır (Zaimoğlu ve Büyükberber, 1992).

Araştırmamızda, Yeni yerleşim yerini tanımak için ulaşım kolaylığı çok önemlidir. Durumu iyi olan ve kontrol gurubunu oluşturan öğrenciler, ulaşım problemini özel oto ya da ailelerinin otoları vasıtasıyla hallederken, araştırma gurubu öğrencileri yeni gelmelerinden ve bu konuyla ilgili bilgisizliklerinden zorluk yaşamaktadırlar. Mevcut olan Üniversite servislerilerinin aksamalarından ve yetersizliğinde kaynaklanan aksaklıklardan dolayı, üniversite öğrencilerinin sık sık ulaşım problemi yaşanmasına neden oluyor. Sık sık ulaşım probleminin yaşanmasının Üniversite ortamına uyumu ve akademik başarıyı olumsuz etkileyeceği için başarısız olacağım korkusundan kaynaklanan anksiyeteyi yükselttiği gözlemlenmiştir.

Yapılan bir araştırmada Ergenliğin başındaki 316 öğrencinin incelenmiş, Ergenlikteki depresyon seviyesi ile yaşanan yerdeki oda sayısı ile, yaşanan bölge arasında ilişki bulunmuştur (Ayverdi, 1990).

Başka araştırmada da Özdemir, Ankara Gazi Eğitim Fakültesi'nde yaptığı araştırmada, Üniversiteli öğrencilerinin karşılaştıkları problem alanlarını, gelecekte iş bulma, ekonomik hayat, üniversite yaşamı, sosyal etkinlikler, sağlık, öğrenim yöntemleri, insanlarla ilişki kurma, aile, karşı cins, dil, din ve ahlak olarak tesbit etmiştir (Özdemir, 1995).

KKTC'deki üniversiteler paralı öniversiteler olduğu için başarı bursu ile gelen öğrencilerin haricinde ve çoğu öğrencide paralı olarak okumaktadır. Ayrıca yiyecek, barınacak yer olarakta paraya ihdiyaç olduğu için öğrenci ekonomik olarak ailesine yük olmaktadır. Bu ekonomik yükün farkında olan üniversite öğrencisi, harcamalarını kısıtlamak zorunluluğu veya aileye ekonomik katkıda bulunma sorumluluğu hissederek okulun haricinde başka yerlerde çalışır. Ekonomik sıkıntının devam etmesi eğitimini devam ettiremeyeceği, burslu ise akademik başarısının düşmesi halinde bursunun kaldırılacağı kaygısı, ekonomik sıkıntı nedeniyle, kişisel ve sosyal ihdiyaçlarda, eğlencede kısıtlamaya gitmek, bazı şeylerden mahrum kalmak sıkıntı yaratır, anksiyete ve depresyon duygularının artmasına neden olur. Araştırmamızda maddi sıkıntı yaşayan öğrencilerin anksiyete seviyeleri çok yüksektir.

Yurt dışında yapılan araştırmada, ekonomik seviyesi ortanın altında olan ergenler, daha üst gelir gurubundaki akranları tarafından, giyim tarzları, ilgilerindeki farklılıklar ve para harcama alışkanlıkları bakımından dışlanabilir veya daha az benimsenebilirler (Jersild,1978).

Ankara'da üç farklı sosyo-ekonomik seviyeden gelen 464 ergen üzerinde yapılan araştırmada, üst sosyo-ekonomik seviyeden gelen ergenler diğeri iki guruba göre anlamlı derecede daha az depresyon belirtileri vermişler (Çuhadaroğlu ve Sanuvar,1992:350).

Üniversite öğrencilerinde bazı kişilik özelliklerine göre belirtilerin incelenmesi konusunda yapılan araştırmada, Üniversite öğrencilerinin içinde bulundukları yaşam bölümünün psiko-sosyal ve ekonomik açıdan pek çok değişiminin yaşandığının ve bir geçiş dönemi olduğunu tesbit ederek, bu dönemde psikolojik sağlık durumunu bozulmasının normal olduğunu sonucuna varmıştır (Karatay,1995).

Her hangi bir nedenle sürekli yaşadığı sosyal ortamdan ayrılarak başka bir ülkeye göç etmesi,yeni ortama uyum sağlayamamak, sosyal çevre edinmemek, göç eden kişinin yaşına, cinsel kimliğine, kişiliğine, ekonomik yapısına, aile yapısına, kültürüne, daha önceki deneyimine, kendini gerçekleştirme düzeyine göre değişir. Ayrıca ilk defa gelinilen ve yaşamaya başlanılan yerdeki yaşama dair zorluklar, üniversite öğrencilerini yaşları gereği bunalıma sokmaktadır.

Yapılan araştırmada bir grup Tıp Fakültesi öğrencisi incelenmiş, öğrencilerin yaşam koşullarının zorlandıkça, depresif belirtileri arttığı ve öğrencilerin başlarından geçen olayları daha olumsuz algılama eğiliminde oldukları tesbit edilmiştir (Aytar ve Erkman,1985:77).

Araştırmamızda kullandığımız üniversite öğrencileri henüz ergenlik yaş sınırları içinde olduğu için KKTC halkı ile uyum sağlayamamaları ergenlerin devam eden,ruhsal çatışmaları,benlik ve kimlik karmaşası Yaşamaları ile ilgilidir.

2001 yılında,"Ergenlerin kişilik gelişimine etki eden biyolojik ve psikolojik nedenleri" ile ilgili yapılan araştırmanın sonucunda, Ergenlik çağının 11-25 yaş arası

olduğunu bu yaş aralığının kişinin bocalamalar yaşadığını, çelişkili düşüncelere ve sıkıntılara sahip olduğunu ve bunun sebebi olarakta ergenin bedensel büyüme ile birlikte sekonder sex karakterlerinin belirginleştiğini, dolayısı ile cinsel olgunlaşma ile ruhsal olgunlaşmanın aynı hızla olmamasının gencin ruhsal uyumunu bozduğunu ve birey büyük kargaşalar yaşarken, ister istemez ailesi ve bulunduğu çevresiyle çatışma yaşayabileceğini açıklamıştır (Özgüven, 2001).

Sonuç olarak, üniversite gençliği ergenlik çağıının son döneminde olduğu için kişilik, benlik ve sosyal çatışmaları devam etmektedir. Dolayısı ile genç ailesi ve sosyal çevresi ile uyumsuzluklar yaşamaktadır. Böyle bir durumda iken, ailenin desteğine, sevgisine, ilgisine en çok ihtiyacı olduğu halde, Üniversite eğitimi almak için, alışık olduğu ortamdan, tanımadığı başka bir ortama, (aynı dil. Din. Irk. Kültürdende olsa), yalnız başına giderek, ailesinden uzakta, kendi hayatlarını devam ettirecek olmaları, yeni sosyal ve Üniversite çevresine, uyum sağlayacak olmaları ve aynı zamanda akademik yönden başarılı olmaları gerekliliği, gençlerde ruhsal bunalımlara neden olmakta, bunun sonucu olarakta anksiyete ve depresyon seviyeleri yükselmektedir.

Çuhadaroğlu'da araştırmasında, Üniversitenin yarattığı bir çok seçeneklerle, kimlik geliştirme sürecinde, çeşitli çözümlerin arandığı ve değişik kimlik örüntülerinin denendiği bir ortam olarak, kimlik gelişimi açısından etkili ve çok önemlidir. Üniversite dönemimin bunalımlı ve önemli bir dönem olduğunu ortaya koymuştur (Çuhadaroğlu Füsün, 1987).

BÖLÜM V1

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu çalışmada; Ada dışından, Ailesinden ilk defa ayrılarak KKTC'ye Üniversite eğitimi okumak için gelen öğrencilerin,kendi başlarına, tanımadıkları bir yerde yaşamlarını ve üniversite eğitimini devam ettirirken karşılaştıkları problemlerin,anksiyete ve depresyon seviyelerinine derece etkileyip etkilemediğin araştırıldı ve şu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Ailesinden ilk defa ayrılıp KKTC'ye gelen kız öğrencilerin korkudan kaynaklanan kaygıları korkuları erkeklerden daha çok, KKTC'ye ilk defa gelen öğrencileri 23yaşın altındakiler ve 23 yaşın üstündekiler diye iki guruba ayırarak inceledik. İnceleme sonucunda 23 yaşın altındaki öğrencilerin diğer öğrenciler göre anksiyeteleri daha yüksektir.

KKTC'ye ada dışından gelen öğrencilerin lisede iken başarılı ya da başarısız öğrenci olmaları onların anksiyete ve depresyon seviyelerine etki etmiyor.

Aileden ilk olarak ayrılarak yalnız başına KKTC'ye yaşamaya başlamak,öğrencilerin anksiyete ve depresyonlarına ileri derecede etki eden önemli bir faktör.

Üniversite' de okuyacakları bölünü kendileri seçmeyen herhangi bir nedenle kendi seçimi dışındaki bölümde okumak, öğrencilerin anksiyetelerini yükseltiyor.

Aile ocağından ilk defa ayrılarak, KKTCde yurtlarda,kiralık evlerde veya pansiyonlarda,arkadaşlarıyla veya yalnız yaşamak, aileden uzak yaşamak Öğrencilerin kaygılarını yükseltiyor ve depresyona yatkın oluyorlar.

Kaldıkları yerden memnun olmama,halinde ise anksiyete ve depresyon halleri ileri derecede artıyor.

Üniversite öğrencilerinin arkadaşlarıyla,sorunlarını paylaşmama,okulda beraber olamama gibi durumlar anksiyetelerini hiç etkilemezken,arkadaşlarıyla

gezip eğlenememek,onları ileri derecede kaygılandırıyor ve depresyona girebiliyorlar.

Üniversite öğrencilerinin KKTC’de ulaşım sorunlarını nasıl halledeceklerini bilememelerinden kaynaklanan ulaşım sorunu yaşıyorlar ve yaşadıkları bu sorundan dolayı ileri derecede sıkıntı yaşıyorlar.

Mevcut olan ulaşım sorununun sık sık yaşanmasıda, öğrencilerin ileri derecede sıkıntı duymalarına ve depresyona girmelerine neden oluyor.

Maddi sorun yaşayan üniversite öğrencileri, bu durumdan ileri derecede sıkıntı duymaktadırlar.

KKTCdışından ilk defa KKTC’ye gelen öğrenciler,ilk geldikleri günlerde yeni çevreleriyle uyum sağlayamadıkları için sıkıntı duymaktadırlar.

Öneriler

Üniversite öğrencisi yaşı gereği henüz ergenlik çağında olduğu için, kişilik bocalamaları yaşamaktadır. Dolayısı ile de ailenin desteğine ve sosyal desteğe daha çok İhdiyacı vardır.Tanımadığı yerde alışık olduğu aile desteğinden mahrum olarak yaşam sürdürmeye çalışmak hemde yüksek öğrenimde başarılı olmak, onları ilk başlarda çok zorladığı ve bu zorlanmalarında onların psikoljilerini olumsuz etkilediği bu çalışma ile ortaya konulmuştur.

Elde edilen verilere göre belirlenen öneriler şunlardır:

KKTC Üniversitelerinin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik servislerinin kapsamı genişletilmeli yani sadece okul içi değil okul dışındada öğrencilerin yaşamlarını kolaylaştırmada, sıkıntılarını ve özellikle kız öğrencilerin korkularını azaltmada yardımcı olabilecek, zorlandıkları konularda, sağlıkları ile ilgili konularda güvenle ulaşabilecekleri 24 saat hizmet veren birimler oluşturulmalı.

Üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Merkezleri, üniversite öğrencilerinin yaşı gereği ağırlıklı olarak ergenlik psikolojisi, adaptasyon, kimlik bocalamaları üzerinde yoğunlaşmalı, gurup terapileri düzenlenmeli. Bu alanda tecrübeli uzmanlarla çalışmalı.

Öğrencilerin Rehberlik merkezine talebini artırmak için, merkezi tanıtıcı seminerler düzenlenmeli, burosürler basılmalıdır ve bu burosürler, öğrenci kayıt olurken öğrenciye verilmeli veya kendisine bir şekilde ulaştırılmalıdır.Çünkü ergenlik çağında ailesinden ayrılan öğrenci ne yapacağına karar veremez büyük bocalamalar yaşar.Bu durumda olan öğrenci yalnız başına kalınca ne yapacağını bilemeden istemeden hatalar yapabilir veya yanlış yönlendirmelerle istenmedik olaylar gelişebilir. Diğer bir olasılık ailenin yokluğundan kaynaklanan boşlukta olumsuz arkadaş guruplarına dahil olarak içki uyuşturucu, ve suça yönelebilirler. Bu konuda rehberlik merkezleri öğrencileri sık sık görüşmelere çağırarak,psikoljik yardımda bulunulmalı gerekirse aile ile temasa geçmelidir.

KKTC üniversitelerine yurt dışından kabul edilen öğrencilere,henüz KKTC'ye gelmeden onlara, KTC'yi ve kabul edildiği üniversite ve bölgesi hakkında

tanıtıcı ve KKTC'ye geldiklerinde yaşamlarını kolaylaştıracak doğru bilgiler sunan broşürler gönderilmeli, kendileriyle bire bir temasa geçip üniversite ile, bölümleri ile ilgili, mezun olduktan sonraki iş alanları ile ilgili sorularını alternatiflerinin ne olabileceğini açıklıkla, içtenlikle cevaplandırılmalıdır gerekirse, konu ile ilgili uzmana yönlendirilmelidir.

KKTC üniversitelerine değişik milletten, ırktan, dilden ve dinden öğrenciler gelmektedir. Öğrenciler arasındaki sosyal uyumu artırmak ve kolay iletişim kurmalarını ve birbirlerinin kültürlerini tanıyabilmelerini sağlamak için okul içi ve üniversiteler arası, kültür, sanat ve eğlence toplantıları, seminerler, yarışmalar, düzenlenmelidir.

Ailsinden ilk defa ayrılacağı için zaten kaygılı olan öğrencilerin kalacak yer alternatifleri KKTC'ye gelmeden önce bildirilmeli en azından geçici yerleşim birimleri ayarlanmalıdır. Özellikle mutasıp aileler için, üniversiteye başlayacak kızlarının kalacak yeri aileler için çok önemlidir. Bu anlamda yurtlar genişletilmeli ve kalitesi yükseltilmelidir.

Kambüs dışında öğrenciyle ilişkiyi kesmemek en azından ilk zamanlarda yaşamını kolaylaştırmak için KKTC'nin önemli alışveriş merkezlerini, Hastane Eczane, polis, gibi yaşamsal önem taşıyan merkezlerin yerini gösteren haritalar ve telefon numaralarını gösteren broşürleri, öğrenci daha KKTC'ye gelmeden öğrenciye ulaştırılırsa, öğrencinin, KKTC'ye güvenle ve kaygısız gelmesi ve üniversite eğitimine daha kolay motive olması sağlanmış olur.

KKTC'de belediye ulaşım işleri gelişmediğinden, öğrencilerin %85'i ulaşım sorunlarını okul servislerini kullanarak halletmeye çalışmaktadırlar. Okul servisleri hem sayı olarak hemde otobüslerin kalitesi bakımından hem zamanlama bakımından, mevcut öğrenci sayısına cevap verememektedir. Araştırmada öğrencileri strese sokan en önemli sorun olarak tesbit edilen ulaşım sorunu, daha fazla sayıda, daha lüks servis araçları alınarak ve şehir içi güzergahları genişletilerek sorun çözülebilir.

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik merkezleri maddi durumu iyi olmayan, öğrencileri tesbit ederek onlara yetenekleri doğrultusunda, part time çalışabilecekleri işler bulabilirler. Maddi sıkıntı çeken ergenler para kazanmak için

yanlış y6nlendirmelerle istemeden yanlış şeyler yapabilir, suç işeyebilir, veya okulu bırakabilirler.

Psikoljik Danışmanlık ve Rehberlik Merkezlerinin yapacağı başarılıalışmalar sonucu, KKTC'ye y6ksek 6ęrenim okumak için gelen 6ęrencilerin kişisel ve sosyal uyumunu, daha kısa s6rede ve daha az sıkıntıyla gerçekleştirmesine yardımcı olacaktır. Bu durumevreye adaptasyonu ve y6ksek 6ęrenime motivasyonu sağlayacağı için 6ęrencinin akademik başarısını y6kseltecektir ki bu da 6niversitenin başarısının ve eğitim kalitesinin en etkili reklamıdır. Bu bağlamda Ailelerocuklarını g6venle s6z konusu 6niversiteye g6ndereceklerdir.

KAYNAKÇA

- AKAY, Nuray.**(1990): **“Lise Öğrencilerine ilişkinBazı Niteliklerin Sosyal Ve Kişisel Uyum Düzeylerine Etkisi”** Yüksek Lisans Tezi,Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.
- AKMAN,Y.**(1996):**Eğitim Psikolojisi.**Arkadaş Yayıncılık,Ankara
- AK, İsmail.**(2001):**Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Ana Bilim Dalı, 8.Ulusal Psikiyatri Kongresi, bilimsel çalışmaları.** Dilek yayıncılık,Sivas.
- AKSARAY, Sema** (1992):**“Adolesanların Benlik İmajlarını Etkileyen Etmenlerde Ana-baba Tutum Algısı”** Yüksek Lisans tez, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Adana.
- ALPER,Yusuf.**(1999):**Bütün Yönleriyle Depresyon.**Gentaş Yayıncılıkİstanbul.
- AMANOV,İvan.**(1996):**Özbekistanlı Öğrencilerin Sosyal ve Kişisel Uyum düzeyleri.**Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler. Dalı Enstitüsü,Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ana bilim dalı,Yüksek Lisans Tezi.
- ANKAY,Aydın** (1998):**Ruh Sağlığı ve Davranış Bozuklukları.**Turhan Yayıncılık, Ankara
- ANKAY,Aydın.**(2002):**Psiko-sosyal Yönüyle Saldırganlık ve Terör.** Turhan Yayıncılık,Ankara
- ARDALI,Cahit.**(2000): **Kişilik ve Psikoterapi Yazıları,**AlanYayıncılık,İstanbul
- ARKONAÇ,Sibel.**(1999):**Psikolojide Yeni Tartışmalar.**Alfa Yayıncılık,İstanbul
- ARKONAÇ, Sibel.**(1993):**Zihin Süreçleri Bilimi,** Alfa Yayınları, İstanbul
- ARI, Ramazan.**(1989):**Üniversite Öğrencilerinin Baskın Ben Durumları İle Bazı Özlük Niteliklerinin,Ben Durumlarına Atılganlık ve Uyum Düzeylerine Etkisi”**Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

- ATKINSON, L.R.** Atkinson, R.C., Smith, E.E., Daryl, J.B. (1990): **Intrroduction To Psychology**. New York: Harcourt Brace Jovanovich College Publis
- ATAŞALAR, Jale.** (1996): “**Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğüilim Düzeylerine Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Kendini Açma Davranışları**” Yüksek Lisans Tezi.
- AYVERDİ, Meltem** (1990): **Erken Dönemdeki Ergenlerin Deprtesyon Düzetlerini Etkileyen Bazı Dış Etmenler**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- BALTAŞ, Acar-BALTAŞ Zuhul** (2000): **Stres ve Başa Çıkma Yolları**, Remzi yayıncılık, İstanbul.
- BALTAŞ, Acar** (1992): **Eğitim Başarısını Yükseltmede, Sağlıklı ve Mutlu İnsanlar Yetiştirmede Ailenin Rolü, Ana-baba Okulu**, Remzi yayıncılık, İstanbul
- BALABANLI, Fatma.** (1990): “**Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler**” Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BAŞ, Mesut.** (1984): “**Gurupla Psikolojik Danışmanın Bireylerin Kaygı ve Uyum Düzeyleri Üzerindeki Etkisi**” Doktora Tezi Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- BEYAZYÜREK, Mansur.** (1994): **Üniversite gençliğinde uyum bozukluğu olarak alkol ve uyuşturucu kullanı yaygınlığı**. yüksek lisans tezi, Bakırköy Ruh Ve Sinir Hastalıkları Psikiyatri, Psikoloji Farmakoloji Dergisi. No, 2(3)
- BECK, A. T., EPSTEİN, N. BROWNM, G., & Steer, R. A.** (1988): **An Invonteri fot mesuring clinical anxiety: Psychonetric properties** Jurnal of Consulting and Clinic Psychology, 893-8

BİLGİN, Suzan.(1989):“**Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık ve Bazı Değişkenlerin Uyuma etkisi**” Yüksek Lisans Tezi,Ankara:Hacettepe Üniversitesi

BUSCAKLİA,Leo (1987):**Kişilik**, İnkılap Yayıncılık.İstanbul.

CEBİROĞLU,Rıdvan.(1995):**Çocuk ve Gençte Davranış Bozuklukları**.Model Yayıncılık,İstanbul ile yakından

CENGİZ,Halise Ferda.(1988):“**Lise 3 sınıf öğrencilerinin Ö.S.Y.M. 1. Basamak Sınavı Öncesi ve sonrası kaygı düzeylerinin Bazı Faktörler Yönünden Karşılaştırılması**”. Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

CENKOVA.(1995):“**Üniversite Gençliğinin Sorunları ve Dış Ülke Yaşamına Etkisi**”Yüksek Lisans Tezi,

CÜCELOĞLU,Doğan.(1996):**İçimizdeki Çocuk**.Remzi Yayıncılık,İstanbul.

CÜCELOĞLU,Doğan.(1998):**Yenidenİnsandan İnsana**.Remzi Yayıncılık,İstanbul

CÜCELOĞLU,Doğan.(1991):**İnsan ve Davranışı**.Remzi Yayıncılık,İstanbul.

ÇUHADAROĞLU,Fusun.(1987):**Adölesanlarda Benlik Saygısı**, Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara

ÇUHADAROĞLU, F &SANUVAR, B (1992):“**Adölesanlarda Depresyon Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongre Günleri Kitabı**,Saray Yayıncılık,İzmir.

DEREBOY,İ Ferhan.(1994):**Üniversite Öğrencilerinde Özdeğer Duygusu ve Öz Kavramın Değerlendirilmesi**. Psikiyatri,Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi (syf:312

DEMİR,Ayhan.ESİN,Tezer(1994):“**Gurupla psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinde Özdeğer Duygusu ve Öz Kavramının Değerlendirmesi** Psikiyatri,Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi.

DEROGATİS, L.R. (1992): The Brief Symptom Inventory (BSI)
Administration, Scoring and Procedures Manual=11. Clinical Psychometric
Research Inc.

DOĞAN, Süleyman. (1990): “Yurt Dışından Dönen Gençlerin Sorunları” Türk
Eğitim Derneği Yayıncılık, Ankara 2(3).

EKŞİ, Aysel. (1982): Gençlerimiz ve sorunları. Bilgi yayıncılık Ankara

EKŞİ, Aysel. (1990): Çocuk, genç ve anne-babalar, Bilgi yayıncılık, Ankara

ERDOĞAN, İrfan. (2000): Çağdaş Eğitim Sistemleri. Sistem yayıncılık İstanbul

EYSENEK, H.J. (1975): Kişiliğimiz. Remzi Yayıncılık, İstanbul

FEHR, Scott Simon. (2000): Grup Terapisine Giriş. Sistem Yayıncılık, İstanbul

FREUD, Sigmund (1999): Psikopatoloji, Payel Yayıncılık, İstanbul.

GEÇTAN, Engin. (1995): İnsan Olmak. Remzi Yayıncılık, İstanbul.

GEÇTAN, Engin. (1993): Psikanaliz ve Sonrası. Remzi Yayıncılık, İstanbul.

GEÇTAN, Engin. (2000): Normal dışı Davranışlar. Remzi Yayıncılık, İstanbul.

GEÇTAN, Engin. (1973): Toplumumuzda Bireylerde Kimlik Kavramı, Ankara
Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara

GOLEMAN, Daniel, (2001): Duygusal Zeka. Varlık Yayıncılık, İstanbul

**GÖKCE, Birgül (:1993) “Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Güçlülük ile Ruh
Sağlığı Arasındaki ilişki”** Yüksek Lisans Tezi ”Karadeniz Teknik
Üniversitesi . Trabzon.

**GÖKCEKAN, Nurcan (1992): “Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim
Fakültesi Öğrencilerinin Kendini Kabul Düzeylerinin Çeşitli
Değişkenlere Göre İncelenmesi”** Yüksek Lisans Tez, Karadeniz Teknik
Üniversitesi. Trabzon.

- GENÇDOĞAN, Başaran. (1997): Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Ve Mide Yakınmaları Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Anabilimdalı, Erzur**
- HARTER, S. (1980): Perception of confidence and in compente across the life. Span, New Haven, Yale**
- HİSLİ, Nesrin. (1988): Beck Depresyon Envanteri'nin Geçerliliği üzerine Bir çalışma. Psikoloji Dergisi, 6(22), 118-122.**
- HORNEY, Karen. (1995): Ruhsal Çatışmalarımız. Yenidoğuş Yayıncılık, Ankara.**
- HUMPHREYS, Tony. (1998): Aile Terk Etmemiz Gereken Sevgili. Epsilon Yayıncılık, İstanbul.**
- HUMPHREYS, Tony. (1999): Disiplin nedir? Ne Değildir? Epsilon Yayıncılık. İstanbul.**
- JERSILD, A. (1978): Gençlik Psikolojisi, Kadioğlu Yayıncılık İstanbul.**
- JERSILD, A. (1979): Çocuk Psikolojisi, Kadioğlu yayıncılık, İstanbul.**
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem. (1973): Gençleri Tutumları, Kùltürlerarası Karşılaştırma ODTÜ Yayıncılık, Ankara.**
- KARATAY, Figen. (1995): Üniversite Öğrencilerinde Bazı Kişisel Özelliklerine Göre Psikolojik Belirtilerin İncelenmesi. 3P Dergisi, 3(4) Adana.**
- KULAKSIZOĞLU, Adnan. (1985): " Ergen-Aile Çatışmaları ile Annenin Tutumları Arasındaki İlişki ve Ergenin Problemleri". Yüksek Lisans Tezi., İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, İstanbul.**
- KIZILTAN, G. (1984): "Üniversite Öğrencilerinin Kişisel ve sosyal Uyum düzeylerini Etkileyen Faktörler". Doktora. Tezi, Hacettepe üniversitesi Ankara.**
- KILIÇCI, Yadigar. (1989): Okulda Ruh Sağlığı. Şafak Yayıncılık, Ankara**

KILIÇKAYA, Nilgün (1988):“Yurt Dışı Deneyimi Geçiren veGeçirmeyen Lise Öğrencilerinin Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyi”Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

KÖKNEL, Özcan.(1999): Günlük Hayatta Ruh Sağlığı. Yayıncılık, İstanbul
KÖKNEL, Özcan.(1998):Zorlanan İnsan, Altın Kitaplar Yayınları
İstanbul.

KULAKSIZOĞLU, Adnan.(1998): Ergenlik Psikolojisi. Remzi Yayıncılık, İstanbul

KULAKSIZOĞLU, Adnan (1985):“Ergen-Aile Çatışmaları İle Annenin Tutumları Arasındaki İlişki ve Ergenin Problemleri”Doktora Tezi, İÜ. Edebiyat Fakültesi İstanbul.

LİTTAVER, Florence.(1997):Depresyonu Yenmek. Sistem Yayıncılık. İstanbul.

MARTİN, Michael, CYNTHİA, Waldtman, GREENWOOD, (2001): Çocuğunuzun Okulla İlgili Sorunlarını Çözebilirsiniz. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

MİLLER, Jeffrey A. (2002):Çocuklarda Depresyon, Özgür Yayıncılık, İstanbul

MİRCİ, Erg, Selma(2000):KişilikvePsikoterapi Yayınları, Alan Yayıncılık, İstanbul.

MONTESORİ, Maria.(1998):Çocukları Anlama. Gentaş Yayıncılık, İstanbul.

OSKAY, Güller.(1981):“Değer Yargıları Yönünden Ana-Baba Ergen Çatışması” Hacette Üniversitesi, Psikolojide araştırma ve rehberlik bölümü Doktora tezi, Ankara

ÖNER, Nejla.(1972):Kaygı Ve Başarı. Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Dergisi 4(2), s151-163

ÖZKAN, Mahir.(1984):“ 15-17 Yaş Ergenlerde Görülen Korku Ve Kaygılar” Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ÖZTÜRK, Orhan.(2001):Ruh Sağlığı Ve Bozuklukları. Feryal Yayıncılık, Ankara

ÖZTÜRK,Orhan (1981):Ruh Sağlığı Hastalıkları,Türkiye Sinir Ve Ruh Sağlığı Derneği Yayınları. Ankara.

ÖZBEK ve Ekibi.(1980):Ankara Tıp Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir inceleme. Bozak yayıncılık,İstanbul, 1973.

ÖZDEMİR,Ethem.(1985):“Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Problemleri” Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı,Yüksek Lisans Tezi,Ankara.

ÖZDEMİR, Ismet (1995):“Kural Yönelimli Ergenlerde Kimlik Gelişimi ile Formal Düşünce arasındaki İlişki” Yüksek Lisans Tez, Uludağ Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Bursa.

REICH,Wilhelm.(1981):Reich Freud’u Anlatıyor.Payel Yayıncılık,İstanbul

SARI, Emin.(1992):”Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Uyumlarının Bazı Faktörlere Göre İncelenmesi”Yüksek Lisans Tezi,Karadeniz Teknik Üniversitesi,Fatih Eğitim Fakültesi,Trabzon.

SALK, Lee.(1993):” Çocuğun Duygusal sorunları” Remzi Yayıncılık Ankara

SANTROCK,John,W.(1993):Adolescence An Introduction. Brawn And Benchmark Publishers,Wisconsin

SARAL,Şadıman.(1993):Öğrencilerin Uyum Düzeyleriyle Akademi Araştırılması.Karadeniz Teknik Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı,Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı,Trabzon

SAVAŞIR,Işık.(1997):Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme sık Kullanılan Ölçekler.Türk Psikologlar Derneği Yayınları,Ankara

SORENSEN,Herbert. (1975) Eğitim Psikolojisi,Milli Eğitim Yayınları.İstanbul.

SİGMUNT,Freud.(1999):Psikopatoloji, Payel Yayıncılık,İstanbul.

- SOYER,M.K.(1992):“Üniversite Öğrencilerinin Sosyal İçerik DönüklükVe Dışa Dönüklük Kişilik Özelliğinin Uyum Düzeylerine Etkisi”** Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.
- ŞAHİN,Nesrin(1997):“Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme Sık Kullanılan Ölçekler”**Türk Psikolojikler Derneği Yayınları,Ankara.
- ŞAHİN,Doğan (2000):Kişilik ve Psikoterapi** Yazıları, Alan Yayıncılık,İstanbul.
- ŞAHİN, N.H.& DURAK,A. (1994):Kısa Semptom Envanteri:**Türk Gençleri için uyarlanması.Türk Psikoloji Dergisi. 9(31),44-56.
- ŞAHİN,N.H.& ŞAHİN,N.(1992):Reliability and validity of the Turkish version of Automatic Thoughts Questionnaire.**Journal of Clinical Psychology, 48,334,340.
- ŞİPAL,Kamuran (1996):Kitle Psikolojisi.**Cem Yayıncılık,İstanbul
- SORENSEN,Herbert.(1975):Eğitim Psikolojisi.**Milli Eğitim Yayıncılık,İstanbul.
- TANZILDIZ-ALBETRTEN,İ.Nurdan.(1993):”.ODTÜ Öğrencilerinin uyum düzeylerini Etkileyen Bireysel,Sosyal, ve ailesel Bazı etmenler** Doktora Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Ankara
- TEZCAN,Mahmut.(1996):Eğitim Sosyolojisi.**Feryal Yayıncılık,Ankara.
- TÜRK,Meral (1992):”Üniversite Öğrencilerinde Aleksitimik Özellikler ile Ruh sağlığı arasındaki ilişki”**Yüksek Lisans Tezi,Ege Üniversitesi.İzmir.
- TEGİN,Buket.(1980):Depresyonda Bilişsel Süreçler:** Beck modeline göre Bir inceleme.Psikoloji dergisi,7 (21),116-123.
- ULUĞTEKİN, Sevda (1981):“Çocuk Yetiştirme Yöntemleri Açısından, Ana-Baba Çocuk İlişkileri:Ana-Baba Davranışlarıyla Çocuğun Saldırganlığı Arasındaki İlişkiler”**,Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 4. Ankara.

ULUSOY, M. ŞAHİN,N. & ERGMEN,H (1996):**Turkish version of The Beck Anxiety Inventory:Psychometric properties.**Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly (in press).

YANBASTI,Gülgün.(1989):**Ege Üniversitesinde yurtlarda yaşayan birinci sınıf öğrencilerinin ruh sağlığı düzeyleri ve sosyo- demografik özellikleri.**Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümü, İstanbul.

YAVUZER,Haluk.(1995):**Anne-Baba çocuk.**Remzi yayıncılık, istanbul.

• **YAVUZER,Haluk.**(2001):**Çocuk Psikolojisi.**Remzi Yayıncılık,İstanbul.

YEŞİLYAPRAK,Binnur.(1987):Üniversitelerde Mediko-Sosyal dairelerince verilen psikolojik rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, Ankara.

ZAİMOĞLU,Z.ve BÜYÜKBERBER, C (1992):“**Adölesanlarda Toplumsal destek algısı**” Çocuk ve ergen psikiyatrisi Günleri”İzmir.

ZİYAKAR,Adnan.(2000):**Cinsel Davranış Bozuklukları.**Yüce Yayıncılık, İstanbul

ZOLDBROD,Aline P.(1999):**Örselenmiş Cinsellik,**Kaya Yayıncılık,İstanbul.

EKLER

Elinizde bulunan form üniversite öğrencileri arasında yapılmakta olan bir çalışmanın parçasıdır. Formlara isim yazmanız istenmemektedir ve formlar karışık olarak toplanacak.

Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Yanıtlara içten ve doğru olarak cevap vermeniz anket sonuçlarının yararlı bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Yanıt vermek istemediğiniz soruları lütfen boş bırakınız.

Size uygun olan cevabı lütfen cevap kağıdında işaretleyiniz.

- 1- Cinsiyet   a) Kız   b) Erkek
- 2- Doğum Tarihi
a) 1983 ve sonrası
b) 1982
c) 1981
d) 1980
e) 1979 ve öncesi
- 3- Kaçınıcı sınıftasınız?
a)1   b)2   c)3   d)4
- 4- Lise bitirme ortalama puanınız 10 puan üzerinden kaçtır?
a)8,50-10 (pek iyi)
b)7,00-8,49 (iyi)
c)5,00-6,99 (orta)
d)4,99-altı (kötü)
e)Hatırlamıyorum
- 5- Uyuğunuz:
a)TC   b)KKTC   c)Diğer
- 6- Üniversiteye başlamadan önce nerede yaşıyordunuz?
a)TC   b)KKTC   c)Diğer
- 7- Üniversiteye başlamadan önce kiminle yaşıyordunuz?
a)Anne ve/veya baba
b)Akraba
c)Yurt
d)Arkadaş
e)Yalnız
- 8- Ailenizden ilk defa mı ayrılıyorsunuz?
a)Evet   b)Hayır   c)Halen ailelemlle yaşıyorum
- 9- Ailenizle okulda olduğunuz dönemde ne sıklıkla görüşüyorsunuz?
(Herşikkı ayrı ayrı değeriendiriniz)

	Herzaman	Bazen	Hiçbirzaman
A)Telefonla	(a)	(b)	(c)
B)Yüzyüze	(a)	(b)	(c)
C)Mektupla	(a)	(b)	(c)

- 10- Neden üniversiteyi KKTC'de okumaya karar verdiniz?
- a) KKTC'deki üniversitelerin iyi olduğunu düşündüğüm için
  - b) Ailem istediği için
  - c) Üniversite giriş puanımla Türkiye'de istediğim bölümü tutturamadığım için
  - d) Daha önce gittiğim üniversitelerde başarısız olduğum için
  - e) Türkiye'deki üniversitelerde inançlarıma uygun giyinmem engellendiği için
  - f) Diğer

- 11- Bölümünüze isteyerek mi girdiniz?
- a) Evet
  - b) Hayır

- 12- Nerede kalıyorsunuz?
- a) Anne ve/veya baba
  - b) Yurtta
  - c) Evde arkadaşlarla veya yalnız
  - d) Otel, pansiyon
  - e) Akraba yanında
  - f) Diğer

- 13- Kaldığınız yerden memnuniyet dereceniz nedir?
- a) Hiç memnun değilim
  - b) Bazı problemler olmakla beraber memnunum
  - c) Çok memnunum

- 14- Arkadaşlarınızla aşağıdaki seçenekleri ne sıklıkla yapabiliyorsunuz?
(Her şikkı ayrı ayrı değerlendiriniz)

	Hiç bir zaman	Bazen	Herzaman
Gezip eğlenmek	(a)	(b)	(c)
Okulda vakit geçirmek	(a)	(b)	(c)
Özel sorunları paylaşmak	(a)	(b)	(c)
Ders Çalışmak	(a)	(b)	(c)

- 15- Ulaşım sorununuzu nasıl çözüyorsunuz?

- a) Arabam var
- b) Ailem araba ile bırakıyor
- c) Otobüs veya servis araçlarını kullanırım
- d) Taksi
- e) Otostop
- f) Diğer

- 16- Ulaşım sağlamak sizin için ne sıklıkta sorun oluşturur?

- a) Herzaman
- b) Bazen
- c) Nadiren
- d) Hiçbir zaman

17- Maddi sıkıntı çekiyormusunuz?

a)Hayır

b)Bazı harcamalarım dikkat etmem gerekiyor

c)Kısıtlı bir bütçe ile zorlanarak geçiniyorum

d)Okul dışında başka işlerde çalışarak harçlığımı çıkartıyorum

18-Kıbrıs halkı ile ilişkilerinizi nasıl tanımlıyorsunuz?(Kıbrıs'a yeni gelen öğrenciler için)

a)Çok iyi, çok kolay uyum sağladım

b)Kültürleri farklı ama kolay uyum sağladım

c)Kültürleri farklı olduğundan uyum sağlamakta zorlandım

d)Kabul görmediğimi, dışlandığımı düşünüyorum

e)Diğer

BAE*

Aşağıda insanların kaygılı yada endişeli oldukları zaman yaşadıkları bazı belirtiler verilmiştir. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyun. Daha sonra her maddedeki belirtinin bugün dahil son haftadır sizi ne kadar rahatsız ettiğini aşağıdaki ölçekten yararlanarak maddelerin yanında uygun yere X işaretini koyarak belirtiniz.

0. Hiç

1. Hafif derecede

2. Orta derecede

3. Ciddi derecede

	Hiç (0)	Hafif (1)	Orta (2)	Ciddi (3)
1) Bedeninizin herhangi bir yerinde uyuşma veya karıncalanma	(0)	(1)	(2)	(3)
2) Sıcak ateş basmaları	(0)	(1)	(2)	(3)
3) Bacaklarda halsizlik	(0)	(1)	(2)	(3)
4) Gevşeyememe	(0)	(1)	(2)	(3)
5) Çok kötü şeyler olacak korkusu	(0)	(1)	(2)	(3)
6) Bas dönmesi veya sersemlik	(0)	(1)	(2)	(3)
7) Kalp çarpınması	(0)	(1)	(2)	(3)
8) Dengeyi kaybetme duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)
9) Dehşete kapılma	(0)	(1)	(2)	(3)
10) Sinirlilik	(0)	(1)	(2)	(3)
11) Boğuluyormuş gibi olma duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)
12) Ellerde titreme	(0)	(1)	(2)	(3)
13) Titreklilik	(0)	(1)	(2)	(3)
14) Kontrolü kaybetme korkusu	(0)	(1)	(2)	(3)
15) Nefes almada güçlük	(0)	(1)	(2)	(3)
16) Ölüm korkusu	(0)	(1)	(2)	(3)
17) Korkuya kapılma	(0)	(1)	(2)	(3)
18) Miğdede hazımsızlık yada rahatsızlık hissi	(0)	(1)	(2)	(3)
19) Baygınlık	(0)	(1)	(2)	(3)
20) Yüzün kızarması	(0)	(1)	(2)	(3)
21) Terleme (Sıcağa bağlı olmayan)	(0)	(1)	(2)	(3)

KSE*

Aşağıda, insanların bazen yaşadıkları belirtilerin ve yakınmaların bir listesi verilmiştir. Listedeki her maddeyi dikkatle okuyun. Daha sonra o belirtinin SİZE BUGÜN DAHİL, SON BİR HAFTADIR NE KADAR VAR OLDUĞUNU yandaki bölmede uygun olan yerde işaretleyin. Her belirti için sadece bir yeri işaretlemeye ve hiçbir maddeyi atlamamaya özen gösterin. Yanıtlarınızı kurşun kalemle işaretleyin. Eğer fikir değiştirerseniz ilk yanıtınızı silin.

Yanıtlarınız aşağıdaki ölçeğe göre değerlendirin:
Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar vardır. ?

0. Hiç yok	3. Epey var
1. Biraz var	4. Çok fazla var
2. Biraz derecede var	

Bu belirtiler sizde son bir haftadır
sizde ne kadar var ?

1. İçinizdeki sinirlilik ve titreme hali	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
2. Baygınlık, baş dönmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
3. Bir başka kişinin sizin düşünce kontrol edeceği fikri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
4. Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu olduğu duygu duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
5. Olayları hatırlama güçlük	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
6. Çok kolayca kızıp öfkelenmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
7. Göğüs kalp bölgesinde ağrılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
8. Meydanlık (açık) yerlerden korkma duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
9. Yaşamınıza son verme duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
10. İnsanların çoğuna güvenilmeyeceği hissi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
11. İştahta bozukluk (İştahsızlık)	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
12. Hiçbir nedeni olmayan ani korkular	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
13. Kontrol edemediğiniz duygular	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
14. Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetme	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
15. İşleri bitme konusunda kendini engellemiş hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
16. Yalnızlık hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
17. Hüzünlü kederli hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
18. Hiçbirşeye ilgi duymamak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

19. Ağlamaklı hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
20. Kolayca incinebilme kırılma	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
21. İnsanların sizi sevmediğine, kötü davrandığına inanmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
22. Kendini diğerlerinden daha aşağı görmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
23. Mide bozukluğu, bunaltı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
24. Diğerlerinin sizi gözlediği yada hakkınızda konuştuğu duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
25. Uykuya dalmada güçlük	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
26. Yaptığınız şeyleri tekrar tekrar doğrunu diye kontrol etmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
27. Karar vermede güçlük	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
28. Otobüs, tren metro gibi umumî vasıtalarla seyahatlardan korkmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
29. Nefes darlığı, nefessiz kalmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
30. Sıcak soğuk basmaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
31. Sizi korkuttuğu için bazı eşya, yer yada ekinliklerden uzak kalmaya çalışmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
32. Kafanızın " bomboş " kalması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
33. Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar, karıncalanmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
34. Günahlarınız için cezalandırılmanız gerektiği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
35. Gelecekle ilgili umutsuzluk duyguları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
36. Konsantrasyonda (dikkati birşey üzerinde toplama) Güçlük \ zorlama	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
37. Bedenin bazı bölgelerinde zayıflık, güçlük hissi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
38. Kendini gergin ve tedirgin hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
39. Ölmek ve ölüm üzerinde düşünceler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
40. Birini dövme, ona zarar verme, yaralama isteği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
41. Birşeyler kırma , dökme isteği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
42. Diğerlerinin yanındayken yanlış birşeyler yapmamaya çalışmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

43. Kalabalıklarda rahatsızlık duymak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
44. Bir başka insana hiç yakınlık duymamak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
45. Delişet ve panik nöbetleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
46. Sık sık tartışmaya girmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
47. Yalnız bırakıldığında \ kalındığında sinirlilik hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
48. Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir görmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
49. Yerinde duramayacak kadar tedirgin hissetmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
50. Kendini değersiz görmek \ değersizlik duyguları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
51. Eğer izin vererseniz insanların sizi sömüreceği duygusu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
52. Suçluluk duyguları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
53. Aklınızda bir bozukluk olduğu fikri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ (NEAR EAST UNIVERSITY)

LEFKOŞA – KKTC, MERSİN 10 – TURKEY / TEL : (90) (392) 223 6464 / FAX : (90) (392) 223 6461 / E-MAIL : info@neu.edu.tr

REF. NO : ...RY-213/2003.....

LEFKOŞA : 11.11.2002

Sn. Birsen Şanlı Ayyıldız
Psikolog
Yakın Doğu Koleji

İlgili başvurunuzda konu edilen "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Anksiyete ve Depresyon Düzeylerini Etkileyen Faktörler" konulu tez çalışmanızın anket soruları kurulumuz tarafından incelenmiş ve uygulanması uygun görülmüştür.

Ancak anket uygulanmadan önce anketin uygulanacağı bölümlerin öğretim üyeleriyle istişarede bulunup anketin hangi dersliklerde ve ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Şenol Bektas
Retkör Yardımcısı

